93

— บทที่ ๑๓ —

การจะไป "นิพพาน" นั้น จึงจะต้องเป็นผู้ไม่ติด ไม่เกาะ ไม่ยึดมั่น ไม่หลงแม้กระทั่ง "จิต" ที่เป็นพรหม หรือ ความเป็นพรหมทั้งหลาย เราจะวางให้เกลี้ยง จะละให้สิ้น แม้ความเป็น "พรหม" ขั้นสูง ถึงขนาดเป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา **ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่อาศัยเป็นไปในชีวิตอันยังไม่**คับขันธ์ของ**ผู้มีที่สุดแห่งตนยิ่งแล้ว**ก็ดี เราจะรู้ความจริงอันแท้จริงเหล่านี้ให้ได้

และแม้เราจะมี "ยอดพรหมจรรย์" คือ การประพฤติที่เต็มไปด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา โดยสูงสุดอยู่แล้วก็ตาม เราจะไม่ติด ไม่เกาะ ไม่หลงรัก ไม่ยินดี ไม่หลงเสพย์สมชมชื่นใน "พรหมวิหาร" นั้น เพื่อจะให้ชีวิตของความเป็น "พรหม" มันเหลือเชื้อก่อร่างก่อตัวตนขึ้นในเราเป็นอันขาด **เป็นขั้นสุดท้ายจริงๆ** เพราะแม้จะเหลือสุดท้ายปลายลึกซึ้งจริงถึงขั้นมีแต่ "อุเบกขา" อย่างเดียว เราก็จะหลงเสพย์หลงติดเอาไว้เป็นอารมณ์ใน "จิต" ก็ยังไม่ได้ เราจะต้องวาง ต้องไม่ติดเสพย์ ให้ได้จริง ๆ *แต่ไม่ได้หมายความว่า คนผู้นั้น จะไม่มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ดอกนะ ! อย่าพาลเข้าใจผิด เข้าใจเขวออกไปนอกทางเป็นอันขาดทีเดียว* ถ้าใครเข้าใจผิดเช่นว่านี้ และเป็นคนไร้ "พรหมคุณ" หรือ ไม่มี "พรหมวิหาร ๔" ในตัวคนผู้ใดแล้วล่ะก็ คือ "มิจฉาทิฏฐิ" แท้ทีเดียว **"พหุสัจจะ" ในขั้นละเอียดเช่นนี้ คนผู้จะไปนิพพานจริง ๆ ก็จะต้องทำความรู้แจ้งแทงสภาวะให้แท้ ๆ ให้ได้**

"พรหม" หรือ "สภาวะธรรมอย่างหนึ่ง" ที่เราเรียกขาน

กันเป็นภาษาว่า "พรหม" นั้น จึงมีอยู่จริงๆ อยู่ดังนี้ และมีอยู่หลายขนาด หลายลักษณะ ดังต่อไปนี้ :–

๑. **"ปิตมห"** คือ ผู้มีคุณลักษณะของ "พรหม" ขนาดหนึ่ง อันเป็น**พรหมคุณ**ที่ "ยิ่งใหญ่" (มห) โดยมีความเป็น "คุณ" นั้นๆ **ยิ่งใหญ่**แท้ๆ จริงๆ มิใช่มีแต่ความ "อยากใหญ่" หรือ มีความเป็น "คุณ" นิดหน่อย ก็**หลง "ใหญ่"** เข้าใจตนผิด ทำตนเกินจริง อย่างนั้นไม่ แต่นี่ เป็นผู้**มี "อัปมัญญาคุณ" อันยิ่งใหญ่ จริงๆ ถูกๆ ตรงๆ ด้วย** ประดุจสุดยอด แห่งความเป็น "พ่อ" (ปิต) ของมนุษย์ ของคนทั้งหลายในโลกแท้ๆ จึงได้ชื่อว่า **"ปิตมห" (ปิต+มห)** มี "กายสักขี" แห่งความเป็น "พระบิดาผู้ยิ่งใหญ่" ให้เห็น ให้สัมผัสหยาบๆ หรือ สัมผัสง่ายๆ ก็รู้ได้จริงๆ

และหมายความเอาว่า **เป็น "จิตใจ"** ที่มีอารมณ์เกื้อกูลโลกให้เป็นไป ช่วยโลกให้ยั่งยืนยาวอยู่ อย่างถูกตรงดีที่สุดเท่าที่เราจะทำได้ เป็นจิตของผู้พากเพียร "เสียสละ" อย่างแท้จริง (แต่ภายในความละเอียดสุขุมสุดใน "อรูปจิต" นั้นๆ อาจจะยังมี เศษทุกข์–เศษสุข หลงเหลืออยู่บ้าง ก็อาจเป็นได้) หรือ หมายความว่า เป็น "จิต" ของผู้ที่มีแต่ให้ผู้อื่นโดยพยายาม "ให้" ๆๆๆ เรียกว่า เป็นผู้ประทาน หรือ เป็น "พระเจ้า" แท้ๆ ซึ่งความหมายของคำว่า **ประทาน** หรือ **ปทาน** นั้น แปลว่า **มีแต่ "ให้" ๆๆๆ "ให้" อย่างยิ่ง** ดังนั้น ผู้ใดมีสภาพเป็นผู้ให้ๆๆๆ จึงเรียกว่า เป็น**เจ้าแห่งการให้** นั่นแหละคือ **พระเจ้า**ใน "พรหมคุณ" เชิงหนึ่ง คือ ผู้ก่อผู้ทำผู้มีเพื่อให้ ไม่ได้ทำไม่ได้มีเพื่อตน ทำเพื่อผู้อื่น มีมากี่เพื่อผู้อื่นหมด ซึ่งก็ถูกต้องตามคุณธรรมของ "พระเจ้า" ที่เคยรู้เคยฟังกันมาแล้ว

จง "รู้" และ "เห็น" **พระเจ้า***กันจริงๆ แท้ๆ กันให้ออกเถิด* และ **เมื่อ "เรา" เป็นผู้ให้ เป็นผู้ประทาน ก็เรานี่แหละ เป็นพรหม เป็น "พระเจ้า" ที่แท้** *(พระเจ้าของศาสนาไหนๆ เป็นต้นว่า พระยะโฮวา, พระอัลลอห์ ฯลฯ ก็ใช่เช่นกัน)* อย่าหัดเป็นผู้เอาแต่ "รับประทาน" มากนัก อย่าทำตนเป็น "ผู้รอรับ" กันนักเลย

95

และอย่าทำตนเป็น "ผู้ขอ" ทำตนเป็นผู้หลงอ้อนวอนขอ กราบกรานขอ เดินเวียนรอบขอเอากับผู้อื่น วิญญาณอื่นเป็นอันขาด เพราะถ้าเราทำเช่นนั้น ก็คือ **เรากำลังเอาความเป็น "พระเจ้า" เอาความเป็น "พรหม" หรือ เอาความเป็น "ปีตมห" (บรรพบุรุษแห่งโลก, ผู้เป็นพ่อใหญ่ที่สุดในโลก, ผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ในโลก, พระบิดาแห่งพระบุตร) ของเราไปให้ผู้อื่น**

เราจงเป็น "พระเจ้า" เป็น "พรหม" เป็น "ปีตมห" เป็นพระบิดาเสียเองให้ได้ ด้วยการเป็นผู้ "ให้" ๆ ๆ ๆ พร้อมไปกับเมตตา กรุณา มุทิตาแล้วก็อุเบกขาอยู่ ไม่มีความโลภใน "กาม" หรือ ไม่มีจิตโลภะในสวรรค์ชั้นกามาวจรใด ๆ ตอบแทนเลยจริงๆ ทั้งไม่โลภในลาภใด ๆ ไม่โลภในยศใด ๆ ชั้นความใหญ่ ความโตใด ๆ ไม่โลภในสรรเสริญที่เด่นที่ดีที่ดัง สูงยิ่งใด ๆ สุดท้ายไม่โลภแม้ "สุข" อันเป็นสุขที่ได้โดยธรรม โดยบริสุทธิ์แท้ๆด้วยซ้ำ จะไม่หลงเสพย์แม้แต่ "สุข" ด้วย ถ้า "พรหม" ผู้ใดได้ล้าง หรือ วางกิเลสดังกล่าวแล้วนี้ในตน ได้หมด วางศักดิ์ศรีที่หลงยึดหลงถือของตน ได้สิ้น และที่สุดจริง ๆ วาง เมตตา กรุณา มุทิตา ลงได้อีก เหลือเป็นที่สุดเพียง "อุเบกขาจิต" เป็นที่อาศัย (แต่ "กายสักขี" ก็ยังมีความเป็น เมตตา กรุณา มุทิตา อยู่นะ) ถ้าคนผู้ใดทำจิตของตนให้เป็น "พรหม" เยี่ยงนี้ ตายลงด้วย "จิต" อย่างนี้โดยแท้ ก็จะชื่อว่า "นิพพาน" เช่นกัน แต่เรียกว่า "**นิพพานพรหม**"

ถ้าผู้ใดไม่หวงความใหญ่ หรือ ไม่หลงยึดมั่นคุณงามความดีของตนได้มากเท่าใด ๆ คนผู้นั้นก็จะเป็นพรหมตั้งแต่ชั้น "**ปุโรหิตา**" ไปตามลำดับ "ภูมิจิต" ของตนโดยแท้จริง ไม่ชั้นใดก็ชั้นหนึ่ง แต่ถ้าผู้ใดวางไม่ได้เลย ยึดมั่นความใหญ่ หลงแบกคุณงามความดีนั้นไว้แน่นเต็มรอบรัดอยู่ในจิตในใจ เห่อ หรือ ภาคภูมิอยู่ไม่คลาย ก็เป็นพรหมแค่ชั้นที่หนึ่งอยู่คือ "**ปาริสัชชา**" เท่านั้นเอง **ปาริ** แปลว่า โดยรอบ, เต็ม, ครบ **สัชชา** แปลว่า ติดแล้ว, ยึดแล้ว, ห้อยแล้ว, หุ้มแล้ว, ตระเตรียมแล้ว, ตกแต่งให้มาก, ประดับให้แน่น "**ปาริสัชชา**" จึงแปลว่า ผู้ติดอยู่เต็มตัง ผู้ยึดอยู่โดยรอบ ผู้ยังหลงตกแต่ง หลงประดับประดาอยู่ครบครัน ผู้ถูกหุ้มไว้แล้วเต็มรอบ

96

และถ้า**คนเป็นๆ** ผู้ใด ทำ "จิต" ตนฝึกหัด ประพฤติ ปฏิบัติตนให้โน้มน้อมไปแต่ในการสร้างคุณงามความดี อันเป็นความยิ่ง ความใหญ่แท้ ความสูงจริง หว่า **ไม่หลงยึดมั่น ไม่หลงตัวหลงตน ใน**ความเป็น**ผู้ที่มีคุณงามความดี อันยิ่ง อันใหญ่ อันสูง นั้นๆ ได้** แล้วก็มี **ความเป็น** อยู่แค่ เมตตา กรุณา มุทิตา และแล้วก็อาศัย "อุเบกขาจิต" เป็นที่สุด สุดท้ายแห่งท้ายสุดอีก ก็จะต้องไม่หลงติด ไม่หลงเสพย์ใน "อุเบกขา" พร้อมทั้งไม่หลงเหลือ **เศษธุลีแห่ง "อัตตา" ใดๆ อย่างสะอาดสนิท(ภาษาบาลีเรียกว่า "นิกันติ")** คนผู้นั้นก็ชื่อว่า เป็น**มนุษย์อุตตรกุรุทวีป** คือ เป็นผู้ไม่มีทุกข์ หรือ ไม่มีอกุศลจิตอย่างสะอาดสนิทแล้ว(อมโม) ไม่มีความหวงแหน หรือ ไม่มีความยึดเอาไว้ฉวยเอาไว้แล้ว (อปริคคโห) และมีอายุที่แน่นอน หรือ เป็นผู้กำหนดเกิดกำหนดดับได้เองเด็ดขาด (นิยตายุโก) ตามแรงจิตที่สามารถแห่งตนแท้ๆ ไม่มีใครมาบันดาลให้แก่ตน ตนนั่นเองแลเป็นผู้สร้างเอง ก่อเองจริงๆ จึงเรียกว่า **พระผู้สร้าง** เป็นพระพรหมแท้ เป็นพระเจ้าจริง

เพราะสร้าง "โลก" ของตนเองจริงๆ ไม่มีใครมาสร้าง ไม่มีใครมาใหญ่ในโลกแห่งตนได้อีกแล้ว นี่แหละคือ "ปิตมห" คือ **บรรพบุรุษแห่งโลกของตน**โดยแท้จริง คือ ผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ในโลก คือ พระบิดาผู้ยิ่งยอดแห่งพระบุตร (พระบุตรหมายถึงตัวเราเองด้วย และผู้อื่นที่กระทำตามเยี่ยงนี้ด้วย) เรียกว่า **ผู้มีอายุที่แน่นอน หรือ อายุที่ยิ่งใหญ่ยืนยาวก็ตาม–สั้นก็ตาม ที่ตัวเราเองเป็นผู้สร้าง เป็นผู้กำหนดเอาด้วย(นิยตายุโก)** ซึ่งถ้าหากตัวเรายึดมั่น ตัวเราสะสม จนเก่ง และเป็น**อายุ** ที่เรียกว่า "**นิรันดร**" เป็นความไม่รู้จักหมด ไม่รู้จบ ไม่มีที่สิ้นสุด ได้จริง เที่ยงแท้ ไม่มี "สูญ" จริง ละก็ ! ก็เป็น**พระเจ้า** หรือ **ปรมาตมัน**แท้ๆ ได้จริงอีกเหมือนกัน และคนผู้นี้แม้ยังไม่ตายเน่าลงจากความเป็นมนุษย์ อยู่ในโลกมนุษย์อยู่เท่าใดๆ ก็จะมีแต่ช่วยมนุษย์อื่นๆ "ให้" แก่มนุษย์อื่นๆอยู่ จริงๆ ตามแรงสามารถแห่งตน **จึงเป็นผู้สร้างโลก**อื่นๆ อีกด้วย ตามแรงแห่งความเก่งของคนผู้นี้โดยบริสุทธิ์ใจ ไม่มีความหวงแหน และตนเองทำด้วยใจ "เมตตา" หรือ "ปีติ" (หรือ แม้แต่จะเป็น "มุทิตา") ทำด้วยความสงสาร ทั้งมีความอิ่มใจพร้อม มีความภาคภูมิพร้อม จึงเป็นผู้ไม่มีทุกข์ ขนาดนี้

97

ดังนี้ ถ้าคนผู้นี้หมดสิ้นกิเลสกามในตนจริง ๆ ไม่มีแม้ใน "อนุสัยจิต" ที่จะดึงรั้งให้ผู้นี้ไปสู่สวรรค์ชั้น "กามาวจร" ทั้ง ๖ ได้ ผู้นี้ก็เป็นพรหม เป็นพระเจ้าแท้ แม้ในขณะเป็น "คน" เป็น ๆ อยู่นี้ทีเดียว หรือ เมื่อคนผู้นี้ตายลง "วิญญาณ" ก็ได้ชื่อว่าเป็น "พรหม" แท้ เป็น "ปิตามห" คือ **บรรพบุรุษแห่งโลกของวิญญาณ** อยู่นานเท่านาน โดยแท้จริง จึงเรียกว่า "ปรมาตมัน" หรือ "พระเจ้า" เมื่อจิตของผู้นี้ยังยึดมั่นอยู่กับจิตนี้ ยินดีอยู่กับจิตนี้ โดยไม่แจ้งใน **อนัตตาธรรม** และ **จิตไม่เกิด " อนัตตสัญญา "** จริง ๆ ศาสนาฝ่ายไม่หมดสิ้น "อัตตา" จึงมีด้วยประการดังนี้

และเขาก็จึงยังเชื่อกันว่า การ "ร้องขออ้อนวอนขอ" ต่อ **วิญญาณพระเจ้า (ปรมาตมัน)** ให้ท่านเป็น "ผู้ให้" ให้ท่านเป็น "ผู้สร้าง–ผู้ทำ" แจกจ่าย โดยตนเองสิ กลับไม่รับเอา "คุณธรรม" ของท่าน มาเป็น "เชื้อ" มาเป็น "เผ่าพันธุ์" มาประพฤติตามสืบทอดเป็น "พระบุตร" ผู้มีเชื้อแห่ง "ความเป็นผู้ให้" หรือ "ความเป็นผู้สร้างให้ผู้อื่น" ให้ได้ แทนที่จะเป็นผู้มีเชื้อแห่ง "ความเป็นผู้ขอ" จึงได้แต่แค่เป็น "ผู้ขอ" อยู่นั่นเองไม่ได้เป็นแม้แค่ "บุตรพระเจ้า" ดอก !

พุทธศาสนา นั้น สอน **สัจจะแห่งกรรม** สอนให้รู้จัก "ความมี" สอนให้รู้จัก "ความจบ" อันมีที่ตั้ง–มีที่ต่อ ให้รู้จัก "ความเป็น–ความตาย" ที่ควรกระทำ ที่ควรหยุดกระทำ สอน "อนัตตา" จึงสอนต่อไปอีกว่า :–

จงทำตนให้เป็น "ปิตามห" หรือ "พระเจ้า" ให้ได้สม่ำเสมอ ๆ ก่อนเราจะตายดับขันธ์ลง และทุกครั้งเราก็จงวาง เลิก อย่ายึดมั่น อย่าสำคัญมั่นหมายแม้ในความเป็น "พรหม" ความเป็น "พระเจ้า" แม้แต่เป็นพรหมถึงขนาดเป็น "ปิตามห" หรือ "พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่" ออกปานใด ๆ ก็ต้องไม่ลุ่มหลงยินดี เพลิดเพลินเป็นอารมณ์ให้ได้ในที่สุด เพราะทุกอย่างเป็น "อนัตตา" แม้**จิต** แม้**วิญญาณ** ออกขนาดนี้ **มันก็เป็นเพียง " ธาตุรู้ " ชั้นสูงสุด**ที่ทำงานอยู่ในโลกแห่ง **"ธาตุที่สามารถรู้กันได้อย่างสูงสุด" (โลกแห่งความ** *คือ* **"มนุษย์")** ทุกอย่างก็ล้วนเป็นจริง–ดำเนินไปจริงตามกรรมจริง ๆ "อมตธรรม" จะยังคงอยู่ ถ้าเราสามารถ

98

สร้าง "ผู้สืบทอดสัจธรรม" ที่ไม่ผิดเพี้ยนนั้นๆ ไว้ใน "คนเป็นๆ" นี้แหละ ต่อๆ ไปได้ ขอให้อุตสาหะวิริยะสร้าง "พระบุตร" หรือ "ผู้สืบทอดสัจธรรม" แม้จะเป็น "อนุบุตร" หรือ "มหาบุตร" ผู้ยิ่ง–ผู้ใหญ่เท่าใดๆ ก็ขอให้ได้เกิด ซึ่งในศาสนาพุทธมีคำสอนไว้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ "บุตร" ที่เป็น "สุตพุทธ" และ "อนุพุทธ" จนถึงขั้น "ปัจเจกพุทธ–สัมมาสัมพุทธ" แล้วก็อย่าไปเห็นว่า ความเป็น "พระบุตร" ของเรานั้นน่าหยิ่ง น่ายินดี น่ารัก น่าหลง น่าหวงแหน น่าเสียดมเสียดายใน ความเก่ง–ความดี–ความสูง ของตน เป็นอันขาด นั่นเป็น "กิเลส" ที่ไม่บริสุทธิ์แห่งธุลีสุดท้าย มิฉะนั้นจะยังเหลือเศษเสี้ยว**ธุลีของ "อัตตา"** ที่เป็นพรหมสูงสุดนี้อยู่จริงๆ ตามที่ได้ยกคำตรัสของพระพุทธองค์มาให้อ่าน จาก "มูลปริยายสูตร" ที่ผ่านมาแล้วนั่นแหละ คือ *อย่ายึดมั่น อย่ายินดี ลุ่มหลง เพลิดเพลิน แม้ในความเป็น "พรหม" แม้ใน "นิพพาน"* จึงจะดีเลิศ ก็จะเป็น "พรหม" ในแบบที่ 2 ที่จะได้กล่าวถึงในโอกาสข้างหน้าต่อไปนี้ ได้

โปรดจำไว้ว่า **"จงทำตนดั่งพรหม แต่อย่าหลงตนดั่งพรหม"**

สรุปความ อย่าไปมัวหลง "พรหม" อันเป็นเทพ เป็นวิญญาณนอกตัวของเราเลย จงรู้จักวิญญาณ หรือ จิตของเรา ที่มันกำลังสั่งสมความเป็น "พรหม" และเป็นพรหมอยู่ในตัวเราจริงๆ นี้ ให้ได้

ข้อควรทำ ทำความเข้าใจ "ความเป็นพรหม" ให้ถูกตัวถูกตนถูกรูปถูกนามแท้ๆ ให้ได้ แล้วจงเริ่มดับความ "เป็นพรหม" ที่มีในตัวเราอันหยาบๆ ใหญ่ๆ ลงมาเรื่อยๆ ตามลำดับ แล้วเราจะเกิด "ความเป็นพรหม" ที่สูงขึ้นเอง และต้องรู้ "ความเป็นพรหม" ที่สูงขึ้นนั้นๆ แล้วอย่าหลง อย่าเสพย์ อย่าติด "ความเป็นพรหม" แม้จะสูงสุดปานใดๆ เป็นอันขาดเราก็จะสิ้น "ภพ" ที่สำคัญยิ่ง "ภพ" หนึ่ง ได้ชื่อว่า ดับ "ภวตัณหา" แท้

๒. **"ชินะ"** คือ ผู้มีคุณลักษณะของ "พรหม" อีกขนาดหนึ่ง อันเป็น "**พรหมคุณ**" ที่ชนะความเป็น "พรหม" ขั้นดี ขั้นยอด ขั้นสูงสุด ทั้งปวงทั้งสิ้น

99

หมายความว่า เป็นผู้ชนะอย่างจริง เป็นผู้สูญสิ้นกิเลส ตัณหา อุปาทาน อย่างเกลี้ยงเกลา เป็นผู้อยู่จบ "พรหมจรรย์" ของศาสนาพุทธทีเดียว ไม่มีเชื้อกิเลสเศษกิเลสอะไรไปท่องเที่ยว "เกิด" ต่อในรูปภพ–อรูปภพไหน ๆ อีกเลย ได้ชื่อว่า เป็นผู้สิ้นกาม สิ้นภพ (คือ สิ้นทั้ง "กามภพ" และ "ภวภพ")

ดังนั้น ผู้ใดได้ดับกิเลสฆ่าตัณหาอันเป็น "กาม**ตัณหา**" ก็ดับได้ หมดสิ้น เป็นพ้นมลทินจาก "กา**มาสวะ**" ได้แล้ว เมื่อผู้นี้ดับ "ภพ" ดับ "ภว" อันเป็น "ภว**ตัณหา**" และ "วิภว**ตัณหา**" ต่าง ๆ นี้ ลงให้หมด ไม่เหลือ แม้เป็น "รูป" ไม่เหลือ แม้เป็น "นาม" ของ "รูปจิต" และ ไม่เหลือ แม้ที่สุดทั้ง "รูป" ทั้ง "นาม" ของ "อรูปจิต" สิ้นเกลี้ยง เป็นพ้นมลทินจาก "***ภวาสวะ***" สุดท้าย (***ภวาสวะ*** คือ จิตที่ยังหลงยึดเกาะเป็น "ภพ" อยู่ใน รูปจิต และ อรูปจิต ที่ละเอียดลึกซ้อนเข้าไปตามนัยที่อธิบายมาแล้วมากมาย แม้ใน "ปิตมห" พรหมที่เหลือเศษธุลีใดๆ นั้นด้วย) *ผู้นั้นรู้แจ้งแทงตลอดเห็นสภาวะ รู้สภาวะ ทำกับสภาวะนั้น ๆ ได้จริง และรู้แจ้งแทงตลอดเห็น**อาสวะ** รู้**อาสวะ** ทำกับ**อาสวะ**นั้น ๆ ได้จริง ก็เป็นผู้พ้นมลทินจาก* "**อวิชชาสวะ**" ได้แท้

จึงเรียกว่า ผู้รู้แจ้ง ผู้พ้นพิเศษ ผู้จบอย่างรู้ ผู้หลับอย่างตื่น ผู้ไม่หลับใหลดับดิ่งนิ่งจมอยู่อย่างไม่รู้โลกไหน ๆ แต่กลับเป็นผู้รู้ผู้เห็นผู้แจ้งชัดกว่าใครไหน ๆ จึงเรียกขานว่า เป็นผู้รู้ เป็นผู้ตื่น เป็นผู้สดใสเบิกบานอยู่โดยแท้ ภาษาบาลีก็ว่า "พุทธ" หรือ เป็นพรหมที่มีความรอบรู้ถ้วนทั่วละเอียดลึกซึ้งอยู่พร้อมด้วย และเป็นผู้ที่วางความติดยึดที่ละเอียดลึกซึ้งนั้น ได้แท้ นั่นเอง คือ **ทั้งเป็นพรหม (ผู้ทำ, ผู้สร้าง) ทั้งเป็นพุทธ (ผู้รู้, ผู้วาง)** อย่างจริงแท้อยู่ครบพร้อมในตัวเลย**ทีเดียว** เป็นผู้ที่แสดงสภาวะธรรม หรือ แสดงความเป็น "พรหม" ที่เป็นเนื้อ เป็นแก่น เป็นสารัตถะ อันสำคัญแท้ ๆ แห่ง "สารธรรม" อันยิ่ง ได้จริง ๆ (มากน้อยตามลำดับความสำคัญที่ใช้กับกาลเทศะ) **แต่เป็นผู้ที่ไม่ยึดติด "พรหม" เลยสักชั้นเดียว** วาง**วิญญาณ** วาง**จิต**ที่มีสภาวะเป็นพรหมได้อย่างถูกตัวถูกตนถูกแท้ วางจริงได้จริง ๆ สิ้นเชื้อความเป็นพรหม แม้แต่ในขณะที่ยังเป็นคนเป็น ๆ ทั้งเป็นผู้ที่ร่วมมีชีวิตอยู่ใน "กามภพ" ก็ได้ด้วย และ เมื่อตายดับขันธ์จาก "กามภพ" แล้ว

100

จึงไม่หลงยึดภพไหนของพรหมไปก่อรูป หรือ แม้อรูปอีกเลยอย่างแท้จริง **นี่แล คือ "ชินะ"**

เพราะมีความเป็น "พรหม" ในลักษณะอันสูงสุด คือ เป็นผู้ทำคุณงามความดีอันยิ่งใหญ่ และ มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาอย่างแท้จริงบริสุทธิ์ อยู่ครบ จึงได้ชื่อว่า "พรหม" แท้ และเพราะไม่มีการติดการหลงความเป็น "พรหม" อยู่ในตัวอยู่ในตนของเราเลย ได้จริงถูกสภาวะใน "จิต" ใน "วิญญาณ" ของตนแท้ ๆ แน่ ๆ ไม่หลงดีหลงชั่ว ไม่หลงใหญ่หลงเล็ก รู้แจ้งในจิตชัดว่า การไม่สร้างสัตว์ ไม่สร้างบุคคล นั้น ทำได้อย่างไร ? และการให้เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นถึง "พรหมสัตว์" เป็นถึง "อริยบุคคล" ก็ดี เพียงตาม "สมมุติ" นั้น ทำกันแค่ไหน ? อย่างไร ? และสภาพ "วาง" สภาพ "ดับไม่เหลือ" คือ สภาพเป็นอยู่แค่ไหน ? อย่างไร ? ก็รู้ชัดทำได้แน่ๆ ผู้ใดวางได้ขาดสิ้นจริง หมดรสสิ้นชาติในจิตจริงแท้ เพราะเกิด "อนัตตสัญญา" คือ รู้แจ้งในสภาวะของ "อนัตตาธรรม" ของ "สุญญตาธรรม" ถูกสัดถูกส่วน อันปรากฏกับจิตตนอยู่เสมอ ๆ แท้ เข้าใจสภาวะขันธ์ ๕ ชัด ไม่หลงแม้ "เวทนา" ลักษณะต่างๆ ("มโนปวิจาร" ต่างๆ) ก็รู้สภาวะที่ยังดำเนินบทบาทอยู่ในขณะยัง "มีชีวิตเป็นปัจจัย" ได้ และไม่หลงติดไม่หลงเสพย์จริง ๆ แท้ ๆ ด้วย ผู้นี้ก็เป็นผู้หมดสิ้น "อัตตา" ใด ๆ ก็ไม่เหลือ จึงได้ชื่อว่า **"ชินะ"** หรือ **"พุทธ"**

จงทำตนดั่ง "พรหม" แล้วจงวางตนให้เป็น "พุทธ"

ผู้ที่จะเจริญสูงสุดโดยแท้จริงยิ่งกว่าใครๆ ทั้งหมดนั้น(ชินะ) จึงมีไม่ได้ใน "ภพ" ใดๆ อื่น จะต้องอาศัย "กามภพ" นี้แห่งเดียวเท่านั้น คือ โลกมนุษย์นี้ อยู่ในภพคนเป็น ๆ นี้ มีชีวิตเป็นคนร่วมอยู่กับโลกนี้แท้ ๆ ได้ชื่อว่า **เป็น "พรหม" ที่มีหน้าตามีร่าง-กายเป็นคน. "พรหม" ที่มีกายหยาบ เป็นคน นี่แหละ คือ พรหมที่แท้จริง ทั้งสูงยิ่งด้วย** พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ หรือ ผู้อยู่จบ "**พรหม**จรรย์" อย่างสูงสุดยิ่งกว่า "อรหันตสาวก" ใด ๆ

101

ทุกๆ พระองค์ จึงจะต้องมาเกิดมาดับขันธ์ ในสภาพคนเป็นๆ นี้ ทั้งสิ้น และได้ทำหน้าที่ "พรหม" หรือ "ปิตมห" หรือ "พระบิดา" ได้อย่างมากมายกว้างขวางยิ่งเป็นที่สุดแก่สัตว์โลก ทุกภพทุกภูมิถ้วนทั่ว ได้โปรดเทวดา มนุษย์ มาร พรหมทั้งหลายมากมาย แล้วพระองค์ก็เป็น "ชินะ" อีกด้วย คือ ไม่รักใคร่หลงใหลยึดติดยินดีความเป็นพรหม หรือ เป็นปิตมห เป็นพระเจ้า เป็นพระบิดาแห่งพระบุตรใดๆ ทั้งสิ้น (พรหมอย่างที่ ๑ "ปิตมห" นั้น มีได้ทั้งในภพคนเป็นๆ และทั้งภพคนตายแล้ว) "ชินะ" จะดับจะสูญกันในกามภพนี้แน่ๆ หรือ สิ้นทรากกันสนิทในร่างๆ นี้ ไม่เหลือเศษไม่มี "อัตตา" หรือ "ปรมาตมัน" ใดๆ อีก สิ้น "สันตติ" (สัมพัทธภาพ) ทางวิญญาณที่จะไปเกิดอีกเด็ดขาด "ตายสูญ" จริงๆ ไม่ต้อง "ฟื้นคืนชีพ" ไม่ต้องไปอยู่ที่ "พุทธเกษตร" ไหนๆ อีก

"ชินะ" หรือ พรหม หรือ "พระเจ้า" ชนิดที่มีความเป็นพุทธนี้......

(ก.) **จะต้องเป็น "มนุษย์ชมพูทวีป"** คือ เป็นคนเป็นๆ มีร่างกายที่เห็นได้ อยู่ร่วมในโลกกับเรานี้ (อิธ) เท่านั้น จะเป็นคนอยู่ในถิ่นแคว้นแดนใดประเทศไหนในโลก ก็ได้ ให้มีเนื้อหนังมังสา มีร่างกาย มีใจอันบริบูรณ์ ก็แล้วกัน *(มิใช่หมายเอาเฉพาะ มนุษย์ในประเทศอินเดีย พระพุทธเจ้าท่านตรัสอยู่ที่อินเดีย ท่านก็หมายเอา มนุษย์ที่ในอินเดียเอง อันเป็น "คนเป็นๆ" เพราะท่านต้อง "เน้น" ลงไปที่ "คนเป็นๆ" นั้น จึงทำให้คนเข้าใจผิดว่า หมายเอาแต่เฉพาะคนอินเดีย)*

ผู้ตาย หรือ ดับขันธ์ไปจากร่างคนเป็นๆ แล้ว ไม่ได้ชื่อว่า "มนุษย์ชมพูทวีป" ที่สามารถบรรลุเป็นพระ "ชินะ" หรือ "พุทธ" ได้

ที่ได้ชื่อว่า "มนุษย์ชมพูทวีป" ก็เพราะเป็นผู้มีสภาพเต็ม มีรูปนาม ขันธ์ ๕ บริบูรณ์เต็มกล้าแข็ง ทั้งกายหยาบ–กายละเอียด เป็นผู้ได้สภาพความเป็นสัตว์โลกบริบูรณ์ยิ่งที่สุด (สูรภาโว) เป็นผู้มีสติ เป็นผู้มีกำลังแห่งสติดีเก่ง สามารถแยกจิตออกจากอารมณ์เสพย์ อารมณ์เพลิน ยึดติด เอามาระลึกรู้สภาพธรรมอื่นได้ (**สติมันโต**) และ เป็นแดนที่ที่ประพฤติพรหมจรรย์อันประเสริฐสุดได้ ในภพนี้ ณ ที่นี้เท่านั้น คือ จะเป็น "อริยะ" เป็น "อรหันต์" แท้ๆ จริงๆ หรือ สูงสุดขึ้นเป็น "อรหันตสัมมา-

102

สัมพุทธเจ้า" ก็จะเป็นได้ในขณะที่อยู่ในสภาพนี้ภพนี้เท่านั้น อยู่แดนอื่น ภพอื่น สภาพอื่น รูปธรรมอื่น นามธรรมอื่น ไม่ใช่ที่จะเป็นอยู่ประพฤติพรหมจรรย์ (**อิธ พรหมจริยวาโส**)

(ข.) และเป็น " มนุษย์อุตตรกุรุทวีป " ด้วย เพราะเป็นผู้ไม่มีความยึดติดอะไร เป็นของเราแล้ว ไม่มีความเห็นแก่ตัว หมดตัวหมดตนอย่างแท้ ๆ จึงหมดทุกข์สนิทจริง (**อมโม**) ทั้งไม่ยึดเอาอะไรไว้ ไม่ฉวยเอาอะไรอีก ไม่มีความหวงแหนจริง ๆ มีแต่ให้ ๆ ๆ เป็นของผู้อื่นเรื่อยไป (**อปริคคโห**) เป็นผู้ที่จบสิ้นอย่างแน่นอน เป็นผู้มีธรรมชาติเครื่องเจริญแห่งสิ่งที่ประกอบกัน *อันได้กำหนดแล้ว* เป็นผู้สามารถทำรอบแห่งการปรุงแต่งเอาเองได้ตามกำหนด เป็นผู้ทำความเกิดแห่งจิต และทำความดับแห่งจิตได้เองอย่างแน่นอน (**นิยตายุโก**) ซึ่งแตกต่างกับของ "ปิตมห" ตรงที่ "ชินะ" รู้เกิดรู้ดับ ทำเกิดเองแล้วทำดับเองได้อย่างแน่นอนด้วย และมี "ดับ" เป็นที่สุด เรียกว่า มี "สุญญตา" เป็นที่สุด ส่วนของ "ปิตมห" นั้น ยังเป็นปรมาตมันมี "นิรันดร" เป็นที่สุด

(ค.) เพราะเป็นผู้ที่ดับความเป็น "มนุษย์ปุพพวิเทหทวีป" ในตน ให้สิ้นเกลี้ยงได้แล้ว คือ "ดับอนุสัย" ดับ "อาสวะ" หรือ ดับ**นาม–รูป** ที่เป็นเชื้อเก่า เป็นกายทิพย์ อันหลงเหลือยึดเกาะอยู่เดิมของเราลงได้ **"มนุษย์ปุพพวิเทห**ทวีป" คือ **ผู้มีเชื้อของอดีต** คือ ความไม่หมดตัวตนที่ยังเป็น "มโนปุพพัง" คือ จิตที่ยังเกาะกันยังยึดเป็นตัวตน(อัตตา) ที่เห็นได้ยากยิ่ง เหมือนไม่มีตัวตน ถ้าจิตผู้ใดยังไม่รู้เห็น "**วิเทห**" อันหมายความว่า ความไม่มีรูปร่าง ไม่มีกาย หรือ กายอันยิ่ง หรือ กายทิพย์ (คือ จิตที่ละเอียดลึกซึ้งขึ้นไปนั่นเอง **วิ** แปลว่า ไม่ หรือ ยิ่ง **เทห** แปลว่า กาย, ร่าง, ทรง, รูป) อันเป็นเชื้อเป็นมูลเก่า เป็นเชื้ออันตั้งต้น เป็นตัวการสำคัญอันยิ่งใหญ่ในส่วนลึกของจิตที่มาก่อนสิ่งอื่น เป็นตัว "เหตุ" แท้ (**ปุพพ** แปลว่า แรก, เก่า, ก่อน, เบื้องต้น, มาก่อนสิ่งอื่น) ผู้นั้นก็จะดับ "ปุพพวิเทห" ในตนลงไม่ได้

103

ฉะนั้น กายทิพย์ตัวเก่า ที่เป็นจิตอนุสัยที่ยังเป็นตัว "เหตุ" วิญญาณกิเลสที่มาก่อนสิ่งอื่นเหล่านี้ ถ้าเราไม่รู้มันจริงๆ เข้าใจมันชัดๆ ไม่ได้แล้ว เราก็จะดับของ "เก่า" อันตกตะกอนนอนนิ่งคอยรับอาหารสืบต่อชีวิตออกมาดิ้นได้อีก ลงไม่หมดเกลี้ยง ไม่สิ้นรอบอย่างแท้จริง เพราะมันเป็น "อดีต" จริงๆ (อตีต) คือ มันเป็นสิ่งที่ไม่ครบ ๓ แล้ว (ไม่เป็นไตรลักษณ์) กล่าวคือ มันไม่เดินวน มันไม่หมุนแล้ว แต่มันนิ่ง มันหยุดมันนอนอยู่ มันไม่ปล่อยทิ้งคืนแก่สมมุติโลกไป มันยังหลงยึด หลงเหนี่ยวไว้อยู่โดยแท้จริง (อ แปลว่า ไม่. ตีต แปลว่า ๓) มันจึงได้ชื่อว่า ยังเป็นตะกอนเก่าๆ (ปุพพ) ตกค้างอยู่ใน "จิต" ของเรา (วิเทห) ถ้ายังเข้าใจอนิจจัง อนัตตาอันชัดลึกแท้ และเห็น "ทุกข์" อันละเอียดสุขุมยังไม่ได้ เราก็จะยังมีเชื้อของ "อดีต" ที่กลายเป็น "**ปุพพวิเทห**" และยังยึดแดน (**ทวีป**) ยึดภพ เป็น "**มนุษย์**" เป็นสัตว์โลกอยู่อีกต่อไปอยู่นั่นเอง แล้วก็คอย "ปัจจัย" ที่จะมาร่วมมือแคะได้ออกมา หรือเมื่อมี "ปัจจัย" มาคลุกเคล้า ปรนปรุง ร่วมสร้าง หรือ **ปลุกยักษ์หลับให้ตื่น** ก็จะหลงดิ้นดิ้น ก่อชีพ กระพือชีวิตขึ้นมาอีก เพราะความหลง เพราะความไม่รู้ เพราะยังยึดว่านั่นดี นี่จริง โน่นงาม (สุภ) อะไรต่างๆ อยู่นั่นแล้ว

"ปัญญา" สุดยอดจึงจะต้องเข้าใจ "สมมุติ" ในโลกนี้ ให้ตรง ให้แท้ ให้ได้จริงๆ ตามกาละ เพราะใดๆ ในโลกก็ล้วน "สมมุติ" **ที่ดำเนินบทบาทอยู่อย่าง "อนิจจัง" และล้วนเป็น "อนัตตา" ทั้งสิ้น** หากคนผู้รู้แจ้งเห็นจริงผู้ใดแทงทะลุ**สมมุติ**นั้นๆ ได้จนเป็น "อนิจจสัญญา" และ "อนัตตสัญญา" จริงๆ สิ้นถ้วน ก็จะถึง "วิมุติ" อย่างจริง แล้วก็ยังทรงชีวิตยังทรงขันธ์ ๕ อยู่กับ "สมมุติ" ต่างๆ ในโลกไปเพียงอนุเคราะห์สัตว์โลก ให้เดินทางสู่ "วิมุติ" สู่จุดดีที่สุดโดยแท้จริงไปตามควรเท่านั้น

(ฆ.) **เพราะเป็นผู้ที่ ดับ ความเป็น "มนุษย์อปรโคยานทวีป" (หรือ มนุษย์อมรโคยานทวีป) ในตนให้สิ้นเกลี้ยงได้แล้ว** คือ ดับ "กิเลส" ดับ "ตัณหา" หรือ ดับ**นาม–รูป** ที่เป็นเชื้อใหม่ เป็นความหลอกความล่อ เป็นความไม่รู้จักตาย ไม่รู้จักดับสิ้น (**อมร**) เป็นสมมุติอันใหม่ในโลก ที่เป็นไปอย่างไม่รู้หยุดลงสิ้นเกลี้ยงได้อย่างแท้จริง **ซึ่งมันจะมีแต่หลงเห็นตาม ยึดตาม**

คิดปรุงตามโลกีย์เขาต่าง ๆ นานา

“**มนุษย์อปรโคยานทวีป**” คือ ผู้ที่มีความใฝ่ฝัน มีความเพ่งเล็ง มีความมุ่งหวัง อันเป็น “อนาคต” คือ ความยังดิ้นดิ้น ยังสืบสาว ยังโยงใยแผ่ขยายกว้างไกลออกไปอยู่เรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นที่สุด หลงอยู่ในสิ่งที่ยังไม่มี ยังไม่เป็น ยังไม่มาถึง (อนาคต แปลว่า ซึ่งยังไม่มาถึง)

"จิต" ที่ยังวิ่งออกไปหาสิ่งซึ่งยังไม่มาถึง นั่นแล คือลักษณะของ “อปรโคยาน” มันเป็นความไม่หยุด มันมีแต่ความไม่รู้จบ มันมีแต่สภาวะแล้ว ๆ เล่า ๆ มันมีแต่ความไป ๆ มา ๆ นิ่งลง ณ จุดใดแท้ ๆ ก็ไม่มีได้สักที

มันมีแต่คำว่า อื่นอีก และ อื่นอีก อันเรียกได้ว่า เป็น "**อปราปโร**"

มันมีแต่ติดตามไปไม่มีสิ้นสุด มันมีแต่ความสืบต่อ อันเรียกได้ว่า เป็น "อปราปริโย"

อปร นั้นแปลว่า อื่นอีก เบื้องหน้า เรื่อยๆไป **โค หรือ โครูป** แปลว่า สิ่งที่จะเป็นเครื่องยึด สิ่งที่จะเป็นเครื่องอาศัย ซึ่งเราจำกัดลงหมายเอาว่า เป็นทรัพย์บ้าง เป็นแผ่นดินบ้าง เป็นพระอาทิตย์บ้าง เป็นวัวบ้าง ตลอดจน เป็นคำพูด เป็นสวรรค์ เป็นรัศมี เป็นแก้ว เป็นน้ำ ฯลฯ ล้วนเป็นเครื่องมือเครื่องอาศัยทั้งสิ้น **ยาน** แปลว่า การไป เครื่องนำไป วัตถุสำหรับนำไป

ดังนั้น ผู้ถูกทรัพย์ ถูกแผ่นดิน ถูกคำพูด ถูกสวรรค์ ถูกแม้รัศมี หรือ รังสี ฯลฯ หรือ อะไรก็ตาม รวมความชัดๆ ก็คือ “ความเป็น–ความมี” อันจะไม่ยอมหมดสิ้น (อมร หรือ นิรันดร) นั่นเอง เป็นสิ่งดึง เป็นเครื่องพาเครื่องนำไปอย่างไม่รู้หยุด ตลุยสู่เบื้องหน้าเรื่อยไป ก็นั่นแลคือ “มนุษย์” หรือ สัตว์โลกผู้ตกอยู่ในแดน (ทวีป) ที่เรียกว่า “**อปรโคยาน**” หรือ “**อมรโคยาน**” แท้ๆ

ส่วน**ผู้ที่เป็น "ชินะ" นั้น** เป็นผู้**รู้**ความเป็น “มนุษย์อปรโคยานทวีป” ได้แท้ๆ และได้**ดับ**ความเป็น “มนุษย์อปรโคยาน” ให้แก่ตน นั่นคือ **เป็นผู้ดับความเป็น “โลกหน้า” หรือ ดับความเป็น “นิรันดร” ได้อย่างพอเหมาะ–อย่างลงตัว ถูกเชื้อ ถูกเนื้อแท้แล้วจริง**

"**ชินะ**" หรือ "**พุทธ**" **แท้ๆ** อันมีความเป็น "พรหม" อยู่ในตัวด้วยเต็มรูปนี้ จึงเป็นผู้ดับผู้วางสนิทได้ทั้ง "อดีต" นั่นคือ รู้แจ้งในความเป็น "**มนุษย์ปุพพวิเทหทวีป**" ในตน และดับได้วางได้อย่างแท้ เป็นผู้ไม่งมงายหลงไปกับ "อนาคต" อย่างรู้ความจริงของเหตุของปัจจัย อันไม่เลยเถิดเลยจริง โดยรู้ "ความจบแห่งความจบ" รู้ "ความเป็น"–รู้ "ความตาย" ของสัจจะอย่างละเอียดลออลึกซึ้งถ้วน นั่นคือ รู้แจ้งในความเป็น "**มนุษย์อปรโคยานทวีป**" ในตน และดับได้วางได้อย่างแท้ เป็นผู้เข้าใจอนิจจัง และ อนัตตาอยู่กับ "ปัจจุบัน" เป็นผู้รู้แจ้งแทงทะลุเป็น "ปริวัฏฏ์ ๓" (สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน) ในทุกสิ่งทุกอย่างตามความเป็นจริงอย่างไม่ฉงนสนเท่ห์ในอะไรเลย จึงเรียกว่า เป็นผู้มี "**พรหมจรรย์**" คือ *มีความประพฤติอันประเสริฐ มีพฤติการณ์เป็นพรหมจริงๆแท้ๆ ทั้งแถมเป็นผู้รู้ใน "พรหม" นั้นชัดๆ เจนๆ แล้วก็ไม่หลงยึดแม้แต่เศษเสี้ยวของความประพฤติอันประเสริฐที่ตนได้ประพฤติใดๆ เลยจริงๆ* จึงได้ชื่อว่า เป็น "**มนุษย์อุตตรกุรุทวีป**" อย่างตรง และยังเป็น "**มนุษย์ชมพูทวีป**" แท้ๆ ด้วย

นี่แลคือ**ยอดแห่ง**"ธรรม" อย่างแท้จริง แต่ที่นับเป็น "พรหม" ในลำดับที่ ๒ ก็เพราะ**ผู้เป็น "ชินะ" นี้ ไม่ยึด "พรหม" เป็น "นาโถ" (ที่พึ่ง) ของตน หรือ ไม่ยก "พรหม" เป็นเจ้าเหนือตน** แต่ยึดตัวเอง หรือ ที่จริงยึด "ปัญญา" ยึด "วิมุติ" (อันเป็น "พุทธ") แห่งตนเป็นที่พึ่งที่แท้จริง หรือ มีตน (คือ วิมุติ–ปัญญา อันเป็นอริยะ) นั่นแหละ เป็นเจ้าแห่งตน และเป็น "พระเจ้า" ในตนเอง

ซึ่งก็มีความหมายตรงกันแท้แล้ว กับพระพุทธพจน์ที่ว่า "**ตนของตนนั่นแลเป็นที่พึ่งของตน**" นี่คือ **ที่พึ่งอันเกษม** เป็นที่สุดแท้ๆ เพราะเท่ากับผู้นั้นพึ่ง "**พุทธ**" แน่ๆ พึ่ง "**ธรรม**" จริงๆ อันถูกอันตรง**สภาวะที่มีในตนของตน**นั่นเอง และตนนั่นแหละชื่อว่า "**สงฆ์**" ที่มีความเป็นอริยะขั้นสุดที่เรียกว่า "อรหันต์" ด้วย

106

และ ไม่หลงมี "พรหม" หรือ มี "พระเจ้า" เป็นสิ่งที่เที่ยงแท้ จะมี "พรหม" มี "พระเจ้า" จริง ๆ อยู่ตามกาล ตามอายุที่ได้ยอม **สมมุติ** อยู่ตามโลกเท่านั้น เมื่อหมดกาละ ก็จะปล่อยวางความเป็นพระเจ้า หรือ พระพรหมลงเสีย ก็จะไม่มีแม้แต่ "พรหม" หรือ แม้แต่ "พระเจ้า" (ที่เขายึดกันว่า เป็นนิรันดรตามใคร ๆ อื่นเป็นอันขาด) ดังนั้น จึงเป็น "พรหม" เป็น "พระเจ้า" ที่มีอายุตามที่ตนสร้าง หรือ ตนเจตนาขึ้นขึ้น(เกิด)เป็นครั้งคราว ในขณะที่ "จิต" ของตนทำความดีนั้น เท่านั้น (พรหมชั้นเลว ก็จะไม่ยอมเป็นเสียด้วย) แล้วก็ดับ หรือ ตายไป เมื่อจบกิจ (นิยตายุโก คือ เป็นผู้มีอายุที่แน่นอน เพราะเป็นผู้ทำเกิดทำตายเอาเองได้) ความยืนนานที่สุดที่จะมีพรหมมีพระเจ้าเกิดอยู่เป็นอยู่ได้ในคนผู้นี้ (มนุษย์อุตตรกุรุทวีป) ก็เพียงขันธ์ ๕ ของตนยังไม่แตกดับเท่านั้น (ยังมีชีวิตเป็นปัจจัย) เป็นอย่างนานช้าที่สุดสำหรับตน ไม่มีพระเจ้านิรันดร พระพรหมอมตะอะไร ให้เป็นภพเป็นชาติอันเหลือตัวยึดตนกันอีกแล้ว ถ้าสิ้นขันธ์ ๕ ของตนลงเมื่อใด พรหมก็ดี พระเจ้าก็ตาม ของคนผู้นี้ ก็เป็นอันสิ้นสุดลง หมดสูญด้วย อย่างสนิทแท้จริง

ผู้รู้ "ที่พึ่ง" แท้ "ที่ยึด" แท้ ผู้นี้ จึงเป็น "พรหม" (พระเจ้า) แต่ไม่เป็น "พรหม" (พระเจ้า) ที่ยืนนานเที่ยงแท้ จนได้ชื่อว่า "อัตตา" อันยิ่งใหญ่ที่ไม่มีสูญ หรือ "พระจิตวิญญาณใหญ่" อันมีเป็นนิรันดร ซึ่งกล่าวขานกันว่า "ปรมาตมัน" อันอยู่นอกตนนอกตัวใด ๆ กับใครเลย

จงรู้แจ้งความเป็น "พรหม" เป็น "พระเจ้า" ให้จริง ให้ถูกตรง และทำตนให้เป็น "พรหม" เป็น "พระเจ้า" เสียเองให้ได้ หรือ คือ ทำตนให้เป็นผู้ทรงไว้ซึ่ง**คุณธรรมอันประเสริฐสูงยอดของพรหมของพระเจ้า ให้ได้ทุกขณะ ทุกโอกาสที่แสดงตน** ให้ได้จนกว่าเราจะสูญสลายขันธ์ ๕-แตกทำลายไปเป็นที่สุด

๓. **พรหมจริยะ (พรหมจรรย์)** คือ คุณลักษณะทุกขนาดของความเป็น "พรหม" แท้ ๆ หมายเอาแต่**พฤติกรรมแห่งคุณงามความดี หรือความประพฤติอันประเสริฐ(พรหมคุณ)**นั้นๆ ที่ยังมีในมนุษย์ ซึ่งถ้าผู้ใดมีได้อย่างสูงส่งขนาดขั้น "ปิตมห" ก็เรียกว่า มี "พรหมจรรย์" ขั้น **ปิตมห**

107

ตามที่ได้อธิบายมาแล้ว หรือ ถ้าผู้ใดมีได้สูงสุดยอดกันถึงขั้น "ชินะ" ก็เรียกว่ามี "พรหมจรรย์" ขั้น **ชินะ** ตามที่ได้อธิบายมาแล้ว อีกเช่นกัน นั่นเอง หรือหากผู้ใดจะมี "พรหมคุณ" ลดน้อย ลดหลั่นลงมาแค่ขั้นเท่าใด ๆ ก็คือ ความมี "พรหมจรรย์" กันจริง ๆ เท่านั้น ๆ

"พรหมจรรย์" หรือ "พรหมจริยะ" นั้น แปลความได้ว่า พฤติกรรมซึ่งอันประพฤติราวกะความประพฤติแห่งพรหม เป็น "ความประพฤติอันประเสริฐ" เป็นผู้มี "พฤติการณ์เหมือนพรหม" คำว่า "พรหม" ในสมัยพุทธกาลนั้น มีความหมายถึง "ความประเสริฐสูงสุด" ดังนั้นผู้ใดมี**ความประพฤติอันประเสริฐอันสูงสุดจบเป็นยอดได้** จึงเรียกว่า เป็นผู้**อยู่จบ "พรหมจรรย์" นั้นได้**จริง คือ เป็นผู้มีความประพฤติราวกะพรหม นั่นเอง *(จรรย์, จริยะ แปลว่า ความประพฤติ)* และในศาสนาอื่นๆ เขาก็เรียกผู้อยู่จบ "พรหมจรรย์" ของเขาว่า เป็น "อรหันต์" ของเขาเหมือนกัน ในสมัยพุทธกาล โดยเฉพาะในอินเดียมีมากมายหลายลัทธิ หลายศาสนา ซึ่งตามทัสสนะของ "พุทธ" ก็เห็นอยู่ว่า มี "คุณธรรม" มาก–น้อย ตามที่ผู้สามารถมี "ปัญญาธิคุณ" จะเห็นได้จริง แม้บางลัทธิจะมีเป้าหมายเน้นอะไร "มากไป" หรือ "น้อยไป" ก็ตามความเห็นของเจ้าลัทธิ เจ้าศาสดานั้นๆ ซึ่งแม้ขั้นสูงสุด ที่น่าสังเกตก็คือ แต่ละลัทธิ**ยังไม่วางสนิทใน "พรหมจรรย์" ที่ตนมีตนได้ หรือ ยังไม่หมดรส ในศักดิ์ศรี แห่งความประเสริฐนั้น** มันยังเหลือ**เศษของ "อัตตา"** อยู่จริง ๆ

ซึ่งเป็น "ความยึดใยละเอียด" สุขุมและบางเบายิ่งแท้ ๆ ที่รู้ยากเห็นยากเป็นที่สุดแห่งที่สุด มันยังมีเศษละอองของการหลงดี หลงเด่น เป็นตัวเป็นตนธุลีสุดท้ายอยู่ยังไม่ปล่อยคืน สลัดคืน(ปฏินิสสัคคะ) เพราะไม่แจ้งใน "อนัตตา"

หรือ อาจจะยังมีเศษธุลีของ "กาม" ของ "สักกายะ" อยู่ก็ยังได้ ยังมีความเป็นเทพ เป็นพรหมนั้นติดไปด้วย ตามขนาดที่เป็นจริงของผู้มีมากมีน้อยนั้น ๆ อีกทีจึงยังไม่พ้น "ปรมาตมัน" อยู่นั่นเอง

ถ้าผู้ใด**ล้างอาสวะสิ้นเกลี้ยงจาก "กาม" แท้** โดยพ้น "กามาสวะ" สนิทจริง

108

แต่ยังไม่หมดสิ้น "ภวาสวะ" เสียทีเดียว ดังที่กำลังพูดถึงอธิบายถึงอยู่นี้ ผู้นั้นก็จะไม่เวียนกลับมาเกิดอีก พุทธศาสนานับว่า **เป็น "พระอนาคามี"** แต่ถ้าผู้ใด*ไม่สิ้นเกลี้ยง "กามาสวะ"* (*หมายถึงขั้นสิ้น "อาสวะ" หรือ ขั้น "อนุสัย"*) *ก็ยังจะต้องเวียนกลับมาเกิดอีกอยู่* พุทธศาสนาอันมี**สัมมาอริยมรรค**ประกอบด้วย องค์ ๘ รู้แจ้ง **อริยสัจ ๔** นี้ เท่านั้น ที่รู้ระดับของกิเลส–ตัณหา–อุปาทาน อย่างละเอียด นับต้น–กลาง–ปลาย เป็น*วิติกมกิเลส* (หยาบ) –*ปริยุฏฐานกิเลส* (กลาง) –*อนุสัยกิเลส* (ละเอียด) หรือ *โอรัมภาคิยสังโยชน์* อันคือ กิเลสหยาบๆ เบื้องต้น ๕ อย่าง ซึ่งมี*สักกาย* และ*กามราคะ*เป็นใหญ่ และ*อุทธัมภาคิยสังโยชน์* อันคือ กิเลสละเอียดเบื้องสูง ๕ อย่าง ซึ่งมี*รูปราคะ อรูปราคะ มานะ* แม้ที่สุดเศษธุลีอัตตาต่างๆ ที่เรียกว่า "*อุทธัจจะ*" ล้วนคือ **"อวิชชา"** ที่จะต้องเรียนรู้ และ ดับให้เกลี้ยงกันให้ได้ทั้งสิ้น

ดังนั้น **ผู้จะหมดเชื้อการเวียนกลับ หรือ ยังไม่หมดเชื้อจริง** ผู้มี**ปฏิสัมภิทาญาณ**แท้ของพุทธศาสนา จึงสามารถรู้แจ้ง แบ่งระดับ พระอริยะขนาดต่างๆ ได้ อย่างมีขีดขั้น มีระดับเป็น **"สมณะ ๔ จำพวก"** ดังที่พระพุทธองค์ได้ทรงยืนยันไว้ใน "มหาปรินิพพานสูตร" ก่อนดับขันธ์ปรินิพพานว่า ศาสนาพุทธนั้นมีมรรคปฏิปทา **อันเป็นอริยะ** จึงสามารถแบ่งอริยะออกได้เป็น ๔ ขนาด หรือ ๘ ขนาด และ รู้ได้ใน "สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน" ละเอียดยิ่งด้วย สูงต่ำอย่างไรย่อมรู้ "คุณจิต" แจ้ง "คุณธรรม" ได้จริงๆ

จึงขออย่าได้ประมาทกันเลย นักปฏิบัติทั้งหลายเอ๋ย ! ประพฤติจริง ให้แจ้งจริงๆกันให้ได้เกิด ธรรมะนี้สุขุมลึกซึ้งยิ่งนัก สำคัญที่สุดคือ ขอให้ระวัง**ตรวจ "สักกาย" และ "กามราคะ" ในตน**กันดูดีๆ ก่อนเถิด เพราะนั่นคือ **"เบื้องต้น"** อย่าเพิ่งไปหลง **"รูปจิต–อรูปจิต" ที่นั่งหลับตากันเอาจนได้จนเป็น** (รูปาวจรจิต–อรูปาวจรจิตในฌาน) แล้วก็ไปหลงเสพย์หลงติด รูปฌาน–อรูปฌานกัน จนกลายเป็นกิเลสเพิ่มสุมเข้ามาให้ตนอีก นั่นคือ **"กาม" ก็ไม่ละ แถมเอา "ภวตัณหา" ซ้อนซ้ำทับถมตนเข้ามาอีก** มันจึงขาดทุนหลายต่อเหลือเกิน

109

"กาม" ก็ไม่สิ้นอาสวะ แถมตนเองต้องไปดักดานยึดเสพย์หลงตนอยู่ใน "ภพ" ของรูปาวจรจิต หรือ อรูปาวจรจิตให้เสียเวลาเนิ่นนานหนักหนา

ที่สุดเชื้อ "กาม" ยังไม่เกลี้ยง แม้จะสามารถเข้าไปหลบอยู่ในภพในภูมิของ **รูปภพ–อรูปภพ** ได้นานเก่งเท่าใดๆ มันก็เสียเวลาเท่านั้นๆ **แต่แล้วก็ต้องเวียนกลับมาเกิดใน "กามภพ" อีกจนได้ เพราะความไม่สิ้นแห่ง "กามาสวะ" นั่นแล**

จึงควรทำให้เป็นไปตามลำดับๆ ให้ถูกต้องตรงกับตนจริงๆให้ได้เกิด อย่า **หลงเข้าใจผิด** ว่า เรียนเข้าไปดับ ไปฆ่า "อรูปจิต" ใน "อรูปภพ" ได้เลยนั้น จะเป็นการ **เรียนลัด** ทำ "เจโตวิมุติ" เป็นที่สุดได้โดยเร็ว ชนิดไม่ต้องเสียเวลามามัวเรียนรู้ และ เรียนฆ่า "กามราคะ" ฆ่า "สักกาย" เสียก่อน เป็นอันขาด ผู้คิดอย่างนั้นเป็นคนประมาทโดยแท้

ผู้สามารถดับจิต ฆ่าจิตตนได้เก่ง ต่อให้ถึง "**อสัญญี**" คือ สิ้นจิต สิ้น "สัญญา" ได้ออกขนาดนั้น หาก "กาม" ยังไม่สิ้น ยังมีอาสวะอยู่ หรือ "สักกายะ" ยังออกหนักแอ้อยู่ มันก็จะยังเวียนกลับอยู่นั่นแล้ว แม้จะเก่งสุดเก่งไปยึดภพสร้างภูมิแห่ง**อสัญญี**ไว้ได้นานเท่านานขนาดไหนๆก็ตาม เมื่อหมดแรงยึด สิ้นความเก่งที่จะทำตนให้เป็นผู้มี "คุณจิต" ตั้งอยู่ในภพ "อสัญญี" นั้นๆ (เพราะไม่หมดเชื้อจิตแม้แต่ "กามจิต" จริง) แล้วมันก็จะต้องเวียนสู่ "กามภพ" อีกจนได้อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงเลย

แม้จะต่อให้ *ผู้มีความเก่งขั้นทำเจโตสมถะได้* "**อรูปฌาน ๔**" หรือ มี "**สุทธาวาส ๕**" **แถมเข้าไปอีก** หากไม่มีปัญญาแจ้งแทงทะลุตนว่า ตนพ้นเชื้อ "กาม" แล้วหรือยัง ? อย่างจริงแท้แล้ว ก็ยังไม่อาจสามารถเข้าสู่ "อรูปฌาน ๔" ที่แท้ที่จริงถูกจิตถูกภูมิได้ และแม้ "ภูมิสุทธาวาส" ก็จะ "สุทธ" หรือ บริสุทธิ์แท้ไม่ได้สะอาดเกลี้ยงจริงอยู่นั่นเอง อย่างเก่งก็ได้ "สัญญา" อย่างหนึ่งเสพย์ในขณะที่ยังไม่ตายนี่เท่านั้น

หรือ แม้จะทำตนให้มี**คุณจิตขั้น "สุทธาวาส ๕" ตามที่ตนคิด ตนกำหนดเอาเอง** มันก็เพียงตนเข้าใจเปล่าๆ เป็นเพียงทิฏฐิของผู้นั้นๆ เพราะโดยจริงแล้ว **หากเป็นผู้เดินทางมาผิด โดยยึด "อสัญญีภูมิ" เป็นหลักยึด**

เป็นแดนเสพย์ เป็นสถานที่ตนจะเข้าไปสิงสู่อยู่แล้ว คนผู้นั้นจะจบอยู่ได้แค่ "อสัญญีภูมิ" จะเข้าสู่ "สุทธาวาสภูมิ" ไม่ได้ คนผู้นั้นจะไม่สนใจใน "ภูมิสุทธาวาส" เพราะนั่นเป็นแดนแห่งอุดมคติ เป็น "วิหาร" อันยอดสุดของ "พรหม" แท้ๆ ของ "พระเจ้า" อย่างสูงเยี่ยมถูกตรง ไม่ใช่สถาน หรือ ดินแดนของ "พรหม" ขั้นต่ำเลยจริงๆ มันเป็น "ภูมิแห่งความไม่เห็นแก่ตัว" อันมีเมตตา–กรุณา–มุทิตา–อุเบกขา เป็นคุณจิต–คุณธรรม อย่างแท้จริง ของผู้ที่ทำจริง มีจริงเท่านั้น

ส่วนผู้**เสพย์ "อสัญญี" โดยหลงเป็นสุข**นั้น ยังคือ ผู้เห็นแก่ตัวอยู่ ผู้ยังเห็นแก่ตัวตนจัดชนิดหนึ่งเอาด้วย จะนับว่ามี "เมตตา–กรุณา" ผู้อื่นนั้นยังไม่ได้

ลัทธินั่งหลับตา "ดับจิต" จึงคือ ลัทธิ "เห็นแก่ตัว" แท้ๆจริงๆ **อย่าเข้าใจว่า เป็นแนวเดียวกับ "พุทธ" เป็นอันขาด** ถ้าจะฝึกหัดด้วยวิธี "นั่งหลับตา" ให้เป็นกรรมวิธีในการปฏิบัติ "พุทธธรรม" นั้น จะต้องศึกษาทางปริยัติให้ดีๆ **ให้เข้าใจเป็น "สัมมาทิฏฐิ" ให้ได้เสียก่อน** แล้วก็จะปฏิบัติได้ผลบ้างเหมือนกัน หากยังไม่เข้าใจถ่องแท้เป็น "สัมมาทิฏฐิ" ดีแล้ว ไปปฏิบัติธรรมแบบ "นั่งหลับตา" บำเพ็ญนั้น ไม่มีทางบรรลุถึงนิพพานได้เลย ยิ่งเป็นผู้หลงผิดชนิดโอ่ "อวดดี" เลยว่า *ไม่จำเป็นจะต้องศึกษา "ปริยัติ" หรอก ! "นั่งหลับตา" เข้าไปเถอะ แล้วจะบรรลุเอง* ผู้กล่าวนั้นก็คือ "โมฆะบุรุษ" แท้

เมื่อผู้ใดประพฤติตน จนถึง**ความประเสริฐสุดได้แล้วจริง** ก็ชื่อว่า มี "พรหมจริยะ" หรือ มี "พรหมจรรย์" ครบเป็นยอดแล้วจริง คือ ละความเห็นแก่ตัวได้ เป็นคนมีเมตตา–กรุณา–มุทิตา–อุเบกขาแท้อยู่ในพฤติกรรมของตนจริงๆ เป็นผู้มีประโยชน์ต่อผู้อื่นอันเห็นได้รู้ได้แท้ๆ แต่ถึงแม้ใครยังประพฤติยังไม่ได้ครบ มี**ความประพฤติอันประเสริฐ**บางส่วนบางสิ่งอยู่ในตนจริงๆอยู่บ้าง ก็ยังได้ชื่อว่าเป็นผู้มี**ความประพฤติอันประเสริฐ**อยู่บ้างเหมือนกัน แล้วแต่ว่า จะมีมากมีน้อยในบุคคลนั้นเท่าใดๆ

111

ดังนั้น แม้จะ **ไม่เป็นผู้อยู่จบ** "พรหมจรรย์" ก็จึงเป็นผู้ที่ยังได้ชื่อว่า เป็น "พรหม" กับเขาอยู่เหมือนกัน จึงได้นับเนื่องต่อลงมาเป็น "พรหม" ลำดับที่ ๓

และ **ความประพฤติอันประเสริฐต่าง ๆ** นั้น ก็มีตัวอย่างมากน้อย อ่อนแก่ แล้วแต่ปริมาณ และการลดหย่อนคุณภาพของความประเสริฐนั้น ๆ ดังต่อไปนี้คือ :–

(๓.1) **ทาน** ก็คือ มี**การให้** (อันตรงกันข้ามกับ "การเอา" มาเป็นของตน) เป็น "ความประเสริฐ" ชั้นง่าย ชั้นต้น ผู้ใด "ทำทาน" จริง ประพฤติใน "การให้" จริง ก็มีความประเสริฐในตนจริง มีความเป็นพระ "พรหม" จริง หรือมี "พรหมจรรย์" จริง ในแง่ที่ 1 ผู้ที่นับว่า **ประพฤติได้ประเสริฐมาก** ก็คือ ให้ หรือ ทาน จนหมดสิ้น เป็นผู้ไม่มีสมบัติของตนในตนเลยจริง ๆ เช่น พระพุทธเจ้า หรือ พระอริยสาวก เป็นต้น นั่นเป็นประเสริฐสุดยอด ถ้าเป็น "พรหม" น้อยลงมา หรือ ประเสริฐน้อยลงมาหน่อย ก็คือ ผู้ให้ทานมาก ๆ อยู่เหมือนกัน แต่ยังไม่ยอมหมดสิ้นสมบัติของตนในตนเป็นที่สุดกันได้สักที คือ แม้แต่แค่เรื่อง "ความเป็นของตน" ในระดับ "วัตถุ" ก็ยัง "สิ้นวัตถุ" ของตนจนพ้นความเป็น "คห" (เช่น คหบดี เป็นต้น) ยังไม่ได้ (พฤติกรรมนี้ แม้ในคนผู้ชื่อว่า "พระ" ก็โดยนัยเดียวกัน) ถ้ายิ่งเรื่อง "ความเป็นของตน" ในระดับ "นามธรรม" ก็ยิ่งมีความลึกซึ้งซับซ้อนกว่านี้ อันก็ได้สาธยายผ่านมาแล้ว

เก็ที่สุดก็มีการทำทานชนิดเอาคืน หรือ ทาน หว่า**หวังในสิ่งแลกเปลี่ยนที่ดียิ่งกว่าเสมอ** เช่น ให้วัตถุทานเพื่อแลกลาภ ให้ลาภเพื่อแลกยศ ให้ลาภเพื่อแลกสรรเสริญ ให้ลาภเพื่อแลกสุข หรือ ให้ลาภเพื่อแลกสวรรค์ชั้นต่างๆ ตั้งแต่สวรรค์ชั้นต่ำสุด(คือ ไม่รู้ว่าสวรรค์ คืออะไร ? มีแต่ภาษาคำว่า "สวรรค์") ไปจนถึงขั้นสูงสุด ก็คือ "พรหม" ชั้นยอดสุดโน่นทีเดียว และหรือ ให้ยศเพื่อแลกลาภ ให้สรร-เสริญเพื่อแลกลาภ แลกยศ ฯลฯ อะไรต่างๆ วนไปมาอยู่ . **ไม่รู้จบอยู่นั่นแหละ**

สรุปก็คือ "ทาน" นั้น ๆ ยังเป็น**การให้**ที่ยังมี**การเอา** หรือ ยังไม่หมด**จิตต้องการ** ยังเหลือ**จิตโลภ** ยังมี "โลภมูลจิต" ผสมอยู่ด้วย แล้วมันจะมี "โล-กุตตรจิต" อันเป็น**จิตว่างเปล่า** (จากกิเลส) เป็นดวงจิตที่บริสุทธิ์ จิตที่ไร้โลภะ

–โทสะ–โมหะกันได้อย่างไร ? ในเมื่อไม่สร้าง "โลกุตตรจิต" คือ *ให้จิตมันว่างเปล่าจากโลภะ–โทสะ–โมหะ*กันจริงๆ เสียบ้าง **ทำให้จิตขาดสันตติจาก "การโลภ" ลงสักดวงบ้าง ก็ไม่มี**

คนส่วนใหญ่ ในขณะมา "ทำทาน" นั้น จิตว่างจาก "โทสะ" ก็เป็นได้ พอได้กันล่ะ ! แต่ว่างจาก "โลภะ" นั่นสิ ! ไม่ค่อยได้กันเอาเลยสักที ก็เลยไม่ได้เข้าแดนพรหม ใกล้แดนนิพพานกันสักครั้ง เหตุเพราะไม่พ้น "อวิชชา" คือ ไม่รู้ว่า "ทาน" คืออะไร ? ด้วยไม่เคยสนใจ ไม่เคยรู้แจ้งอย่างแทงทะลุว่า **"ทาน" นั้นคือ "การให้"** *ทางกาย (ภายนอก) ก็ให้ไป ทางจิต (ภายใน) ก็ให้ไปด้วยอย่างสิ้นเกลี้ยง* ไม่ได้แลกเอาอะไรไว้ จะแลกเป็น "ความหวังลาภ" ตอบแทน ก็ไม่มี จึงเรียกว่า "ให้" แท้ๆ หรือ จะแลกเป็นการหวังยศ–หวังสรรเสริญ ก็ไม่มี แม้จะแลกเป็นการ "หวังสุขใจ" ปีติใจใดๆ ก็ไม่มี ก็ยิ่งเยี่ยมยอดใหญ่ ถ้าทำได้ถึงขั้นไม่มีแม้แต่ความปีติ ความสุขอันเป็นอุปกิเลสออกปานนี้ จึงชื่อว่า ทำ "ทาน" ด้วยจิตเฉยๆ ว่างๆ เพราะรู้แจ้งว่า "ให้" หรือ "ทาน" ก็ด้วยความเห็นเหมาะควรว่า จะให้ จะทานไป ไม่ใช่จะเอาอะไรตอบแทน แลกเปลี่ยนมา เหมือนกับการ "ซื้อ–ขาย" ถ้าการทานแล้วยังไปได้อะไรมา เอาอะไรตอบแทนมา มันก็ล้วนคือ ยังซื้อขาย ยังเป็นการแลกเปลี่ยนกันอยู่ทั้งสิ้น ตั้งแต่แลกกันเป็นวัตถุหยาบๆ ใหญ่ๆ ไปเลยทีเดียว

เช่น เอาเงินมาให้แล้ว ก็ให้เหรียญลงยาชมเชย หรือ ให้พระเครื่องฯ ตอบแทนไป อะไรต่ออะไรอีกต่างๆ แลกเปลี่ยนกันมิแยะ แม้แต่บัตรที่พิมพ์เป็นใบรับ คือ "อนุโมทนาบัตร" หรือไม่ก็แลกเป็นการประชาสัมพันธ์ ติดป้ายโฆษณาตนเองไป ก็ล้วนเป็น**กิจกรรมพาณิชยศาสตร์**ทั้งสิ้น จนกระทั่งสนุกที่สุด ก็คือ แลกสวรรค์ หรือซื้อขายสวรรค์*อันเป็น "ภพ" เป็นดินแดนที่กำหนดสมมุติขึ้นให้จิตคนไปเกาะไปยึดไปติด* แล้วก็เกิดการค้าขาย "เทวโลก" หรือ "ภพสวรรค์" กันเป็นล่ำเป็นสันมาจนบัดนี้ พระก็เป็นผู้ถือเอกสิทธิ์ ในการค้าขายจัดสรรที่ดินแดนสวรรค์ ทั้งหลาย สนุกจริง ๆ ! เรียกกันได้เต็มปากเลยว่า **"ศาสนาพาณิชย์"**

เมื่อผู้ทำทานก็ไม่รู้(อวิชชา) ความจริงแท้ในข้อนี้ ยังหลงผิด(โมหะ) ในแม้แต่

113

ภาษาคำว่า "ให้" หรือ "ทาน" ก็เข้าใจว่า **คือแลกเปลี่ยน หรือ ซื้อขาย ต้องมีการได้คืน ได้แลกมา** อยู่ดังนี้ **การทานจึงไม่บริสุทธิ์ ไม่เป็น "โลกุตตรจิต"** ไม่สิ้น "โลภะมูลจิต" ลงไป จนสิ้นสันตติได้สักดวงเลย เพราะ**ทำทานในลักษณะซื้อ-ขายกันไปหมด** ยึดภพก่อชาติกันสืบต่อไว้ (สันตติ) ไม่รู้จักทำจิตให้พ้นโลภะอย่างสนิทกันได้จริง จึงไม่ได้ชื่อว่า **ทำทานได้นิพพาน** หรือ แม้แค่พรหม มีเมตตา–กรุณา–มุทิตา–อุเบกขา คือไม่มีจิตมุ่งหมายเอาอะไรตอบแทน มีแต่เมตตาเป็นอย่างใหญ่สุด ที่ยังเป็นจิตที่เกิดอยู่ ก็ยังเรียกว่า **พรหมจรรย์** แท้ ๆ ได้

แต่ทุกวันนี้มีแต่การทานที่ "ซื้อภพ" (สวรรค์) เอาไว้ให้แก่ตน ก็การยึดภพ จองภพ จองแดนดินถิ่นที่ ออกขนาดนี้ มันจะได้ทำทานที่ชื่อว่า ได้ "ให้" อะไรกัน ? มันก็เป็นเพียงการได้ "ซื้อ" พระผู้รับวัตถุที่เขานำมาใช้ซื้อ (มีเงิน มีของ เป็นต้น) ก็อวดดีเป็นผู้จัดสรรที่ดินสวรรค์ (เทวโลก) ขายเสียด้วย ทำยังกะเป็นเจ้าแผ่นดินสวรรค์กันทั้งนั้นเลย จัดขาย แบ่งขายกันไม่คิดหน้าคิดหลัง วันละหลายๆแปลง พระบางองค์ยิ่งเก่งใหญ่สร้างวิมานแก้ววิมานทองไว้ในแผ่นดินสวรรค์ บ้างก็บอกลูกค้าว่า *ของคุณโน้นได้วิมานแก้ว 5 ชั้น ของคุณนั้นได้วิมานทอง 8 ชั้นแล้วนะ !* **"ภพ" ที่เนรมิตให้ ก็ "เกิด" หมับเข้าให้ ที่ "จิต" ของผู้ยึดถือ ผู้เป็นลูกค้าที่แสนซื่อทันที** *ซึ่งก็คือคำบอกแก่ลูกค้า จะโดยนั่งทางใน หรือ เดาดันพ่นเอง* นั่นแหละ "เกิด" จับเข้าที่ "จิต" เป็น "อุปาทาน" ตัวแท้ คือ เจ้าของจิต "ยึดตามหมับเอาไว้เลย" นั่นแล เพราะที่จริง ชื่อจริงของ**เจ้าสิ่งที่ "ได้ยินได้ฟัง"** นี้ มันก็คือ คำว่า "**กิเลส**" นั่นเอง "**กิเลส**" นั้น มาจากคำว่า กิล+เอส. กิล แปลว่า ตามที่ได้ยินมา, เสียงเล่าขานมา. **เอส** แปลว่า แสวงหา. กิเลส จึงแปลว่า "การแสวงหาตามที่ได้ยินมา" นั่นเอง จริง หรือ ไม่จริง คนหลอกก็หลอกกันไป คนหลงตาม ก็หลงกันไป คนเชื่อคนง่าย ๆ จึงคือ **ผู้ถูกหลอกนิรันดร** (เดี๋ยวนี้ มีหลอกกันโลดโผนโจนทะยานกว่าที่กล่าวถึงนี้ ต้องหาอ่านเอาในหนังสือเกี่ยวกับ "ทาน" หรือ ทำบุญค้าสวรรค์กันในเล่มอื่น ในเล่มนี้จะไม่บรรยายละเอียดกว่านี้กันล่ะ !)

114

ผู้ทำทานที่ยังมีการแลกเปลี่ยน จึงคือ **การซื้อขายจริงๆ** แม้จะแลกสวรรค์ไว้ ก็คือ "สมมุติ" ชนิดหนึ่ง ที่ตนยึดเกาะอุปาทานไว้ในจิต แล้วตนก็จะไปเอาสิ่งนั้น จะซื้อได้ในราคาถูก หรือ แพงก็แล้วแต่จะไปเจอผู้จัดสรรเล่ห์เหลี่ยมสูงหรือต่ำ และตามความโง่ความฉลาดของผู้ซื้อ ถ้าโง่หน่อยก็ซื้อแพง ยิ่งแลกยศ แลกสรรเสริญ แลกเป็นได้เหรียญตรา ได้พระเครื่องฯ พระบูชา หรือ ได้ตะกรุด ผ้ายันต์ ติดป้ายโฆษณาชื่ออะไรนั้น **มันยิ่งคือ ซื้อขาย พาณิชยศาสตร์กันชัดๆ แจ้งๆ อยู่บนโลกเรานี่แหละ ไม่ได้ไปสวรรค์ที่ไหนหรอก !** *นักจัดสรร ปั้น "บุญ" ขาย ก็ฉลาดยิ่งขึ้น* เล่นเอาทั้งลาภ – ยศ – สรรเสริญ คือ ให้ทั้งของแลกเปลี่ยน ขอทั้งเหรียญตราให้อีก โฆษณายกย่องเชิดชูเป็นสรรเสริญ ทับถมกันลงไปล่อใจ ยิ่งกว่าการค้าผงซักฟอกสารพัดแถมเสียอีก ยังไม่พอ ยังไม่หนำใจในการ "สมใจในโลกะ" อันอยู่บนภพโลก ๆ ที่เรียกว่า "กามภพ" *พระผู้ฉลาด* ก็จะรวบรวมประมวลเอาอื่นมาให้อีก **โดยยังมอมเมากันเข้าไปอีก** ด้วยการสร้างรูปภพ–อรูปภพ แถมเป็น "ภวตัณหา" ใส่จิตใจลูกค้าหนักถมลงไปอีก โดยปั้นสวรรค์ จัดสรรแผ่นดินสวรรค์ (ดั่งได้กล่าวถึงผ่านมาแล้ว) ให้แก่ลูกค้าเป็นของแถมชนิดเลิศค่าล่อใจ เพิ่มทวีเป็น "ตัณหา" ชนิดละเมียดละไม รู้ยากถอนยาก **ซ้ำเข้าไปเสียอีก** ซึ่งตามจริงแล้วขึ้นชื่อว่า "พระ" ก็คือ **ผู้จะช่วยถอนตัณหา ลดกิเลส ล้างอุปาทาน ให้แก่ผู้แก่คน** แต่นี่ กลับไม่เป็นเช่นนั้น ! ยิ่งชื่อว่า "พระ" ยิ่งได้เรียนมาก มีโอกาสมาก นั่นแหละ "กิเลสของพระ" นั่นเอง ก็ยิ่งสร้าง "มายา" สร้าง "สังขารโลกย์" ขึ้นมา **ให้ช่วยยั่วตัณหาผู้คนให้มากให้หนักยิ่งขึ้น เพิ่มกิเลสยิ่งขึ้น ทำ "อุปาทาน" ให้เลอะเทอะเปรอะเปื้อนยิ่ง ๆ ขึ้น ซ้ำเติมหนักเข้าไปใหญ่** โลกมนุษย์จะไม่เดือดร้อนได้กระไรไหวเล่า ! ที่พูดที่กล่าวอยู่นี้ ไม่ใช่โกรธเคือง ไม่ใช่ริษยา แต่กำลังวิเคราะห์ "ความจริง" (สัจธรรม) ที่มี ที่เป็นอยู่ตามจริงสู่กันฟัง จะได้ รู้ตัว และ รู้จริง กันขึ้นบ้าง ถ้าผู้ใดเห็นได้

ก็ลองคิดดูว่า การ "ทำทาน" ชนิดที่ได้ครบทั้ง กามตัณหา – ภวตัณหาเต็มคราบ ที่มีทั้ง กามราคะ–รูปราคะ–อรูปราคะ ออกปานนั้นนั้น มันเป็น "บุญ" แท้ หรือ "บุญ" จริงกันท่าไหน ? ? คิดกันดูดี ๆ พิจารณาให้ลึกซึ้งชิ !

115

เพราะการ "ทาน" ที่หาปัจจัย หาเชื้อ ที่จะ**สืบภพ** เข้าสู่ "โลกุตตรภพ" ไม่มีเลย มีแต่ "เดรัจฉานภพ" อย่างเก่งก็มี "เทวภพ" มีบุญ มียินดีสุขใจ (ซึ่งก็เป็น "สุขขัลลิกะ" คือ สุขไม่พ้นอวิชชา ไม่พ้นโมหะ) ก็คิดๆ ดู *สำหรับผู้จะประพฤติ "พรหมจรรย์" หรือ ทำ "ทาน" ให้เป็น "พรหม" หรือหวังที่สุดให้เป็น "นิพพาน"* ผู้อยากได้ผลยิ่งอานิสงส์สูงให้เป็น "มหากุศล" ทว่ายัง "ให้แต่เอา" อยู่นั้น ก็ไม่รู้(จริงๆ) ว่า จะ "ให้" ทำไม ? หรือ เรียกกันว่า "ให้"(ทาน) อยู่ทำไม ? ในเมื่อ "ให้" แปลว่า *"ไม่เอา, มอบกรรมสิทธิ์แก่บุคคลอื่นใดโดยไม่เรียกร้องสิ่งใดตอบแทน"* นี่คือ สภาวะของการ "ให้" ที่ภาษาบาลีกล่าวขานว่า "ทาน"

เมื่อยังจะ "เอา" ยังจะ "ได้" (ตอบแทนคืนมา) มันก็ไม่เรียกว่า "ให้" (ทาน)เท่านั้นเอง มันก็คือ "แลก" หรือ เปลี่ยนเวียนกัน หรือ "วน" **จึงควรทำ "ทาน" ให้เป็น "ทาน" ที่แท้จริงให้มากๆ เทอญ กล่าวคือ ทาน หรือ ให้สิ่งใด ก็อย่าไปคิดยึดเอา "ผล" อะไรตอบแทนเลย แม้แต่เพียง "อรูป" เป็นเศษเสี้ยวธุลีนอกกายและใน "จิต"** จะได้ไม่ "วน" อยู่ เป็นวัฏฏะ จะได้มีที่สุดถูก "ความจบ" แท้ หมด "ความโค้ง" สนิท เป็น "ความตรง" แม่นมั่น ดับ "ความเป็นโลก" (กลม) ลงได้แน่จริง

ดังนั้น ผู้ใดทำทาน แต่ยังหวัง ยังโลภเอาสิ่งแลกเปลี่ยนอยู่เท่าใดๆ ไม่ว่ารูปธรรม หรือ นามธรรม ก็ยังเป็น "ความประเสริฐ" อันน้อยอยู่ และจะน้อยจนกลายเป็น "ไม่ประเสริฐเลย" เมื่อสิ่งที่ได้ตอบแทนกลับมาแลกเปลี่ยนนั้น **ตีราคา**แล้ว เกินที่ตนทำทานไป และคนจะตีราคายากที่สุด ในสิ่งที่เป็น "นามธรรม" กับ "อรูปธรรม" ที่จะต้องมีร่วมอยู่ด้วยทุกทีไป ซึ่งจะเป็นลาภ เป็นยศ เป็นสรรเสริญ เป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เป็นสุข อันเป็น "กาม" หรือ เป็น "รูป" เป็น "อรูป" ต่างๆ เป็น "นามธรรม" ใดๆ ก็ตาม **ย่อมมีราคาในตัวมันเองทั้งนั้น** เมื่อเรารับมา โลภมาด้วยใจ หรือ รับมาโดยมีความต้องการอยากได้อยู่ ก็เท่ากับเราแลกเปลี่ยนซื้อขายโดยจริง ค่าแห่ง "การให้" จึงลดลงได้โดยนัยนี้ ทั้งอาจหมดค่าไปจนกลายเป็นหนี้เขาด้วยซ้ำไป ก็เป็นได้ เมื่อสิ่งที่เราได้มาเกินค่าท่วมราคาสิ่งที่เราให้

116

หรือทานไป (เว้นแต่มันได้มาเองโดยอำนาจแห่ง "เพรงกรรม" หรือ โดยอำนาจแห่ง "โลกุตตรธรรม" อันจะเป็นไปเอง เราไม่ต้องคิดหวังคิดโลภเลย)

และจะเป็น "ความประเสริฐ" ยิ่ง เมื่อกล้าหาญ "ให้" ได้อย่างหมดตัว ได้เท่าใดในจำนวนที่ตนมี ซึ่ง "การให้" ชนิดหมดตัว หรือ เหลือน้อยได้นี้ จะต้องใช้ "ปัญญา" ให้มาก เช่น นาย ก. มีทั้งเนื้อทั้งตัวอยู่ ๑๐๐ บาท แล้วก็ทำทานไปหมด ๑๐๐ บาท **ด้วยศรัทธาอันดีพร้อมปัญญา เห็นควร (คือ ตนก็รู้ว่า ตนให้หมดแล้ว ตนจะอยู่ได้ หรือ ไม่ได้แค่ใด ?)** และไม่ได้มีจิตโลภอยากได้อะไรเป็นการตอบแทนในทานนั้นเลย กับ นาย ข. มีทั้งเนื้อทั้งตัวอยู่ ๑,๐๐๐ บาท แล้วก็ทำทานไป ๕๐๐ บาท **ด้วยอารมณ์และทุกอย่างเหมือนนาย ก.** ดังนี้ อานิสงส์*นาย ก. ได้มากกว่านาย ข. ครึ่งหนึ่ง* **สำหรับกุศลส่วนตน** ซึ่งเป็น "**ปรมัตถบารมี**" เป็น "ความประเสริฐ" แท้ทีจิตของนาย ก. อันสูงยิ่งเป็น "**ทานปรมัตถบารมี**"

ทีนี้ส่วน**กุศลส่วนผู้อื่น** ซึ่งเป็น "**บารมี**" **ธรรมดากับ** "**อุปบารมี**" นั้น *นาย ข. มีมากกว่า นาย ก. ตามจำนวนความมากน้อยของทานนั้น ๆ* และทั้งคู่ต่างก็**ได้ "ปรมัตถประโยชน์"** ตามสัดส่วน แต่ถ้ายิ่ง นาย ข. ทาน ๕๐๐ บาท แล้วยังแถมจบใส่หัวประณมมือขอแล้วขออีกว่า ขอให้ร่ำรวยทำมาค้าขึ้น ขอให้ได้ยศฐาบรรดาศักดิ์สูงขึ้น อะไรก็ตาม **เป็นการ "ทาน" แล้วยังแถมมี "จิต" สร้าง "โลภะ" ใส่จิตไว้อีกอยู่ ยังไม่ "ทาน" ให้เป็น "นิพพาน" (ปรมัตถประโยชน์)** นาย ข. ก็ยิ่งได้อานิสงส์น้อยกว่านาย ก. ยิ่งขึ้น แม้นาย ข. จะให้หมด ๑,๐๐๐ บาทเช่นกัน แต่ "จิตโลภ" ยังสร้างต่ออยู่ **"ความประเสริฐ" ส่วนตน** ก็น้อยกว่า นาย ก. อยู่นั่นเองในเรื่องส่วนตน ส่วน "**ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์**" สำหรับผู้อื่น คือ**ประโยชน์ผู้อื่นที่ได้ในปัจจุบันเป็นไปในโลกนี้นั้น** นาย ข. มีมากกว่า นาย ก. แน่

และด้าน "**สัมปรายิกัตถประโยชน์**" ส่วนตนนั้น ก็ไม่แน่นอน ถ้านาย ข. ทานไป ๑,๐๐๐บาท แล้วได้ประโยชน์ทางด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์ **ตีค่าประเมินราคา** (ทั้งรูปธรรม–นามธรรมดังได้กล่าวแล้ว) ของ "ผลได้" นั้นเกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท นาย ข. ก็ไม่มีผลประโยชน์เหลือไว้เป็นกุศลเบื้องหน้าเลย ยิ่งถ้าได้ผลประโยชน์ตอบแทน

117

กลับมาในบัดนี้ มีค่าเกินกว่าที่ตนทำทานไป เช่น ทาน ๑,๐๐๐ บาท ค่าของ "ผลได้" ที่ตนไปใฝ่ไปคว้าเอากลับมามากกว่าราคา ๑,๐๐๐ บาท จะเป็นทางไหนก็ตาม เป็นการได้เงินย้อนกลับมามากกว่า เป็นการได้ยศย้อนกลับมามากกว่า หรือ แม้ผลทางโฆษณาประชาสัมพันธ์อันมีผลสูง ประเมินค่าแล้วมากกว่า ๑,๐๐๐ บาท ไป ตนก็กลายเป็นผู้ "ขาดทุน" หรือ "เป็นหนี้" ในการทำทานนั้นๆ เอาด้วย นอกจากคนผู้นี้ยังทำบุญทำทานแล้ว ยิ่งได้ลาภ ได้ผลตอบแทนย้อนมาเป็นประโยชน์ในปัจจุบันนี้แล้ว ผู้นั้นก็ยิ่งนำผลนั้นทำทานทำบุญกลับไปอีก ก็ยิ่งจะได้อานิสงส์สูงขึ้นมากขึ้นตาม "สภาพจิต" และ "สภาพของรูปธรรม" ที่ผู้ทำทานจะพึงทำแก่ตน และทำให้ผู้อื่นได้รับผลดี ได้มากเท่าใด ๆ

จุดสำคัญมากที่สุดในการทำ "ทาน" จึงควรจะประพฤติให้เป็นความประเสริฐสูงสุดตรง "ปรมัตถประโยชน์" คือ ทำทานด้วยจิตที่ว่างๆ เปล่าๆ อย่าหวังผลตอบแทน อย่าให้มี "จิต" ของตน "โลภะ" อยู่เป็นอันขาด

และจะต้องทำให้เป็น "**ทาน–ปรมัตถบารมี**" คือ ทำทานอย่างกล้าเก่ง ทำอย่างหมดเนื้อหมดตัว ทำอย่างแน่ใจและมีปัญญาเข้าใจในชีวิตว่า แม้จะมีน้อย หรือจะหมดลง ก็ยังคงสบาย และเป็นไปได้ด้วยดี ทำอย่างกล้าเสี่ยงชีวิต ทำอย่างกล้าตาย แต่ไม่ได้หมายเลยเถิดไปจนกลายเป็นว่า ทำจนตนต้องเดือดร้อนถึงตาย หรือฆ่าตัวตายถวายชีวิต ทานเป็นพลีดังที่หลงยึดและเล่าลือกันดอกนะ ! นั่นมันพูดอย่าง "ปุคคลาธิษฐาน" ที่ถูกตรงเป็นปัจจุบันธรรม เป็น "ธรรมาธิษฐาน" นั้น คือ หมายทำกับ "จิตโลภ จิตโกรธ จิตโง่" ให้มันตาย จงทำทานโดยอย่าให้**จิตอยากได้** หรือ**จิตหวังอะไรตอบแทนมาแม้น้อยนิด**มันเกิดอยู่ (ฆ่า "โลภะ") จงทำทานโดยอย่าให้**จิตโกรธแม้น้อยนิด**มันเกิดอยู่ (ฆ่า "โทสะ") จงทำทาน **โดยอย่าโง่อย่าหลงทำไปโดยไม่รู้ประโยชน์แท้ ประโยชน์จริง ไม่รู้ว่าเหมาะควรแก่กาละ เทศะ ฐานะ (ไม่ให้ "โมหะ" เกิด)** เช่นนี้ คือ ทำทานอย่าง "**ฆ่ากิเลสตัณหาตาย**" เป็นการทำทาน

118

อย่างปรมัตถ์แท้ ได้ "โลกุตตรจิต" ไม่ใช่ทำทานได้แค่สวรรค์อันยังมีเศษ "อัตตา" ทำอย่าง "ปรมัตถ์" แท้เยี่ยงนี้ ถ้าทำได้สูงสนิทยิ่งเท่าใดๆ ก็จงทำเถิด แม้นอาจสามารถ

จงพยายามทำความเข้าใจกับคำว่า **"ทานปรมัตถบารมี"** ที่พูดกันเป็น "ปุคคลาธิษฐาน" กับ อย่างที่หมายเอาความเป็น "ธรรมในธรรม" หรือ เป็น "ธรรมาธิฏฐาน" ให้ดี **มัน "ทาน" ถึงขั้น "ฆ่าตัวฆ่าตน" ตายจริงๆ** แต่ฆ่า "ตัวตน" ของกายนั้น อธิบายหรือพูดกันอย่าง ปุคคลาธิฏฐาน ส่วนธรรมาธิฏฐานนั้น ฆ่า "ตัวตน" ของจิต–เจตสิก ให้ดับให้สูญให้ตาย หมดโลภะกิเลส โทสะกิเลส โมหะกิเลสสูญจริงๆ มันตายคนละตาย คนละตัว

(๓.2) **อัปปมัญญา** มีลักษณะที่เป็นคุณงามความดีอันไม่มีประมาณ **อย่างสูงสุด**ก็ถึงเป็นผู้มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อย่างไม่คิดมูลค่าใดๆเลย อย่างไม่คิดนึกหวังผลตอบแทนใดๆ แม้แต่หวังผลบุญ หรือ สวรรค์

อย่างเก๊ หรือ อัปปมัญญาอย่างหลอกๆลวงๆ ก็เป็นคุณงามความดีชนิดทำเพียงบังหน้า ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ ไม่มีความจริงใจ ยังเป็นการทำด้วยความโลภหวังผลตอบแทนคืนจากการกระทำนั้นๆ โลภน้อย ก็หลอกน้อย โลภกล้า ก็หลอกกล้าอยู่

เก๊ชนิดสูงสุดนำหน้า ก็คือ คนผู้นี้ต้องเป็นคนสมองดี และ ฉลาด หว่ากิเลสหนามาก ที่เรียกในภาษาไทยๆว่า คนเค็ม หรือ หน้าเนื้อใจเสือ นักกอบโกย และนักกานเมือง (กาน แปลว่า ราน, ตัด, ฟัน) หรือ **ผีบุญ**ซึ่งมีสภาพรูปนอก มีอะไรๆ ภายนอกน่านับถือยกย่องมาก หรือ เก่งมาก แต่ในภายในนั้น "กิเลส" แรง จนบางคน ไม่รู้ตัวเองหรอก นึกว่าตัวเองบริสุทธิ์เอาด้วย เพราะ "จิต" ยังมีอวิชชายังโมหะมาก สำคัญคือ คนพวกนี้ "ฉลาด"

พระ ก็ตาม **คน** ก็ตาม ที่อยู่ในร่างของ "นักบุญ" หรือ "นักพรต" หรือ "นักกานเมือง" หรือ "นักกอบโกย" หรือ "เศรษฐีขี้ฉ้อ" แต่ที่แท้หลอกประชาชน หรือ หลอกผู้อื่นด้วยกิเลสตัณหา อันโลภจัด โดยใช้ความชาญฉลาดของ

119

ตน**ทั้ง ๆ ที่ตนก็รู้ว่า** ตนหลอกเขา หรือ ตนเอาเปรียบเขา นั้นหนึ่ง และ**โดยที่ตนไม่รู้**ว่า ตนหลอก นั้นอีกหนึ่ง(โมหะ) **แถมคิดว่า ตนเจตนาดีเสียด้วยซ้ำ**อย่างนี้ก็มี เพราะคนเช่นนี้ *แม้จะชาญฉลาด* ในการคิด ในการสร้างรูปวัตถุ แบบแผนความสัมพันธ์ เหลี่ยมอุบายที่สามารถจูงใจคนให้ศรัทธาในตน ศรัทธาในกิจกรรมของตน โดยใช้องค์ประกอบต่างๆ ตั้งแต่วัตถุหยาบ ไปจนภาษา คำพูด พฤติกรรม รูปแบบ พิธี-การ อันเป็นรูปธรรม–นามธรรมทั้งหลาย ตลอดจนล่อให้คนหลงใน "อรูป" คือ สวรรค์ต่างๆ วิมาน*(อันหมายความว่า ตัวตน หรือ นาม–รูป ทั้ง "ใจ" ของคนที่ไปปั้นไว้ ไปหวังหวานๆไว้ ไปนึกคิดก่อเป็นรูปสวยๆไว้ หรือ ไปเชื่อตามๆที่เขาได้ "หลง" กันมา)* ต่างๆ อันเป็น "ภวตัณหา" ก็นี่แหละ เป็น "ตัณหา" แบบหนึ่ง และการจูงใจคน ล่อให้คนหลงในวัตถุ ใน "รูป" คือ ความใหญ่ ความสวย ความไพเราะ ความหอม ความอร่อย รื่นรมย์ด้วยรส ด้วยสัมผัสใดๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นการมอมเมา "กามคุณ" ซ้ำเติมลงไปในจิตในวิญญาณของปวงชนให้หนักเสียอีก นี่ก็เป็น "ตัณหา" อีกแบบหนึ่ง จงเห็นให้ได้ รู้ให้ชัด ผู้ใดหลอกเขาอยู่ดังกล่าวนี้ ก็นั่นแหละคือ "คนผู้นี้" ยังมี "โมหะ" หนาแน่นอยู่อย่างมาก คือ ไม่รู้จัก "กามคุณ" ไม่รู้โทษของ "กามคุณ" ไม่หน่ายคลายใน "กามคุณ" ตนจึงยังเต็มไปด้วย "กามคุณ" แล้วก็เลยปั้นสร้างก่อปรุงก่อ "กามคุณ" มอมเมาใส่จิตใส่วิญญาณปวงชนโดย "ไม่รู้" จริงๆ ว่า ตนนั้นทำบาปด้วยการฟูมฟัก ยัดเยียด "กามตัณหา" ให้สูงขึ้นให้ทวีขึ้นแก่ปวงชนด้วย แถมมีสภาวะของ "ภวตัณหา" ที่แซมปนอยู่ใน รูปธรรม–นามธรรม ต่าง ๆ นั้นด้วย

และที่ร้ายซ้อนแฝงอยู่อีกก็คือ เนื่องจากคนผู้นี้ยังยินดีหลงอิ่มเอมชื่นชมอยู่กับการคลุกคลีลาภวัตถุ รูปสมบัติต่างๆบ้าง ยศฐาบรรดาศักดิ์บ้าง สรรเสริญป้อยอโด่งดังบ้าง **อันเป็น "โมหะ" ที่ยังแน่นอยู่อีกในหัวใจ ในวิญญาณของเขา** เพราะเขาไม่รู้ว่า แม้ในนั้น มันก็ยังเป็น "ภวตัณหา" อันเป็น "พรหมเก๊ๆ" ซับซ้อนอยู่ในตน หรือ ไม่รู้ว่า ตนยังมี "ภวตัณหา" นี้ๆ อยู่ในตนจริงๆ อีกด้วย

ดังนั้น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา หรือ **คุณงามความดี**ของคนผู้นี้ ที่ทำอยู่ จึงเพียงเพื่อเลี้ยงลาภที่ตนคลุกคลีเกี่ยวข้องนั้นๆ ให้อ้วน เลี้ยงยศของตน ให้อ้วน เลี้ยงสรรเสริญที่จะเกิดแก่ตน ให้อ้วน พร้อมกับแถมจมอยู่กับ "กาม" ทั้งหลาย

120

ทั้งรูปสวย ทั้งรสอร่อย ทั้งสำเนียงเสียงไพเราะ ทั้งกลิ่นหอม สัมผัสเย็นชื่น ร้อนฉ่ำ นุ่มเนียน แข็งแน่นถูกอกถึงใจ ให้มันอิ่มหนำพึงพอใจมั่นเที่ยงแท้คงมั่นถาวรอยู่อย่างนั้นเอง โดยที่ตัวเขาเองนั้น **ก็รู้บ้างไม่รู้บ้างว่า** ตนเป็นคนดังที่อธิบายไว้นี้หรือเปล่า ? (ส่วนมากไม่รู้ตัวหรอก และถึงแม้จะรู้ว่า เป็นกิเลสบ้างก็จะหยุด จะลดจะงดไม่ได้ เนื่องจากอินทรีย์พละไม่แข็งพอที่จะเอาชนะกำลังกิเลสได้)

เหตุก็เนื่องมาจาก "โมหะจิต" ของเขาเองนั่นเอง เขาผู้นี้จึง**ร้าย** หรือ **เก๊ที่สุด** เพราะ**ทำเพื่อตนจริงๆ แท้ๆ อย่างชาญฉลาด** เรียกโดยศัพท์ชาวบ้านก็คือ "ผู้เห็นแก่ตัวอย่างหนักที่สุด" อันคือ ผู้ "เห็นแก่ตัว" อย่างมาก แล้วแถม "กอบโกยเบียดเบียนเอาจากผู้อื่นมาให้แก่ตนได้สำเร็จอีกด้วย" ยิ่งฉลาดเท่าใดชาวประชาทั้งหลาย ก็ยิ่งจะจับเหลี่ยมคลำปมในการ "กอบโกย" (โลภมาก) นั้นๆ ไม่ออกมากเท่านั้น "พระ" ก็เหมือนกัน "คนผู้เป็นฆราวาส" ก็เหมือนกัน มีจริงเป็นจริงอยู่ดังกล่าวนี้ ลองคิดกันดู ผู้เห็นแจ้งจริงก็คือ ผู้จะ "ไม่โลภ" จริงๆ และจะรู้จัก "พอ" กับ "หยุด" และทำตนให้ "มักน้อย" ๆ ๆ ลง จริงๆ

ผู้ใดจะ**ร้ายน้อยลง** หรือ เก๊น้อยลง ก็เป็นไปตามคุณภาพของ เมตตา กรุณา มุทิตา โดยเฉพาะ "อุเบกขา" คือ ทำโดยเฉยๆ ว่างๆ ไม่โลภใน "วัตถุ" ที่มากที่ใหญ่ และไม่หลงใน "อารมณ์" ได้มากเท่าใดๆ ผู้นั้นก็มีคุณงามความดีสูงขึ้นจริงๆ เท่านั้นๆ และจะเป็นผู้ไม่สะสม (อัปปัจจัย) อันเห็นได้จริงๆ

(๓.3) สาสน มีลักษณะของความเป็น "ศาสนา" เลยทีเดียว คือ :–

(ก) เกิด "อาณา" หมายความว่า มีการเชื่อ "คำสั่ง" ของศาสดา กล่าวคือ เมื่อใครเลื่อมใสศรัทธานับถือผู้นั้นเป็นศาสดาแล้วอย่างแท้จริง ก็จะรับพระธรรมคำสอนของศาสดานั้นไปปฏิบัติตาม ไม่ว่าคำสั่ง (พระธรรมคำสอน) นั้นๆ จะเข้าใจ หรือ ไม่เข้าใจ รู้ในเหตุในผลแจ้งแล้ว หรือ ยังไม่รู้ก่อน ก็นำไปปฏิบัติตามทันทีได้ เพราะแน่ใจว่า ศาสดาย่อมบริสุทธิ์ ย่อมไม่แนะนำใครให้ปฏิบัติแล้วไปสู่ทางต่ำทางชั่วแน่ๆ "พระอาณา" จึงเป็นคำสั่ง ที่ใช้กับคนผู้มี "ศรัทธา" เป็นจิตนำ หรือใช้กับผู้มี "ศรัทธาจริต" เมื่อเอาไปปฏิบัติแล้ว ก็จะบรรลุผลมี "ปัญญา" รู้แจ้งเป็นที่สุด

เก๊ที่สุด ก็คือ ปฏิบัติโดยไม่เกิด "ปัญญา" เลยสักที ไม่รู้ว่าได้อะไร ? บรรลุอะไร ? เรียกว่า **ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างงมงาย**

(ข) **เกิด "อนุศาสน์"** หมายความว่า มีการประพฤติตาม "คำสอน" ของศาสดาให้เกิดผลขึ้นมาเรื่อย ๆ และสุดท้ายก็บรรลุผลสำเร็จได้แท้ กล่าวคือ มีพระธรรมคำสอนของศาสดาที่ใช้กับผู้เป็น "พุทธจริต" แล้วทำให้เข้าใจเหตุผล ทำให้เข้าใจก่อนได้เป็นเบื้องต้น แม้จะยังไม่ศรัทธานักก็ตาม แต่เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติดูแล้วก็จะบรรลุผลจริง จึงจะเกิด "ศรัทธา" แน่วแน่ทีหลัง "พระอนุศาสน์" จึงเป็นคำสอนที่ใช้กับคนผู้มี "ปัญญา" เป็นจิตนำ เมื่อเอาไปปฏิบัติแล้วก็จะบรรลุผลแท้ วิมุติจริง ก็จะเกิด "ศรัทธา" ตามมาได้

เก๊ที่สุด ก็คือ ได้แต่เข้าใจคำสอน ไม่มีปฏิบัติ ไม่มี "ผลบรรลุ" **แถมนำคำสอนไปแลกลาภ–แลกยศ–แลกสรรเสริญ–แลกสุข หากินโลภมากให้ตนเอาด้วย**

(ค) **เกิด "อาคม"** คือ มีคำขยาย หรือ คำย่อ ที่เป็นภาษาใหม่ ซึ่งอธิบาย "คำสั่งและคำสอน" ของศาสดาให้ลึกซึ้ง หรือ ภาษาย่นย่อ "คำสั่งและคำสอน" ของศาสดาให้ง่ายเข้า เป็นภาษาที่จะทำให้เข้าใจได้เพิ่มขึ้น อาจารย์รุ่นหลัง ลูกศิษย์สาวกของศาสดาเป็นผู้ย่นย่อ ซึ่งเรียกว่า "คาถา" หรือ คำขยายอธิบายให้พิสดาร เรียกว่า "คัมภีร์" ไม่ใช่ภาษาของ "ศาสดา" ตรงๆ เปี๊ยะๆ ทีเดียว เป็นการช่วยทำ "พระอาณา–พระอนุศาสน์" ให้เข้าใจถึงแก่นแท้ยิ่งขึ้น

เก๊ที่สุด ก็เป็น คำอธิบาย หรือ คำย่อที่ผิดๆ เพี้ยนๆ ของผู้ไม่บรรลุธรรมจริงขยายความเอาตามภูมิตัวเอง อันไม่ถูกไม่ตรง มันมักจะเอียวๆ เอียงๆ เข้าข้างความโลภ หรือ ความไม่ชอบของผู้อธิบายเองเสมอ **ศาสนาล่มจมเพราะ "อาคม" ของอาจารย์รุ่นหลังๆ นี่เอง มากเหลือเกิน**

(ฆ) **เกิด "เลข"** คือ มีการสืบต่อ มีการต่อทอด สืบสาย ถ่ายทอด ต่อและต่อๆ กันไปเรื่อยๆ ถ่ายเทคุณธรรม ดำเนินรอยตามแนวทางของศาสดา นำสาระแก่นแท้ของศาสดาให้ต่อๆ ทอดๆ ยืนยาวมากออกไป เผยแพร่กระจายมรรค–ผล และ คำสั่ง (อาณา) ทั้งคำสอน (อนุศาสน์) หรือ ทั้ง "อาคม" ยืดยาว ยืนยาวออก

122

ต่อๆไป กว้างขวางขึ้น พร้อมทั้งมีผู้เกิดมรรค–เกิดผล สืบต่ออยู่จริง "ศาสนา" นั้นๆก็ยังมีอยู่จริง ถ้าไม่มีมรรค–ไม่มีผลสืบต่ออยู่แล้ว ก็คือ "ศาสนา" นั้นๆหมดสิ้นลงแล้ว หากจะเหลือ ก็เหลือกันแต่เปลือกๆ หรือ มีแต่ "ของเก๊ๆ" กันเท่านั้น

และมันก็**เถลไปเรื่อยๆ** ต่อทอดเอียงๆ เบี้ยงๆ ออกไปเรื่อยๆ จนผิดทิศผิดทาง ออกนอกรอยของศาสดาไปเลย ก็มีมากกว่ามาก จนกระทั่ง เช่นว่า ศาสนาพุทธ หรือก็ กลายเป็น ศาสนาผี ศาสนาคนทรง ศาสนาพาณิชย์ ศาสนาที่มีเพียงปริยัติ ศาสนาที่มีแต่พิธีรีตอง ฯลฯ แล้วต่างคนก็หลงว่า **ที่ตนยึดอยู่นั้นๆ** นั่นแหละคือ "ที่สุด" คือ **จุดดีแล้ว พอแล้ว** ที่ตนจะไม่ให้ใครมาล้มล้าง มาแก้ไข มาเปลี่ยนแปลง มาโยกย้าย **เป็นอันขาด** ศาสนาพุทธเดี๋ยวนี้ จึงเกลื่อนกล่นไปด้วยสาระที่เพ้อๆ พกๆ เช่น ติดต่อสื่อสารกับวิญญาณพระพุทธเจ้าเลยก็ได้ เล่นกับวิญญาณผีวิญญาณเทวดา วิญญาณพระพรหม นอกตนนอกตัว และเป็นตัวเป็นตน เป็นอัตตาวุ่นวายก็มาก คบค้าสมาคม เทวดา–อินทร์–พรหม ให้สินบาทคาดสินบนกันเป็นที่สนุกไป หรือไม่ก็ค้าขายเป็นสาระ เรียนเอาแต่ปริยัติเป็นสาระ ยึดกันแต่พิธีรีตองเป็นสาระ **และที่ร้ายที่สุดก็คือ เล่นขลังเอาไสยศาสตร์มามอมเมา ยัดเยียด ปนเปเข้าไปเป็นศาสนาพุทธ ด้วยกลวิธีต่างๆนานา** เช่น **ทำของขลัง** ก็ปั้นเป็นพระพุทธรูปขึ้น ทั้งใหญ่ทั้งเล็ก **ทำพิธีไสยศาสตร์ใส่เข้าไป** แล้วก็เรียกว่า **เป็นเรื่อง "พุทธศาสตร์"** ก่อนทำก็ใช้พระพุทธรูป ใช้รัตนตรัย ใช้พระสงฆ์ที่บวชมาในศาสนาพุทธ (แต่ไม่รู้พุทธศาสตร์)ไปเป็นส่วนประกอบในการทำพิธีไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นกลอุบายอันชาญฉลาดของนักมอมเมา นักปลอมแปลงศาสนา คนผู้พาซื่อก็หลงเชื่อสนิทยิ่งขึ้น ศาสนาพุทธจึงถูกเบี้ยว "สาระ" ถูกสื่อสารมาผิดๆ สืบต่อมาอย่างออกนอกลู่มาเรื่อยๆ ปัจจุบันนี้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์หลงเข้าใจว่า "ไสยศาสตร์" คือ "พุทธศาสตร์" โดยนัยดังกล่าวนี้กันแล้ว

ไสยศาสตร์ เขาก็เก่ง วิทยาศาสตร์ เขาก็เก่ง มายาศาสตร์ เขาก็เก่ง ศาสตร์นานาชนิดเขาก็ล้วนเก่งๆกันทั้งนั้นแหละ *แต่มันไม่ใช่ "พุทธศาสตร์" น่า !* **อย่ารัก "พุทธศาสตร์" โดยการไปเห็นอะไรเก่งๆ เห็นอะไรดีๆ แล้วก็จะจับมา**

123

โมเมปนเปเป็น "พุทธศาสตร์" ไปหมด ด้วยเจตนาจะชูเชิดพุทธศาสตร์ให้เก่งให้เลิศลอย เพราะเหตุโมเมเอา "ความเก่ง" ของอย่างอื่น ของศาสตร์อื่น เขามายัดเยียดเข้าไปเป็น "พุทธศาสตร์" เสียหมดนั้น **มันเป็น "เจตนาดี" ที่ทำลายเอกลักษณ์ ของพุทธศาสตร์ ให้ไม่มีเป้าหมาย ไม่มีสาระ ไม่มีเนื้อแท้เป็นของตนเอง** "สาระ" จึงถูกกลืน ถูกปน ถูกทำลายลงไม่เหลือเนื้อเลยเป็นที่สุด จึงขอให้ยับยั้งและเพลาๆมือกันบ้างเถิด **เรียนรู้ "พุทธศาสตร์" กันให้จริงให้แท้ให้รู้แจ้งเป็น "สัมมาทิฏฐิ" กันเถิด**

ทาน – อัปปมัญญา – สาสน ทั้ง ๓ นี้ **เมื่อมีผลสูงครบถ้วนและถูกตรง** มันก็เป็นสาระของ **"ความประพฤติอันประเสริฐ"** เป็น "พรหม" แท้ ๆ และสูงสุดยอดได้ตาม "ผล" นั้น ๆ จริง เป็น "พรหมจรรย์" ได้จริง ถ้าผู้ใด แจ้งด้วยญาณทัสสนะ เข้าใจแจ้งแทงทะลุเป็นสุดยอดได้ ในความหมายของ "พรหม" ดั่ง "ชินะ" และประพฤติได้ผลประเสริฐบริบูรณ์ถ้วนจริง ก็เป็น "พรหมจรรย์" อันจบครบถ้วนจริง ทำได้แค่ "ปิตมห" ก็เป็น "พรหมจรรย์" กันขนาด "ปิตมห" ทำกันได้ถึงขนาด "ชินะ" ก็เป็น "พรหมจรรย์" กัน ขนาด "ชินะ" เช่น ในพุทธสมัย "พรหมจรรย์" ก็คือ "ชินะ" **จบพรหมจรรย์**ได้ถูกตรงสูงสุดตามเนื้อหาอย่าง "ชินะ" ก็เป็นพระอรหันต์บริบูรณ์ ในสมัยโน้น มี "พระอรหันต์" มีมรรค มีผลแท้กันมาก

แต่เพราะในสมัยล่วงเลยพุทธกาลนานมา ศาสนาก็ค่อยๆ เพี้ยนๆ เบี่ยงๆออกมา "พรหมจรรย์" ซึ่งหมายถึงความมี "พรหม" ในลำดับที่ ๓ แม้จะขยาย "ผล" ไปสู่มนุษย์ ขยายความเป็นศาสนาไปสู่สังคมแห่งสัตว์เมือง ได้มากขึ้นแท้จริง ก็ตาม มันก็มีชนิดที่ไม่บริสุทธิ์ ไม่บริบูรณ์มากขึ้นๆตามมาด้วย

ถึงกระนั้นก็ดี ความเสื่อมก็ยังลดถอยลงไปอีก จนที่สุด**เหลือหลักเกณฑ์เครื่องแสดง "พรหมจรรย์" อยู่เพียงดังต่อไปนี้ :–** *(ซึ่งก็ยังยอมนับว่า เป็น "ความประพฤติอันประเสริฐ" อยู่ แต่เป็น "ความประเสริฐ" น้อยที่สุด)*

124

(๓.4) **เวยยาวัจจะ** มีผลอันแสดงออกให้เห็นว่า เป็นผู้มีการขวนขวายช่วยเหลือ เกื้อกูล อันเป็นสัญญลักษณ์ของคุณงามความดี ผู้มีความพยายามขวนขวายจึงยังนับเนื่องอยู่ว่า มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" แม้น้อยเหลือเกิน และไม่มีชิ้นมีอันอะไรนัก ก็จะ "มี" อยู่แค่นี้ ๆ แหละ คือ "พรหมจรรย์" ตามความเป็นจริงนั่นเอง โดยเฉพาะขวนขวายศึกษา–ประพฤติ ในศีล ในพรต อยู่

เก๊ที่สุด ก็คือ แม้ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ก็เพื่อหวังผลตอบแทน ดังได้อธิบายผ่านมาแล้วนั่น ๆ หลายชั้น หลายเชิง

(๓.5) **สทารตุฏฐิ** มีความรู้จักพอเท่าที่ตนมีอยู่ พอตามสิทธิ์ใน "ของของตน" นั่นเป็น "ความหมาย" ทั่วไป เป็นธรรมาธิษฐาน หรือ เป็น "ธรรมในธรรม" แต่ถ้าเอาความหมายเป็น ปุคคลาธิษฐาน ตรง ๆ ก็หมายว่า มีความยินดีพอใจในเมียตนเท่านั้น (ขั้นนี้ มันพรหมเก๊ลงมาจนขั้นมีเมียได้ ซึ่งไม่น่าจะเรียก "พรหม" เลย การมีเมียได้แล้วนี้ มันเรื่องของ "กามตัณหา" หยาบต่ำชัดแล้ว ยังอุตส่าห์เรียกว่ามี "พรหมจรรย์" ก็ประสา *"ยามยากไร้ เด็ดดอกหญ้าแซมผม" ไปกันเท่านั้นเอง*) แต่ก็ยังดี **ที่มีความยินดีพอใจแต่เฉพาะในเมียตน** ถ้าจะนับว่า เป็น "คุณงามความดี หรือ ความประเสริฐ" กัน ก็อีตรงที่ "ไม่มักมาก" นี่เอง ถ้านอกใจเมีย หรือ ยังฝักใฝ่มั่วเมาเสพย์เมถุนกามกับหญิงอื่น ก็เก๊ยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ จนไม่เหลือความประเสริฐกันไปตามความประพฤติอัน "มักมาก" ของผู้นั้น ๆ แม้แค่พอใจในเฉพาะเมียตนเท่านี้ ก็ยังนับว่า เป็น "พรหม" น้อย ๆ เป็น "ความประพฤติอันประเสริฐ" กัน ก็คิดดูเอาเถิด ความยากไร้ใน "พรหมจรรย์" ของโลกนี้เอ๋ย ! เมื่อมันตกต่ำ มันมีแต่ความเลวหยาบกันมากนัก เท่านี้ ๆ ก็ทำกันให้ได้เถิด (ซึ่งในปัจจุบันนี้ ยิ่งร้ายกว่าที่กำลังกล่าวถึงอยู่นี่เสียด้วยซ้ำ เพราะจะหา "พรหมจรรย์" ดั่งกล่าวนี้ในคน ก็หาได้ยากเต็มทีขึ้นทุกวัน ๆ แล้วจริง ๆ สำหรับแง่ "หลงมาก" ในแค่แง่เมถุนเท่านี้ ๆ ไม่ว่าผู้ชาย หรือ แม้แต่ผู้หญิง ก็เถอะ)

(๓.6) **ปัญจศีล** มีการรักษาศีล ๕ ยังเหลือ **หลักเกณฑ์อันดีงามเป็นกฎอันประพฤติปฏิบัติให้แก่ชีวิต** อย่างน้อย ๕ ข้อ ดูเอาเถิด แม้แค่จะเป็นเพียง

"พรหม" (ศาสนิกของพราหมณ์) ก็ยังจะต้องมีศีล ๕ เป็นศีลประจำ หรือ เป็น "นิจศีล" แล้วผู้อ้างตนเป็น "พุทธ" (ศาสนิกของพุทธ) ในยุคนี้สมัยนี้ ที่ถือตนว่า *คนสูงกว่าพรหม หรือ สูงกว่าศาสนาพราหมณ์*เอาด้วยนั้นหนะ แต่แล้วตัวเองก็ไม่มีแม้แต่ศีล ๕ หรือ ศีล ๕ ก็ยึดถือบริสุทธิ์ไม่ได้นั้น *จะเป็นแค่ "พรหม" ก็ยังไม่ได้เลย แล้วจะเป็น "พุทธ" ได้อย่างไรกัน ?* **การมีความบริสุทธิ์บริบูรณ์ในศีล ๕ อยู่จึงเป็นเครื่องแสดงถึงความมี "พรหมจรรย์" หรือ มี "ศาสนา" อยู่นั่นเอง** ดังนั้น ถ้าคนไม่มีแม้แค่นี้ **นั่นคือคนมี "ศาสนา" หรือ มี "พรหมจรรย์" หรือ ?** ก็ลองคิดกันดูเถิด นี่คือ ที่ศาสนาพราหมณ์เขาหมาย ถ้าใครมี "พรหมจรรย์" แค่นี้ ก็คือ ผู้นั้นยังได้ชื่อว่า มี "คุณงามความดี" อยู่บ้าง แม้จะยังไม่ยิ่ง ไม่ใหญ่ ไม่มาก ไปถึงมีศีล ๘ หรือ มีศีลที่ยิ่งๆ ขึ้นไปกว่านี้ ก็ยังนับว่า **เป็น "พรหมจรรย์" อยู่ในระดับหนึ่ง**

ก็น่าจะสังวรกันให้มากในหมู่ "พุทธศาสนิกชน" เพราะ "ศาสนาพุทธ" นั้นก็คือ "ศาสนาพราหมณ์" ที่บริสุทธิ์ยิ่งๆ ขึ้น และยิ่งไปกว่าที่ศาสนาพราหมณ์เขาเป็นได้มิได้ ไปจนถึงขั้น "ชินะ" นั่นแหละ จริงๆ ถ้าไม่มี แม้แค่นี้ จริงๆ มันก็คือ "ความเสื่อมถอย" ของ "พรหมจรรย์" หรือ ของ "ศาสนา" (พุทธ) ต่ำสุดแล้วจริงๆ

เมื่อ**การเสื่อมถอย**ลดลงมาจนถึงขนาดนี้ จึงมีผู้พยายามจะยก "พรหมจรรย์" ขึ้นด้วย หลักเกณฑ์ที่ดีขึ้นมาอีก "พรหมจรรย์" (ศาสนา)นั้น จึงเป็น "ความประเสริฐ" ที่สูงขึ้นมาอีกบ้าง หลักเกณฑ์อีก ๓ ข้อนี้ก็คือ :-

(๓.7) **เมถุนารติ (เมถุนวิรัติ)** เว้นการเสพย์เมถุน คือ ไม่มีเรื่องร่วมเพศร่วมคู่ (สำหรับผู้นับว่าเป็นพรหม หรือ คุณธรรมชั้น "พรหม" ยังรู้ในคุณงามความดี หรือ สิ่งดีขั้นสูงอยู่บ้าง จึงยังเห็นว่า **การไม่ร่วมเพศ**เป็นสิ่งดีงาม)

(๓.8) **อริยมัคค** มีความฉลาดรู้รอบในวิถีหรือวิธี ตลอดถึงขั้นตอน ที่จะเป็นอยู่ประพฤติให้เหมาะควรที่สุด

126

สูงสุดก็ขึ้นรู้ "อริยสัจ" เป็น "พุทธ" เป็น "ชินะ" ไปเลย แต่ขั้น "พรหม" ก็แค่คุณงามความดีถึง "อุเบกขา" เป็น "ปิตมห" หรือต่ำกว่านั้น ดังได้อธิบายมาแล้ว เป็นสูงสุด ของอริยมรรคที่รู้เพียงวิธี หรือ วิถีที่จะทำคุณงามความดีนั้นๆ แต่แล้วถ้าตนเองทำคุณงามความดีนั้นๆ ไม่ได้สักอย่างสักขั้น ก็เป็นขั้นเกือบโหล่สุดแล้ว

เก๊ที่สุดเลยก็**รู้แค่ภาษา**ว่า "อริยมัคค" ส่วนวิธีก็ตาม ลักษณะก็ตาม หรือ สภาพธรรมใดๆก็ตาม จะเป็นอย่างไรนั้น ไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่เคยมีเอาเลยจริงๆ

(๓.9) **อุโปสถังค์** พูดอย่างไทยๆง่ายๆ ก็คือ **"อุโบสถ"ต่างๆ** นั่นเอง ซึ่งหมายความว่า **มีการกระทำ** หรือ **มีสิ่งประกอบ** หรือ **มีความกำหนด** กันขึ้นมา ด้วย*ความพยายามที่จะให้เกิด "พรหมจรรย์" (ให้เกิด "ความประพฤติอันประเสริฐ") ขึ้นแก่มนุษย์ทุกวิถีทาง* เท่าที่จะค้นหาวิธีการต่างๆได้

เรื่องนี้ถ้าจะต้องพูดกันมากหน่อย ที่จริงมันก็คือ เรื่องของคำว่า "**อุโบสถ**" นั่นเอง ซึ่งไทยเราทุกวันนี้นำมาใช้ จนกำหนดหมายกันไป กระทั่งยึดมั่นถือตายตัวกันแน่นหนัก ขนาดพูดกัน อธิบายกันแล้ว ผู้ยึดนั้น ก็ยังไม่ยอมรู้เรื่อง ก็มี

ก่อนอื่นก็ขอแยกภาษาก่อน คำว่า "อุโปสถังค์" นั้นคือ อุโปสถ+องค์ คำว่า องค์ แปลว่า ส่วนประกอบ, สภาพต่างๆที่ร่วมอยู่ด้วยนั้นๆ, คุณลักษณะ, เหตุ, หน่วย ดังนั้น ก็เข้าใจขั้นแรกกันได้ล่ะว่า **อุโปสถังค์** คือ เหตุของอุโปสถ(อุโบสถ) หรือ ส่วนประกอบต่างๆของคำว่า "อุโบสถ" หรือ คุณลักษณะของอุโบสถ หรือ สภาพต่างๆที่ร่วมอยู่ด้วยนั้นๆของ คำว่า "อุโบสถ"

เอาล่ะ ! เราก็จะมารู้จัก "เหตุ" รู้จัก "ส่วนประกอบต่างๆ" รู้จัก "คุณลักษณะ" และรู้จัก "สภาพต่างๆที่ร่วมอยู่ด้วยนั้นๆ" ของคำว่า **อุโบสถ** หรือที่คนไทยเราเรียกกันจนกร่อน จนห้วน มาเป็นคำว่า "โบสถ์" เฉยๆ กันแล้วนั่นล่ะ

"อุโบสถ" หรือ "อุโปสถ" นั้น มาจากคำว่า **อุป+โอสถ**

"อุป" ก็แปลว่า ที่ใกล้, เข้าไปใกล้, มั่น

127

"โอสถ" ก็แปลว่า ยารักษาโรค (ไม่ใช่ "ยา" เสพย์ติดเป็นอันขาด)

เพราะฉะนั้น อุโบสถ หรือ อุโปสถ (**"โบสถ์" ในภาษากร่อน ๆ ของไทย**) จึงหมายความว่า เข้าไปใกล้ยารักษาโรค หรือ ผู้มั่นชิดสนิทอยู่กับยารักษาโรค หรือ สภาพที่ใกล้ความเป็นยารักษาโรค

และ "ยารักษาโรค" ในที่นี้นั้น หมายเอา ยาที่รักษาโรคกิเลส โรคตัณหา โรคอุปาทาน หรือ โรคโลภะ โรคโทสะ โรคโมหะ ที่มีในตัวคนเท่านั้น จึงจะเรียกว่า **อุโบสถ** อย่าไปหลงผิดหมายเอา "ยา" ที่ยิ่งเข้าใกล้ หรือ ยิ่งดื่ม ยิ่งเสพย์ แล้วยิ่งเพิ่มกิเลส เพิ่มตัณหา เพิ่มอุปาทาน เอาด้วยซ้ำเป็นอันขาด *และจะไม่ใช่ "ยา" รักษาการป่วยการไข้ หรือ โรคทางกาย นั้นหรอก !*

ดังนั้น เมื่อมี **"การกระทำ"** มี **"สิ่งประกอบ"** มี **"ความกำหนด"** ใด ๆ ขึ้น อันแสดงออกว่า เป็นไปเพื่อชำระล้าง กิเลส–ตัณหา–อุปาทาน ลดโลภะ–โทสะ–โมหะ หรือ เป็นไปเพื่อสร้าง "พรหมจรรย์" เพื่อความเป็น "พรหม" จะโดยตรง ก็ตาม โดยอ้อม ก็ตาม นั่นเอง ก็ล้วนคือ **องค์แห่ง "อุโบสถ"** แท้ ๆ (อุโปสถังค์) ทั้งสิ้น

เช่น :-

(ก.) มีการนำ**พระโอวาทปาฏิโมกข์***(คำสั่งสอนที่จะช่วยให้หลุดพ้น)* **บางส่วน**ของพระศาสดา มาสวดสู่กันฟังให้จดจำไว้ หรือ เพื่อนำไปประพฤติบ้าง(เช่นนี้เรียกว่า "สังคีติ") สวดเพื่อสอบทานแก้ไขให้คงอยู่ให้ถูกต้องอยู่บ้าง (เช่นนี้ เรียกว่า "สังคายนา") ดังในเมืองไทยเรา ก็นำพระวินัย (๑๕๐ ข้อ) และข้อควรประพฤติปฏิบัติให้สูงดี (ที่เรียกว่า "เสขิยวัตร" หรือ "อภิวินัย") ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ**พระโอวาทปาฏิโมกข์ทั้งหลาย**มาท่องมาสวดกันเป็นประจำในวันพระใหญ่ (๑๕ ค่ำ) ดังนี้ เรียกว่า **"ปาฏิโมกขุทเทส"** ในภาษาของหมู่พระหรือพุทธศาสนิกชนที่ติดปากกันอยู่ทุกวันนี้ก็เรียกว่า **ทำอุโบสถ** หรือ **ลงอุโบสถ** เป็นต้น ก็เป็นเพียงรักษา "โอวาทปาฏิโมกข์ศีล" ส่วนหนึ่งไว้ และเป็นเพียงส่วนหยาบ–ส่วนน้อยเหลือเกินด้วย แต่ก็ยังถือว่า ได้ "เข้าใกล้ยา" ซึ่งก็มี "พระ" น้อยรูปนัก ที่จะ **"ได้กิน"** ยา**นั้นลดโรคลงไปบ้าง** ในขณะมี**การกระทำ** "อุโปสถังค์" แง่นี้ เชิงนี้ **อยู่ในทุกวันนี้**

128

(ข.) **มีการกำหนดสมมุติชื่อ มีการเรียก มีการตั้ง มีการบัญญัติ** การกระทำอะไรต่างๆ ก็ดี สถานที่ ก็ดี วัตถุต่างๆ ก็ดี แม้แต่พิธีกรรม จารีตประเพณีต่างๆ ก็ดี ฯลฯ ที่จะพึงสมมุติขึ้นมา เบ็นส่วนประกอบ เบ็นเหตุ เบ็นคุณ-ลักษณะ เพื่อสร้าง "พรหมจรรย์" เพื่อความเบ็น "พรหม" โดยอ้อม ก็ตาม โดยตรง ก็ตาม ดังนี้ ล้วนเรียกว่า *การกำหนดสมมุติขึ้น, การเรียก, การตั้งขึ้น, ความคิดขึ้น* ซึ่งภาษาบาลีก็ว่า "**บัณณติ**" (บัญญัติ) **ทั้งสิ้น เช่น :-**

(ค.) คนผู้ตั้งใจกระทำการต่างๆ เพื่อสร้าง ก็ดี เพื่อรักษา ก็ดี ซึ่งศีล ซึ่ง พรต บำเพ็ญภาวนา (อุโบสถกัมม) โดยถือเอาการอยู่ในขอบเขตที่มีการกำหนดบ้าง จะถือเอาอยู่ในสถานที่ที่กำหนดบ้าง เรียกว่า "การเข้าอยู่จำ" (เช่น จะอยู่ในเขตวัดไม่ยอมออกไปไหนจริงๆ ภายในกำหนด เบ็นต้น) หรือ บางคนก็อดข้าวเบ็นกินวันละมื้อ หรือ ๒ มื้อ เบ็นพฤติการณ์ที่เห็นได้ชัดๆ งดการทาปากเขียนคิ้ว หรือแต่งตัว ดังนี้ เบ็นต้น เรียกว่า "การงดเว้นจากสิ่งที่ควรงด" หรือ บางคนขออาศัยแบบวิธี ขออาศัยพฤติกรรมทำตาม ขออาศัยที่อยู่ที่พักอาณาบริเวณ เรียกว่า "ผู้อาศัย" เหล่านี้ล้วนคือ "**อุปวาส**" (ตามภาษา "บาลี") อันเรียกอย่างชาวบ้านๆ ก็ว่า **ถืออุโบสถ** หรือ **อยู่อุโบสถ** หรือ **รักษาอุโบสถ** นั่นเอง ก็ล้วนเบ็นการได้เยียวยา ได้ "เข้าใกล้ยา" ได้ "รับยา" เข้าไปอยู่บ้าง ก็คือ "**อุโบสถ**" ตามที่ "บัญญัติ" กันขึ้นทั้งนั้น

(ฆ.) หรือแม้แต่ **สถานที่ โรงเรือน** อันกำหนดกันขึ้น เพื่อทำพิธีกรรม (ตามลัทธิพราหมณ์ ก็ดี) เพื่อทำสังฆกรรม (ตามลัทธิพุทธ ก็ดี) เช่น โรงเรือนที่บรรจุพระศิวะ (ของพราหมณ์เขา) ก็เรียกว่า **อุโบสถพระศิวะ** โรงเรือนที่บรรจุพระ-นารายณ์ หรือ พระพรหม ก็เรียกตามชื่อรูปสิมมุติไปว่า **อุโบสถพระนารายณ์**. **อุโบสถพระพรหม** ดังนี้ *ของพุทธ ก็เลยพลอยเรียก โรงเรือนที่บรรจุพระพุทธรูป ว่า* "**อุโบสถ**" ไปด้วย อย่างนี้บาลีก็เรียกว่า "**อุโปสถาคาร**" และคนไทยก็ยึดติดกันหนักใน "บัญญัติ" นี้ ว่า ถ้าขึ้นชื่อว่า "**อุโบสถ**" หรือ ที่เรียกกันมาจนกร่อนว่า "**โบสถ์**" ละก็อ จะต้องหมายถึง โรงเรือน ที่ "*ต้องมีพระพุทธรูปบรรจุ*

อยู่ในนั้น" จึงจะทำ "สังฆกรรม" ได้ และจึงจะยอมนับถือว่า คือ **"โบสถ์" (อุโบสถ)** ไม่เช่นนั้นต้องขอถือว่า "ไม่ใช่โบสถ์–ไม่ใช่อุโบสถ" ดังนี้ นี่คือความยึดมั่น ติดแน่นกันใน "บัญญัติ" (บัณณัติ) ขนาดหนัก ก็มีกันอยู่มาก ผู้ศึกษาก็พึงรู้ให้ชัด เข้าใจให้แจ้ง ให้ถูกๆเถิด ว่า **"อุโบสถ"** นั้น ที่แท้ๆ คือ อะไร ? หมายเอาจุดสำคัญกันตรงไหน ? อย่างไร ? เพราะคำว่า "อุโบสถ" หรือ "โบสถ์" นี้ มันไม่ใช่ภาษาที่หมายถึงอะไรเพียงแคบ ๆ ตื้น ๆ ดังที่หลงยึด หลงเข้าใจกันได้เพียงตื้น ๆ แคบ ๆ อยู่ ดั่งนี้ ไม่เลย !

(ง.) มีการถือศีลมาก ๆ ขึ้นมาหน่อยเป็นศีล ๘ เรียกว่า **"อัฏฐังค"** เพราะพราหมณ์ ก็ตาม พุทธ ก็ตาม ธรรมดานั้นศาสนิกชนแท้ ๆ ในยุคพุทธกาล หรือยุคที่ศาสนาพุทธยังไม่เสื่อมมาก **เขามีศีล ๕ เป็นหลักยึดประพฤติบริสุทธิ์ อยู่เป็นปกติอยู่แล้ว** (แต่เดี๋ยวนี้จะหาพุทธศาสนิกชนแท้ ๆ ดังว่านี้ ยากยิ่งกว่าหาเงินล้าน) เมื่อจะประพฤติธรรมยิ่งขึ้น จึงเพิ่มศีลเป็น ๘ เรียกกันว่า **ถือศีลอุโบสถ** นี่ก็คือ **"อุโบสถ"** หรือ การได้เข้าใกล้ยารักษาโรคกิเลส ตามเหตุ ตามคุณลักษณะ จริงๆ

(จ.) นับกำหนดกันเป็นวันอุโบสถ เป็นที่รู้ๆกันเลยเรียกว่า **"อุโบสถ-ทิน"** ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งนิยมนับวัน ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ ทั้งข้างขึ้น ข้างแรมเป็น **"วันอุโบสถ"** หรือที่เรียกกันว่า "วันพระ" นั่นแหละ หรือ ใครจะกำหนดเอาเอง เพิ่มวันอื่นๆ ให้เป็น "วันพระ" มากกว่านี้ก็ได้ **เป็น "อุโบสถทิน" ของเรา** คือ ยิ่ง "เข้าใกล้ยา" มากวัน มากเวลายิ่งขึ้น มันก็ยิ่งดียิ่งขึ้น ไม่เสียหายเลย มีแต่จะได้ "กุศล" เพิ่มขึ้น ๆ

"อุโบสถ" หรือ **"อุโปสถังค์"** จึงคือ ความพยายามที่จะมี **"พฤติการณ์เหมือนพรหม"** หรือ **มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" (พรหมจรรย์)** ในหลาย ๆ เชิง เท่าที่จะสามารถ ใช้สภาพต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น ที่ร่วมอยู่ด้วย นั้น ๆ ทำให้มนุษย์มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" หรือ มี "พรหมจรรย์" อันยิ่ง ๆ ขึ้น ผู้มีกุศลเจตนาจริง ๆ กับ ผู้มีปัญญาแท้ ๆ จึงได้พากเพียรพยายามรังสรรค์ พยายามหาหลักหาเกณฑ์ มาเสริมสานกันจนเป็น "อุทเทส" ให้เราต้องเรียน ต้องศึกษากันอยู่ดังนี้ ๆ แล จงพยายามหยั่งจับเอา สารัตถธรรม อันสำคัญ อันถูกตรง ให้ดี ๆ ให้ได้จากคำว่า "โบสถ์" หรือ "อุโบสถ" นี้กันแท้ ๆ เถิดเทอญ

130

รวมแล้วก็มีหลักเกณฑ์ที่แสดงความเป็นผู้มีคุณงามความดี หรือ เป็นผู้มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" ที่เรียกว่า "พรหมจรรย์" กันขึ้นมาถึง ๘ ข้อใหญ่ ๆ และอะไรต่ออะไรอีกปลีกย่อย ดังที่ได้สาธยายมาแล้วพอประมาณนั้น ถึงกระนั้นก็ยังต้องกำชับกำชากันลงไปอีก โดยนำหลักเกณฑ์ทั้ง ๘ ข้อ นั่นแหละ มาทั้งหมดรวมยอดกันเข้าไปเลย **ผู้ประพฤติได้**แม้เพียงน้อย หรือ มากอย่างไร ก็เป็นผู้มี "พรหมจรรย์" แล้วทั้งสิ้น **ตามแต่คุณภาพแห่งผู้ใดจะพึงทำได้** จึงมีข้อรวมยอดสุดท้ายสรุปลงไปว่า

(๓.10) **ธิติ** คือ มีการกระทำความเพียร มีความตั้งใจประพฤติที่แน่วแน่ ก่อปัญญาสร้างความเก่งกล้าโดยการทรงไว้ในกิจอันดีงามนั้น ๆ อยู่ ตั้งแต่ข้อ ๑ ถึงข้อที่ ๘ หรือ จะมีเพียงบางข้อก็ยังดี หลาย ๆ ข้อ ก็ดีขึ้น

เก็ที่สุด ก็มีข้อที่มีคุณภาพต่ำที่สุด และมีปริมาณของคุณธรรมน้อยที่สุดนั่นแหละ

คนผู้ใดมีการประพฤติที่เป็นไปโดยสุจริตใจอยู่ในเนื้อหาดังกล่าวนี้ มากข้อ ก็เป็นผู้มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" มาก ก็เป็น "พรหม" จริง ๆ แท้ ๆ มากหน่อย ถ้ามีการประพฤติอยู่น้อยข้อ ก็เป็นผู้มี "ความประพฤติอันประเสริฐ" น้อย ก็เป็น "พรหม" น้อย ๆ แต่ต้องไม่ลืมว่า โดยสุจริตใจ เป็นไปโดยใจแท้ ๆ ดังนั้น บางคนที่เขาประพฤติได้โดยสุจริตใจแท้แล้ว มีความประเสริฐอันแท้จริงได้แล้ว ถ้วนรอบในใจแล้ว หว่าทางกายเขาไม่ได้ประพฤติให้เห็น หรือ ไม่มี "บัญญัติ" ต่าง ๆ จะนำมาเรียกได้ ไม่มี "กายสักขี" หรือ ดูเหมือนทางกายเขาไม่ร่วมประพฤติตามกฎตามข้อด้วย **แต่โดยจริงเป็นสัจจะเขามี "ความประเสริฐ" แล้วก็ย่อมมีเป็นความจริง** เรื่องนี้ต้องระวังให้มาก เพราะถ้าผู้ใดไม่รู้แท้ไปจาบจ้วง ไปกล่าวตู่ ไปลงโทษ เพ่งโทษผู้มี "ความประเสริฐ" อันแท้จริงแล้วเข้า (*เช่น มีคนไปกล่าวตู่ลงโทษพระพุทธเจ้าว่า พระองค์ไม่ไหว้ใคร เป็นคนกระด้างถือดี อย่างนี้เป็นต้น เพราะเขาคิดว่า* ถ้าหมดความยึดมั่นถือมั่น หมดถือตัวถือตนแล้ว ก็ควรจะไหว้ใคร ๆ ได้หมด อย่างน้อยผู้เป็นพ่อแม่ ผู้มีคุณ คนชั้นครูอาจารย์ หรือ ผู้แก่อายุกว่า **แต่พระองค์ก็ไม่ยอมไหว้ใคร** *ดังนี้ ซึ่งผู้กล่าวว่านั้น เขาไม่รู้ลึกซึ้งได้กว่านั้นจริง ๆ เขา*

131

ก็จาบจ้วงกล่าวตู่ เป็นต้น) ก็จะเป็นโทษหนักแก่ตนทีเดียว เป็นโดยสุจริตธรรม ไม่มีใครลงโทษหรอก ผู้มีความประเสริฐนั้นๆ เขาก็ไม่เอาโทษ แต่สัจธรรมเอง นั่นแหละ มันยังเป็นโทษเป็นภัย ต่อบุคคลผู้ทำผิด ทำสู่รู้ นั้นอยู่

ถ้าจ้วงจาบ หรือ กล่าวตู่ผู้ที่มีความประเสริฐแล้วในใจ แต่ทว่าภายนอกของท่าน มันยังเห็นได้ว่ายังไม่ประเสริฐ หรือ เห็นได้ชัดๆ ว่าไม่เป็น "กายสักขี" ก็ยังดีหน่อย

มันมีร้ายกว่านั้นอยู่ ก็คือ ผู้ที่จ้วงจาบ หรือ กล่าวตู่ผู้มีความประเสริฐแล้วใน ใจ และแม้ "กายกรรม" ข้างนอกของท่านผู้นั้นก็เป็น "กายสักขี" (คือ เห็นได้รู้ได้แม้ ในความบริสุทธิ์ ความหยุด ความละเว้นขาดทางภายนอก) แต่ผู้กล่าวจาบจ้วงนั้นมอง ไม่ออก เข้าใจไม่เป็น เห็นไม่ได้ว่า นั่นเป็นความประเสริฐ นั่นคือธรรม เช่น ผู้มี ความประเสริฐบางคนเขาประพฤติละเว้นขาด สิ่งอันควรละเว้นได้แล้ว เห็นอยู่ รู้อยู่ ก็ไม่คิดเห็นได้ว่า นั่นเป็น "ธรรม" หรือ ผู้มีความประเสริฐบางคนเขาประพฤติสงบ อยู่ รำงับอยู่ หยุดอยู่ได้ ในสิ่งอันควรหยุด ควรรำงับ เพราะเกินกิจ เกินหน้าที่อันควร เกินกัมมจรณะ ก็ยังไม่สามารถรู้ ไม่สามารถเห็นได้ว่า นั่นเป็น "ธรรม"

คนผู้จาบจ้วงกล่าวตู่ผู้นั้นแหละ เป็นผู้ได้รับโทษตามสัจธรรมหนักยิ่งกว่า ไป กล่าวตู่กล่าววาจาจาบจ้วงผู้มีความประเสริฐที่บริสุทธิ์แล้วในใจ แต่กายยังไม่บริสุทธิ์ เสียอีก

สรุปแล้ว "**พรหมจริยะ**" หรือ "**พรหมจรรย์**" อันเป็น "**พรหม**" ระดับ ๓ นั้น ก็คือ ผู้ใดสามารถทำตนให้บริสุทธิ์ผุดผ่องทั้งกายทั้งใจ ทั้งภายนอกภายในได้ เป็นความประเสริฐสูงขึ้น ยิ่งๆ ขึ้นตามแนวดังได้ยกมา ๑๐ ข้อนั้น มากบ้าง น้อยบ้าง ก็ยังได้ชื่อว่า เป็น "พรหม" ยังมีคุณงามความดี มีความสูง ความยิ่ง และก็แน่ นอน ย่อมมี "ความเก๊" หรือ ความผิดเพี้ยนแปลกปลอมผสมอยู่ด้วย ก็จริง

๔. **พราหมณ์ หรือ พรหมวาส** หมายความว่า ยังมีเชื้อของ "พรหม" อยู่ ยังมีการสืบเชื้อสายของ "พรหม" อยู่ ไม่ว่าจะสืบๆ ต่อๆ กันมาใน รูปไหน ก็โมเมนับว่า เป็นเทือกเถาเหล่ากอของ "พรหม" กันทั้งนั้น เรียกว่า มันมี แค่ความเป็น "พรหม" ฉาบๆ อยู่ มันมีเพียงผิวๆ แตะๆ อยู่ดังกลิ่นหอมร่ำพรมอยู่แต่แค่ ลมๆ ลอยๆ ก็ยังเอา ก็ยังเรียกว่า "พรหมวาส" คือยังมีคำว่า "พรหม" ร่วมอยู่ด้วย

วาส นั้นหมายความว่า **มีร่วมอยู่ หรือ รวมๆปนๆอยู่** จะร่วมอยู่อย่างสนิทแน่นเป็นสามัคคีกลมเกลียวกัน ก็เรียกว่า "วาส" จะร่วมอยู่เหมือนเป็นบ้าน เป็นที่พักแล้วเราเข้าไปอยู่ ก็เรียกว่า "วาส" จะร่วมอยู่กับกายเราเป็นเครื่องนุ่งห่ม ก็เรียกว่า "วาส" จะเป็นเพียงน้ำอบน้ำหอมเครื่องฉาบทาเราไว้เพียงเผิน ๆ ผิว ๆ อย่างนั้น ก็ยังเรียกว่า "วาส" หรือ หมายความชัด ๆ ง่าย ๆ ว่า อาศัยเพียงแค่คำว่า "พรหม" อยู่เท่านั้นเอง

โดยเนื้อหาสาระก็คือ มันค่อนข้างแย่แล้ว มีสักแต่ว่าเป็น "พรหม" อย่างผิว ๆ เผิน ๆ แค่เปลือก แค่กระพี้ จึงเรียกผู้สืบต่อเชื้อสายนั้นว่า **พราหมณ์** หรือ **พรหมวาส**

ที่จริงในสมัยพุทธกาล และ ก่อนพุทธกาลนั้น คำว่า **พราหมณ์** มันมีเนื้อหาสาระว่า เป็น **บิตมห** เป็น **ชินะ** โน่นทีเดียว แต่ในกาลเดี๋ยวนี้มันเป็นดังที่อธิบายนี้ คือ ยิ่งไม่ได้แก่น ไม่ได้สาระไปยิ่งกว่า **พรหมจริยะ** หรือ **พรหมจรรย์** อันเป็น "พรหม" ลำดับ ๓ เสียอีก เช่น :–

"พราหมัญญตา" คือ ความเป็นพราหมณ์ หรือ การปฏิบัติเครื่องเป็นประโยชน์เกื้อกูลให้เกิดความเป็นพรหม ก็มียืดยาวเจือจางออกไปจาก "คุณธรรม" อันเป็น**พรหมอย่างสูง** ลงมาจนแทบจะหาคุณลักษณะของความเป็นพรหมไม่ได้เลย แต่ก็ยังนับเนื่องเรียกกันว่า **พราหมณ์** หรือ **ยังมีเชื้อความเป็นพรหมอยู่** เพราะการเกาะ การยึด การถือ การฉาบ การพอก ที่เขาสมมุติต่อๆกันไว้อยู่ มีเป็นแกนใหญ่ที่ยึดไว้ได้เหนียวแน่น ก็คือ :–

เป็น**วรรณะ**หนึ่ง ที่เขายึดมั่นถือมั่นกันในอินเดีย สืบสายกันเอาแบบเกิดคลอดออกมาในตระกูลที่พ่อแม่มีเชื้อก็นับว่า เป็น **พราหมณ์** หรือ **พรหมวาส**กันเลย ส่วนคุณธรรม จิตใจจะเป็นยังไง ไม่ถือสา ไม่สนใจเลย ดังนี้ เขาก็เรียกว่า **มีความเป็น "พรหม"** เรียกผู้นั้นว่า **"พราหมณ์"** หรือ **"โภวาที"** คือ ยังเรียกกันว่า **"ท่านผู้เจริญ"**, **"พ่อผู้เจริญ"** หรือในสมัยนี้ โดยเฉพาะเช่นอย่างในเมืองไทย **"โภวาที"** ก็คือ คำยกย่องที่เรียกว่า "**หลวงพ่อ**" บ้าง "**พระคุณเจ้า**" บ้าง นั่นเอง ส่วนคุณธรรมจะมีถึงขั้นเหมาะสมเป็น "พ่อ" (บิต) หรือ เป็นผู้เจริญ

133

เป็นผู้มีความเป็น "พระ" แท้ๆ เป็นผู้มีธรรม เป็นผู้มี "คุณ" (งามความดี) กันถึงขั้นเป็น "เจ้า" แค่ใดก็คิดๆกันเอาเอง ซึ่งเขาก็เรียกกันต่อๆกันมาได้เรื่อยไป แม้จะเป็นมหาโจร ก็ยังกล่าวขานได้ว่า **ยังมีเชื้อความเป็น "พรหม"** ซึ่งมันก็น่าเศร้า

ศาสนาพุทธเอง ก็กำลังจะมีสภาพเช่นนี้ และเรากำลังหมายถึงความเป็น "**พรหม**" ในสภาวะของ "**พระภิกษุ**" นั่นเอง ที่พระพุทธองค์ทรงเรียกขานเสมอๆว่า "**สมณะ**" บ้าง หรือ "**พราหมณ์**" บ้าง หรือ ทรงเรียกควบคู่กันไปเลยว่า "**สมณะพราหมณ์**" บ้าง ซึ่งโดยสภาพแห่งความเป็นจริงแล้ว มันนับลงไป หรือ เรียกลงไปได้เลยทีเดียวว่า **มีความเป็นพรหม** หรือ **มีความประเสริฐ**เทียบๆเท่ากับลำดับที่ ๔ ที่เรียกว่า เป็น "พราหมณ์" หรือ เป็นเพียง "พระ" (พรหมวาส) ที่ได้แค่นี้ เท่านั้นเอง จริงๆ

เพราะ "**พระภิกษุ**" เป็นจำนวนมากเหลือเกิน ในทุกวันนี้ **มีความประเสริฐ**แค่ฉาบๆอยู่นั่นเอง จึงเป็นเพียง "พรหมวาส" แท้ๆจริงๆกันเยอะ คือ แค่อาศัยคำว่า **"ประเสริฐ" (พระ หรือ เพศพรหมจรรย์)**

โดยส่วนเฉลี่ยอย่างแท้จริงแล้ว**พระภิกษุ**ทุกวันนี้ยังเป็นไม่ได้ แม้แค่เพียงครึ่งหนึ่งของ**พรหมจริยะ** หรือ **พรหมจรรย์** อันเป็น**พรหม**ลำดับ ๓ เพราะฉะนั้น**พรหม**ลำดับ ๑ คือ "**ปิตมห**" และยิ่ง "**ชินะ**" แล้ว ยิ่งไม่ต้องกล่าวถึง

ที่นับเนื่องสืบสายกันอยู่เดี๋ยวนี้ ก็ใช้ หรือ อาศัยการสืบต่อด้วย **วิถีต่างๆ วิธีนานา** อันล้วน **ไม่ใช่ "คุณจิต–คุณธรรม" ที่เป็นความสำคัญแท้ของศาสนาของลัทธิ**กันเลย ไม่ว่าจะเป็น "พราหมณ์" *ไม่ว่าจะเป็น "พระภิกษุ" ที่ยอมรับเข้ามานับเรียกนับขานนบกราบนบไหว้กัน* หรือ "ยังมีเชื้อความเป็นพรหม" กันเพียงรูปแบบ เพียงเปลือก เพียงคราบๆต้อยๆติ่งๆ อยู่เท่านั้น จริงๆ อันได้แก่ :–

เป็น "พราหมณเวส" คือ **เพศแห่งพราหมณ์** หมายถึง **พราหมณ์**ย่อมมีความแตกต่างจาก**ผู้ไม่ใช่พราหมณ์** อันเห็นได้รู้ได้**จากคุณธรรม**บ้าง **จากเครื่องนุ่งห่ม**บ้าง **จากการประพฤติในระบอบจารีตประเพณี**บ้าง ฯลฯ อันแท้จริง

แล้วความแตกต่างระหว่าง ผู้มีความเป็น**พรหม** กับ **ปุถุชน**นั้น **มันหมายถึงจิตใจ** หมายถึง**คุณธรรม**เป็นสำคัญ ซึ่งถ้ามีความแตกต่างกันมาก ก็ยิ่งจะเห็นความเป็น **"พราหมณเวส"** มาก *ความหมายอันแท้ของ "พราหมณเวส" ทุกวันนี้จึงได้เพียงว่า ด้วยความแตกต่างดูราวกะว่าเป็นผู้ได้ชื่อว่า "พรหม" ก็แล้วกัน* จะต่างแค่เครื่องนุ่งห่ม หรือ แค่ไว้มุ่นผม–โกนผม หรือ แค่เปลือกส่วนไหนกระพี้ชั้นใด ก็เป็นได้ตามนั้นๆ จริงๆ

เป็น "พราหมณรูป" คือ **รูปแห่งพราหมณ์** มีความเป็น**พราหมณ์**แค่รูปเหมือนๆ กันกับ**พระภิกษุ**ที่มีความเป็นพระแค่นุ่งเหลืองโกนหัว ดังนี้ เป็นต้น ส่วน "พราหมณ์" ก็ไว้ผมยาวเกล้ามวยนุ่งห่มขาว ก็รู้ ก็เรียกกันได้จากรูปร่างว่า เป็น "พราหมณ์" หรือ "มีความเป็นพรหม" นี่แหละคือ "พรหมวาส" ที่มีกันมากที่สุดในระยะปลายๆ ห่าง "พรหมสมัย" ออกไปๆ *"พุทธ" ก็นัยเดียวกัน ยิ่งห่าง "พุทธกาล" ยิ่งนานยาวจาก "พุทธสมัย" ก็ยิ่งมีแต่เปลือกที่แห้งผาก หรือ มีแต่สะเก็ดหยาบๆ เต็มที*

เป็น "พราหมณธรรม" คือ **ธรรมแห่งพราหมณ์** หรือ หน้าที่ของพราหมณ์ หรือ กฎของพวกพราหมณ์อันเป็นหน้าที่ หรือ เป็นกฎที่ตั้งขึ้นโดยค่อยๆ แปรเปลี่ยนมาเรื่อยๆ *จนไม่ใช่หน้าที่เดิมหลักเดิม หรือ กฎอันพระศาสดาเดิมได้บัญญัติไว้เลย* ก็มีเพิ่มขึ้นๆ และมานั่ง**ยึดมั่นปฏิบัติเอากันเคร่งครัดกว่า**กฎเดิมหลักเดิม หรือหน้าที่ที่พระศาสดาเดิมบัญญัติไว้เอาด้วย ถ้าใครปฏิบัติเคร่งครัดเข้าไปหากฎเดิมหลักเดิม หรือ บัญญัติเดิมของพระศาสดาเข้าไปมาก ก็หาว่า "เกินไป" เสียอีก

เป็น "พราหมวาทก" คือ **คำสอนของพราหมณ์** อันนี้ไม่ได้หมายถึงคน แต่หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากพราหมณ์เอง หรือ ภิกษุเอง ซึ่งแต่แรกๆ ก็มีของเก่า (เชื้อ) ของศาสดาเดิมปนๆ อยู่มาก แต่แล้วก็ค่อยๆ ลดปริมาณลงๆ นานเข้าๆ ก็ไม่ใช่สาระเนื้อหาที่ตรงแท้เข้าเป้าเข้าจุดของเดิมเลย มันนับวันเจือจางเบาบาง และไกลออกไปๆ หรือ ผิวเผินขึ้นทุกวันๆ จนเป็น **คำสอน** ที่ไม่ได้เป็นไปเพื่อ **พรหม** เลย คือ ไม่ได้เป็นไปเพื่อความประเสริฐ เพื่อความบรรลุอะไร แต่ก็ยืนยันกันว่าเป็น**คำสอน**ของ**ผู้มีเชื้อสายของพรหม**อยู่นั่นเอง "พุทธ" ก็มี **"พระ" วาทก** หรือ **ภิกษุวาทก**

135

อย่างนี้จริง ๆ เหมือนกัน

เป็น "**พราหมณวาจนก**" คือ **การบอกคัมภีร์พระเวทโดยพราหมณ์ หรือ หอสวดมนต์ของพราหมณ์** อันเป็นเพียงรักษาคำสอนกันไว้ให้มีเชื้อนั้นอยู่ โดยนำพระคำภีร์พระเวท หรือ บทพระธรรมนั่นเอง มาบอกกล่าวให้จำ ๆ กันไว้ มีการสวด ๆ ท่องๆสืบๆต่อๆไว้ ไม่ว่าคำสอนนั้น จะเป็นของแท้ หรือ เทียมที่เพิ่มที่แก้ไข หรือ ที่อาจารย์รุ่นหลังได้ตัดๆต่อๆ แต่งๆ ขึ้น อันได้ผิด ๆ เพี้ยน ๆ ไปอย่างไร ก็ตาม และ**โดยเฉพาะจะมีแต่ท่องๆๆๆ รักษาไว้เท่านั้น แต่ไม่รู้เนื้อหาสาระที่ลึกซึ้งละเอียดแท้จริงจากที่ตนได้ท่อง ได้สวดนั้น** เหมือนดั่งที่พระพุทธองค์ได้ตรัสติเตียนพราหมณ์ต่าง ๆ อันมีอยู่มากมายหลายสูตร เช่นใน ทีฆนิกาย สีลขันธ. สุตันตปิฎก "เตวิชชสูตร" ก็ดี "อัมพัฏฐสูตร" ก็ดี เป็นต้น อย่าพูดไปถึง**การปฏิบัติ**ตามบทท่อง บทสวดนั้นเลย ให้นึก ๆ เทียบ "พระ" ของ "พุทธ" ด้วยเสมอ ในทุกวันนี้ มันเป็นจริงตามนัยะนี้ทุกประการ

เป็น "**พราหมณมหาสาโล**" คือ **พราหมณ์มหาศาล** พราหมณ์ผู้มีทรัพย์สินเงินทอง พราหมณ์ผู้มีหลักฐานสมบัติวัตถุมาก พราหมณ์ผู้ร่ำรวย ก็เมื่อ **ทำการสะสม**ก็ทำได้ **ทำงานหาเงิน**อย่างฆราวาสก็ได้ **เรี่ยไร หรือ ออดอ้อนให้คนเอาเงินมาบริจาคให้ตน**ก็ทำได้ **เทศน์ หรือ สั่งสอน**ก็ได้เงิน **ทำพิธีทางศาสนา**ก็ได้เงินอีก แถมผูกขาดเอาไว้เสียด้วย **พราหมณ์ก็ย่อมมีทางมีช่องมีโอกาสมากกว่าฆราวาส**เป็นของแน่ และผู้ใดสร้างความนับถือได้มาก ฉลาดในการหลอกล่อประชาสัมพันธ์เก่ง ก็จะกลายเป็นผู้ร่ำรวยมหาศาลไปได้ในที่สุด เพราะเมื่อผู้นั้น "สะสม" และเน้นแต่เรื่องที่จะ "ได้มา" ซึ่งเงินทองข้าวของ "วัตถุอันใหญ่โตมากมี" อย่างโลกย์ ๆ ผู้นั้นก็จะทำงานที่เป็นโลกย์ ๆ เจตนาแย่งโลก เป็น "อริ" คนหนึ่งในชาวโลกด้วยกัน เขาจะ**เป็น "อริยะ" หรือ ผู้เลิกทำตนเป็นอริกับชาวโลก**ไม่ได้เลย เพราะเขาจะทำ ๆ ๆ ๆ เพื่อ**แย่ง "สิ่งที่ตนต้องการ" อันเป็น "วัตถุ" และ "อำนาจ" (ฤทธิ์เดชแบบโลก ๆ) อันเดียวกัน ซึ่งไม่พ้นสิ่งที่ทุกคนยื้อแย่งกัน คือ ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข**

136

ไปได้เลยเป็นอันขาด "ผล" ที่เป็น "โลกุตตรธรรม" ก็ไม่มี แต่ "ผล" ที่เป็น "โลกิยธรรม" นั่นสิ จะบานเบิกเบ้อเร่อเท่อยิ่งขึ้นๆ **ศาสนาก็เสื่อมลงๆ** เพราะผู้มีอนักสร้าง นักก่อ นักทำ นักคิด นักหา (กัมมารามตา) ด้วยนัยประการดังนี้ พระภิกษุของพุทธเราเดี๋ยวนี้ก็ขอให้ใช้ความสังเกตพิจารณาดูเอาเถิดว่า มีส่วนจะไหลเอียงเข้าไปเป็น "**พระมหาศาล**" หรือ "**พระมหาสาโล**" กันได้หรือไม่ ? โดยเฉพาะ**ตัว "พระ" เอง**นั่นแหละ อย่า "หลงผิด" (โมหะ) เอาง่ายๆ เป็นอันขาด ว่า ตน "ฉลาด" แล้วก็ก่อ แล้วก็สร้างได้มากๆ เลยหลงตนว่า "ตนมีบารมี" หนักเข้า "หลงเลยเถิด" ไปจนกลายเป็นว่า **การก่อใหญ่–สร้างโต** ได้นั้นคือ "**คุณธรรมของพระโพธิสัตว์**" แล้วก็หลงตัวเองว่า "ตนเป็นพระโพธิสัตว์" ก็**มิจฉาทิฏฐิใหญ่**เลยนะ !

เป็น "**พราหมณคหปติก**" คือ **พราหมณ์ผู้ครองเรือน** คือ หมายถึงนักบวชผู้มีความเป็น**คหบดี** มีสิ่งที่จะต้องครอบครองรักษา ตั้งแต่*ทรัพย์สินวัตถุสมบัติ* ไปจนตลอดมี*เวียงวังยึดครอง* และมีภริยามีบุตรเป็นที่สุด **นั่นก็เป็นเรื่องที่ได้ค่อยๆ ลดสภาพ จากการไม่เข้าใจแจ้งในธรรม จนเจือจางไปสู่สภาพเป็นเช่นคฤหัสถ์เขา** แม้ในพุทธศาสนาเพียงผ่านมาได้ ๒๕๐๐ กว่าปีเท่านั้น ก็ยังมี**พระผู้ครองเรือน**กันได้แล้ว โดยเฉพาะในญี่ปุ่นก็เคยมีกันจริงๆ เขาก็เรียกตนเองว่า "พระสงฆ์" ของศาสนาพุทธ และยังได้พาครอบครัวมาร่วมงาน ๒๕ พุทธศตวรรษในประเทศไทยด้วย เป็นต้น ถึงกระนั้นโดยแอบแฝงโดยซ่อนเร้นอยู่ เดี๋ยวนี้ก็มี **"พระ" เช่นนี้อยู่แล้วหละ** แม้ในประเทศไทย หรือไม่เช่นนั้นความเป็น**คหบดี** ความเป็น**ผู้ครองเรือน** คือ ผู้ที่ต้องครอบครองรักษาเป็นภาระโดยสภาพโดยสาระแท้ๆ ก็มีกันแทบจะไม่ต้องกล่าวถึง ให้ละอายกันไปเปล่าๆ ก็ได้กันแล้วแหละ นี่คือ ความไม่รู้บาป ไม่รู้บุญ ความแก่กล้าของกิเลส–ตัณหา มันย่อมพาให้เป็นไปได้อย่างนี้เอง

เป็น "**พราหมณปุตต**" คือ **สืบต่อมาจากพราหมณ์ผู้ครองเรือน** เมื่อได้ยอมรับเต็มรูปแล้วว่า **"ผู้ประเสริฐ" (พระ หรือ พราหมณ์) ครองเรือนได้**

สะสมร่ำรวยได้ พราหมณ์นั่นแหละ จะหาทางรัดรอบเอาสภาพ **ความเป็นพราหมณ์** ตั้งขึ้นเป็นวรรณะ เพราะ**เป็นสภาพที่ได้เปรียบคนธรรมดา** มีช่องทางมาก รวยง่าย ได้เร็ว แถมมีศักดิ์ศรี สรรเสริญพร้อมด้วย และแล้วก็จะวาง**มาตรการจำกัด**ขึ้น เป็นพราหมณ์กันได้ ก็โดยสืบเชื้อทางตระกูลกำเนิดอย่างนี้เอง เรียกว่า **เป็นลูกของพราหมณ์** และจะเป็นพราหมณ์ได้ก็ต้องสืบต่อทอดกันมาทางเป็น "บุตร" เท่านั้น เป็น "มาตรการจำกัด" ขั้นสุดท้ายแห่งการเอาเปรียบเขาอื่นได้ด้วยปัญญา (เฉโก) ของมนุษย์ในโลก

ดังนั้น "**พราหมณกุมาร**" คือ **ลูกชายตระกูลพราหมณ์** ก็ดี "**พรหมณมาณว**" คือ **หนุ่มตระกูลพราหมณ์** ก็ดี "**พราหมณกัญญา**" คือ **หญิงสาวตระกูลพราหมณ์** ก็ดี ก็ย่อมจะมีได้เกิดได้ และเป็นได้ โดยวิถีทางตาม "มาตรการจำกัด" ที่สร้างขึ้นจนสำเร็จอย่างนี้ แล้วก็นับเนื่องว่า **มีส่วนสืบสาย มีเชื้อแห่งความเป็นพรหม หรือ มีเชื้อแห่งความประพฤติอันประเสริฐ** ซึ่งมันจะมีได้แค่ใด ? ในรูปใด ? ก็ลองคำนวณดูเถิด

สุดท้าย มันก็ "ไม่เที่ยง" "ความร่ำรวย" ก็แบ่งกันไม่ถ้วนทั่ว แม้ในหมู่พราหมณ์ ก็ต้องถูกบีบคั้น ผลักดันออกมาจากอาชีพนักบวช หรือ อาชีพหลักในความเป็น "พราหมณ์" จนต้องมายึดอาชีพของคฤหัสถ์ตรง ๆ เป็นอาชีพ เพราะอาชีพสอนให้คนดี เป็นคนประเสริฐ ก็เป็นไม่ได้ ทำกิจทำพิธี ก็เลี้ยงตนไม่รอด จึงเกิด จึงมีได้แม้ "**พราหมณวัฒฑกี**" คือ **พราหมณ์ช่างไม้** "**พราหมณวาณิช**" คือ **พราหมณ์ผู้เป็นพ่อค้า** ซึ่งสภาวะธรรมแท้ ๆ นั้น "**พราหมณ์**" มันเปลี่ยนไปเป็น**แพศย์**เป็น**ศูทร**ไปแล้วโดย "ความเป็นอยู่" จริง ๆ แต่เขาก็ยังอุตส่าห์เรียกคนผู้เป็นช่างไม้จริง ๆ เป็นพ่อค้าจริง ๆ นั้น ว่า เป็น "พรหม" กัน อยู่นั่นเอง นี่แหละคือ ความไม่รู้ความจริง หรือ คือ "อวิชชา" และอื่น ๆ อีกมากมายหลากหลายอาชีพ อันไม่ผิดแผกปุถุชนที่ครองเรือน มีความประพฤติทุกอย่าง จะประเสริฐอยู่ ก็อย่างฆราวาส อย่างคฤหัสถ์เต็ม ๆ รูปเลยทีเดียว

138

ซึ่งปัจจุบันนี้ก็มี "พระภิกษุ" บางกลุ่ม บางสำนัก หลายกลุ่ม หลายสำนัก ริเริ่มสั่งสอนวิชาชีพแบบโลกย์ๆ เดินบทบาทเข้าหาโลกีย์ ไหลเอียงเข้าไปเป็น "ฆราวาส" ห่างความเป็น "พรหมวาส" หรือ ไกลความเป็น "สมณะ" ออกไปทุกทีๆ เพราะ "พระ" ผู้กระทำการอย่างนั้นเขาไม่ได้ศึกษา *(จริงๆ ถูกทาง ได้เรื่องแท้)* แม้ "ศีล" ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (ไม่มี "ศีลสิกขา") ความโลภ คือ รีบไปคว้าเอา "เบื้องปลาย" มาเรียน ไปเอาขั้น "ปัญญา" (อภิธรรม) มาหลง จึงไม่รู้ว่า **ศีล** ที่ห้าม**ไม่ให้ "พระ" ไปทำเยี่ยงชาวโลก** ผู้ยังหมุนอยู่ในความเป็น "ดิรัจฉาน" นั้น มีไว้ว่า อย่างไรบ้าง ? ไม่เข้าใจ ไม่มีปัญญารู้แม้แค่คำว่า "คันถธุระ" นั้น คือ อย่างไร ? แค่ไหน ? และที่สำคัญสุด คือไม่รู้ว่า **"ธุระ" อันยิ่ง**ที่ต้องทำก่อน **ทำให้สำเร็จลงให้ได้** แล้วค่อยออกอวด ออกแสดง ออกเผยแพร่ ออกสอนนั้น คือ อะไร ? **จึงไม่ได้ "ทำธุระ" นั้นๆ** แต่ไปคว้าเอา "งาน" คว้าเอา **"ธุระ" เยี่ยง "คหิภาวะ" มายึดมาทำเสียจนพาตน "ฉิบหาย"** แล้วก็เลยลาก **ศาสนาลงไปสู่ความเสื่อมความฉิบหายด้วย** ก็เป็นจริงแล้ว ดังคำตรัสของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้ใน "ปริหานสูตร" อังคุตตร. อัฏฐก. ข้อ ๑๘๓ แม้ใน "เสขสูตร" อังคุตตร. ปัญจก. ข้อ ๘๙–๙๐ ก็ดี และแม้ในสูตรอื่นๆ อีกมากมาย

เพราะจะมี **"พราหมณกุล"** คือ **ตระกูลพราหมณ์ ผู้รักษาสืบเชื้อสายถ่ายทอดความเป็นพราหมณ์ทางการสมสู่อย่างสัตว์โลก ที่คลอดที่เกิดออกมาด้วยวิถีนั้นเท่านั้น ที่จะยึดความเป็น "พรหม" ไว้ได้** เนื่องจาก "ผลของคุณธรรม" มันอ่อน มันจาง มันไม่มีฤทธิ์ ที่จะช่วยชูความเลื่อมใสผูกความศรัทธาของคน จะมียึดศรัทธาคนไว้ได้ **ก็ไม่ใช่ "คุณธรรม" อันหมายถึงความน้อยลง (อัปปิจฉะ) ความรู้จักพอ (สันตุฏฐิ) หรือ ความสงบราบรื่น(ปวิเวก)** **แต่เป็น "วัตถุธรรม" ที่แสดงความใหญ่ ความโต ความสวยความงาม ความเด่น ความดัง ความสามารถเฟื่องฟูเก่งโก้โอ่อ่าอย่างโลกย์ๆ** ความนับถือในเนื้อแท้แห่ง "สัจธรรม" ก็หมดลงๆ ทางแห่งการ "ทรงอยู่" เพราะคนเอาอาหาร

139

เอาข้าวของต่างๆ ไปทำบุญทำทาน เอาไปเกื้อกูลไว้ หรือเอาไปให้ ก็ค่อยๆ ลดลงๆ **พราหมณ์**เองก็จึงจะต้องทำงานเลี้ยงตัวมากขึ้นๆ สุดท้ายก็จะคือ **ฆราวาสตระกูลหนึ่ง** ที่ไม่มีอะไรมาก นอกจากมีชื่อว่า **พราหมณ์** (หรือ **พระ**ในอนาคตข้างหน้า ก็เช่นกัน) และจะไม่มีใครเห็นคุณธรรม หรือ คุณงามความดีในความเป็น**พราหมณ์**ด้วย จึงไม่มีใครคิดจะเข้ามายึดถือลัทธิ เข้ามาค้นสร้างเอาความเป็น "พรหม" ใส่ตน หรือ ไม่มีใครอยากเป็น "พราหมณ์" อีกเลย แม้ผู้นั้นจะเกิดในตระกูล "พราหมณ์" แท้ๆ และแม้จะนับกันว่า เป็น "พราหมณ์" ชั้น ๑ กันขนาดไหน ก็เถอะ ! ก็จะไม่มีใครยอมรับยอมเห็นความสำคัญอะไรตามอีก เขาจะปล่อยปละละเลยให้**คนตระกูลหนึ่ง**ที่ได้ชื่อกันว่า "**พราหมณ์**" (*หรือ ของศาสนาพุทธ ก็เรียกกันว่า "พระ"*) อยู่เท่านั้นจริงๆ สืบสาวราวเรื่องกันไปแกนๆ จนกว่าจะสูญสิ้นสลายตนไปในที่สุด

ส่วน "ผู้มีความประเสริฐ" แท้ หรือ ผู้มีความเป็น "พรหม" จริงๆ ที่คือ **พระอริยะตรงๆ** นั้น เขาจะแยกไปเกิด ไปโผล่ในตระกูลอื่นโดยสัจธรรม

ดังนี้ คำตรัสของพระบรมศาสดาที่ว่า "*มีผู้ปฏิบัติชอบอยู่ตราบใด พระอรหันต์จะยังมีอยู่ในโลกตราบนั้น*" ก็จะมีจริงเป็นจริงโดยไม่เคลือบแคลงสงสัยตามนัยนี้จริงๆ

ในสมัยพุทธกาลนั้น **พระอรหันต์จึงไม่มีอยู่ใน "ศาสนาพราหมณ์" แต่มาโผล่ผุดขึ้นอยู่ใน "ศาสนาพระสมณโคดม" (พุทธ)**

และในอนาคตเบื้องหน้าโน้น ก็เช่นกัน **พระอรหันต์ก็จะไม่มีใน "ศาสนาพุทธ" แต่จะไปโผล่ผุดขึ้นใน "ลัทธิใหม่" ที่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายมองเห็นว่า "เขา" ผู้นั้น ประพฤติผิดไปจากแนวของตน จนตนไม่นึกไม่เฉลียวใจเลยว่า** นั่นแหละ "เขา" นั่นแหละ คือ "พระอริยะเจ้า" หรือ "พระอรหันต์" แท้ๆเลยทีเดียว

นั่นคือความเป็น "พรหม" ที่มันวิวัฒนาการ แท้จริงไม่ใช่ "วิวัฒนาการ" มันเสื่อมสลาย ! ดังนั้น ที่เรายึดถือว่า เรานับถือ "ศาสนาพุทธ" นี้อยู่ ก็ตาม มันก็จะหนีสภาพที่เป็นไปดังได้คลี่คลายขยายความมานี้ ไม่ได้เลย **เพราะ "ศาสนา" นั้นมันมี "ศาสนา" เดียว เท่านั้นแหละในโลก** *และความประเสริฐ หรือ คุณธรรมอันเป็นคุณงามความดีแท้ ๆ เป็นสัจธรรม มันก็สายเดียวเท่านั้น* **สูงยอด หรือ ต่ำลงมาเท่าใด ? แค่นั้นเอง ที่มันแตกต่างกัน** *จนกลายเป็นมีนิกาย แบ่งลัทธิ แยกศาสนา เพราะเหตุฉะนั้น "พุทธ" จึงไม่ข่มขี่ศาสนาใด ทว่ารู้จักฐานะแห่งความจริงอันแท้จริงของทุก ๆ ศาสนา ทุก ๆ ลัทธิ ตามความเป็นจริง และ* **จะพูดความจริง !** *จนคนอาจจะเข้าใจว่า ข่มผู้อื่น และ ยกตัวเอง ก็เป็นจริงได้* **(นิคคัยหวาที เมธาวี)**

สรุปความ ความเป็นพรหมนั้น คือ จิต คือ วิญญาณ คือ คุณจิตเป็นคุณธรรม เป็นคุณงามความดี เป็นความประเสริฐ มีในตัวคนอยู่ที่ตัวเรา นี่เอง

ข้อควรทำ จงพยายามเรียนรู้ใช้สติสอดส่อง สังเกต อ่านพิจารณาให้เห็น "พระพรหม" ด้วยตาทิพย์ หรือ ตาปัญญาของเรานั้น เทอญ.

๕. **ปีติโร** ซึ่งหมายความว่า ยังมีลักษณะสำคัญของความเป็น "พรหม" อยู่โดยอัตโนมัติ **มันเป็นคุณธรรมแฝงฝังอยู่ในใจสัตว์โลกผู้เป็นพ่อเป็นแม่ คือ ยังมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในลูกของตน** ที่เราเคย ๆ ได้ยินกันมาแล้วว่า "*พ่อแม่เป็นพรหมของบุตร*" ซึ่งก็หมายถึงพ่อแม่ที่มีจิตเป็นพรหมวิหาร ๔ ต่อลูกนั่นเอง คุณลักษณะเช่นนี้มีอยู่ในคน แม้แต่ในสัตว์ต่าง ๆ ที่เจริญพอควรแล้วเกือบทุกชนิดก็มี ดังนั้น **แม้แต่สัตว์เดรัจฉานมันก็ยังเป็นพรหม ยังมีความเป็นพรหมอยู่ในตนได้** ต้องพยายามเข้าใจในคุณธรรมอย่างนี้ให้มาก อย่าเพิ่งเข้าใจผิดคิดว่า ที่พูดนี้ พูดเพ้อ พูดโดยวิจารวิจัยไปพล่อยๆเป็นอันขาด

141

ซึ่งใครต่อใครก็คงจะเคยได้รู้ได้เห็นมาแล้วว่า "แม้เดรัจฉาน มันก็ยังรักลูก เลี้ยงลูกด้วยพรหมเมตตา" คือ เลี้ยงด้วยความรักความเอ็นดู ความบริสุทธิ์ใจ ไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ จากลูกหรือจากใคร ๆ ทั้งสิ้น นั่นแหละคือ **คุณธรรม หรือคุณลักษณะแห่งความเป็นพรหมอย่างสูงสุดล่ะ** (ซึ่งดีกว่าบางคนเสียอีก ที่เลี้ยงลูกแล้วยังหวังผลตอบแทนจากลูก) แต่มันเป็นคุณลักษณะที่เกิดอยู่ในส่วนลึกของจิต โดย "อัตตโนมัติ" คือ เป็นความรู้เองชนิดไม่ต้องช่วยต่อช่วยเติมอะไรให้ยากนัก และเรียกมันได้ว่า เป็น "อเหตุกจิต" ของปุถุชน ของสัตว์ทั้งหลายเลยทีเดียว เพราะเมตตาจิต กรุณาจิต มุทิตาจิต และอุเบกขาจิตเหล่านี้ มันดูเหมือนเกิดขึ้นมา หรือ มีออกมาได้โดยไม่มีเหตุ ไม่มีมูลที่มากันเลย มันดูช่างมีอยู่ในเนื้อในใจของสัตว์โลกประจำกันเอาทีเดียว **ซึ่งมันก็ดีแล้วล่ะ !** และถ้าจะให้เป็น "คุณงามความดี" ที่ยิ่ง ๆ ขึ้น **ก็ขอให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขาต่อผู้อื่น ๆ ด้วย ให้มากขึ้น ๆ ให้หลายคนขึ้นเรื่อย ๆ เทอญ**

มันเป็น "มหากุศลจิต" มันเป็น "มหาวิบากจิต" และมันดูเหมือนเป็นเพียง "มหากิริยาจิต" เท่านั้นจริงๆ สำหรับผู้ยังไม่รู้แจ้งจบ แต่แท้จริงในคนในสัตว์ที่ยังมี "คุณจิต" ส่วนนี้อยู่เป็นอารมณ์อันแท้ ๆ เกิดอยู่ในหทัยวัตถุแห่งตน โดยยังไม่มีญาณหยั่งรู้ทันถ้วนทั่ว พร้อมด้วยมนสิการ และหรือ ปัญญาอันเป็นโลกุตตระ ผู้นั้นก็จะยังมีการ "ยึดมั่นถือมั่น" ในคุณธรรมความดี สุดยอดอันนี้ เพราะเหตุอันละเอียดสุดเช่นนี้เอง **ถ้าใครยังไม่รู้แจ้งแทงทะลุใน "อนัตตาธรรม" ยังรู้ชัดใน "ทุกข์" อันละเอียดสุดยอดเช่นนี้ยังไม่ได้ ผู้นั้นก็จะยังเหลือเศษเสี้ยวแห่งธุลีอันนี้นั้นเองติดเป็น "อัตตา" ตัวสุดท้าย** แม้ที่สุดจะนับเรียกให้ว่า เป็น "นิพพาน" ก็ยังเป็น "นิพพานพรหม" อยู่นั่นเอง

เพราะเมื่อไม่เห็นเป็น "ทุกข์" *ไม่แจ้งจริงได้ว่า ทุกสิ่งไม่ใช่ของเราของเขาอะไรเลย มันมีแต่ความเป็นอื่น* (**ปรโต**) *ไม่ใช่ตัวใช่ตนจะไปมัวหลงยึดหลงมั่น*(**อนัตโต**) *มันเป็นสิ่งที่เพียงเรียกว่า "ธรรม" เท่านั้น (อันมีคุณลักษณะที่โลกเขาก็ต้องยึดเขาก็ต้องสมมุติกันอยู่ว่า อย่างหนึ่งคือ "กุศลธรรม" อีกอย่างหนึ่งคือ "อกุศลธรรม" ผู้รู้แจ้งเข้าใจทะลุ ย่อมเป็นผู้มีคุณแก่โลกโดยแท้จริง มิใช่คนผู้ผลาญโลกแน่ ๆ*

จึงจะประพฤติใด ๆ ก็จะต้องยังโลกให้งามด้วย "กุศลธรรม" ตามสมมุติโลกไว้เสมอ ๆ เท่า-นั้นเอง จนกว่าท่านจะสิ้นชีพดับขันธ์) และมันก็จะเดินทางไป–เดินทางไป มันมีแต่การแผ่การกระจายออกไป หรือ เคลื่อนไป ๆ อยู่เสมอ ๆ **(วิตถโต)** *และมันก็ล้วนไม่ใช่สิ่งที่จะหลงยึดเป็นแม่นมั่นเป็นแก่นเป็นก้อนที่นอนแน่ ๆ นิ่ง ๆ หาได้ไม่* **(ตุจฉโต)** *มันเป็นสูญ มันไม่มีอะไรเลยจริง* **(สุญญโต)**

ถ้าเห็นแจ้งแทงทะลุใน "คุณจิต" อันยอดดีสุด สูงสุดนี้ไม่ได้เป็นดั่งว่านี้ แล้วปล่อยวางไม่หมดจด ไม่เกลี้ยงเกลาจนสะอาดบริสุทธิ์ได้อย่างแท้จริง ก็จะยังเหลือเชื้อธุลีอันนี้แหละ เป็น "ปรมาตมัน" อยู่ในตนอย่างแท้จริงเป็นอย่างสูงสุด ตามปริมาณที่เหลือแห่งธุลีที่ยังมีอยู่จริงนั้น ๆ

แต่ถ้าใครผู้ใดไม่มี "คุณจิต" หรือ "คุณลักษณะ" อันนี้อย่างนี้ในตน คนผู้นั้นก็ยังไม่ได้ชื่อว่า **เป็นผู้มีสิ่งสูงสุดของโลก เป็นผู้มีคุณชนิดใหญ่สุดที่โลกต้องใช้ ต้องอาศัย** *(คือ ถ้าผู้ใดไม่มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา แต่ไปมีความใหญ่ความโต ความดี ความเด่น ความสูง ความยิ่ง ในลักษณะอื่น)* จึงไม่มีลักษณะของความเป็น "**อกนิฏฐาพรหม**" ซึ่งหมายความว่า *เป็นผู้มีความประเสริฐสูงสุดในจิตที่จะต้องมาก่อนใคร ๆ หมด* หรือคือ จิตจะต้องมีอารมณ์อุเบกขามาก่อนอื่นใด เป็นขั้นสูงสุด ปลายสุด แล้วก็มีอารมณ์ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นขั้นปรุงแต่งในลำดับต่อไป ก่อนจะไปมีอารมณ์อื่นใดในตนจริงๆ

อารมณ์พรหมวิหารทั้ง ๔ นี้ **เมื่อไม่มีความยึดถือเพื่อตัวเพื่อตนอยู่จริง ๆ มากเท่าใด ๆ** ก็เรียกว่า **เป็นความหมดจดแล้วเท่านั้น ๆ** จึงเรียกว่า "**สุทธ**" อันหมายความว่า หมดจดแล้ว, บริสุทธิ์ ผู้ใดมีความเป็น "อกนิฏฐา-**พรหม**" **สูงสุด** หมดจดแล้ว บริสุทธิ์แล้วจริงแท้ ปราศจากความเห็นแก่ตัวแก่ตนและไร้การคดโค้งมาเพื่อตัวเพื่อตนอย่างบริสุทธิ์จริง ๆ ทำเพื่อความเป็นเมตตา ทำเพียงเป็นกรุณา ทำด้วย "มุทิตา" และแล้วก็ปล่อยเป็น "อุเบกขา" ได้อย่างสูงสุด ก็ยิ่งเป็นผู้หมดจดแล้ว บริสุทธิ์ล้วน ๆ สะอาดปราศจากการเกาะยึดอารมณ์กิเลสอื่นใดมาปน นอกจากอารมณ์ "อุเบกขา" จึงเรียกว่า จิตอยู่ใน**แดน**

143

“**สุทธาวาส**” *(มีความหมดจดแล้วเป็นที่อาศัย)* ชั้นสูงสุดเลยทีเดียว แต่ก็ยัง**เป็น** “**พรหม**” **ชั้นสูงสุดยอดอยู่**นั่นเอง

ดังนั้นสำหรับผู้ที่จะต้องละล้าง ปล่อยวางได้**เป็นที่สุดแห่งที่สุด** ถึงขั้น “ชิมะ” แท้ๆ เป็น “พุทธ” สูงสุดขั้นอรหันต์ไม่เหลือค้างความเป็น “พรหม” เลยนั้น จึงจะต้องระวัง ! อย่าไป**หลงยึดมั่น** หรือ ไป**หลงเสพย์หลงติด**เป็นอร่อยอยู่ เป็นภาคภูมิสูงส่งสิงสู่อยู่เป็นอันขาด ถ้าขั้นมีเช่นนั้น เป็นเช่นนั้นก็จะต้อง*เป็นผู้ยึดมั่นอยู่ หรือ ผู้อาศัยอยู่* **อย่างติดอย่างหลง** อันหมายถึงทำตนให้มี “**อาวาส**” หรือ หลงยึด *เป็นแดนเกิดแดนอยู่* อย่างแน่นแฟ้นเสียแล้ว นั่นคือ ยังมีสภาพตกค้างเป็น “พรหมสุทธาวาส” อยู่ ตาม “จิต” ที่มีสภาพ “หลง” จริง “ติด” จริง นั่นเอง

พระอริยะเจ้าทางพุทธศาสนา *มีความเป็น “พรหม” (มีความประเสริฐ) ทุกรูป ทุกองค์ นั่นแหละ ตั้งแต่ขั้นพระโสดาบันไป จนถึงพระอรหันต์ แม้พระโพธิสัตว์ด้วย* และพระอริยะเจ้าที่มี “**สัมมาทิฏฐิ**” **แล้ว** คือ *เข้าใจได้อย่างถูกต้องตรงแท้แล้ว* อีกทั้งมี “**สัมมาสมาธิ**” **เป็นที่สุดบริบูรณ์จริงแล้ว**ด้วย คือ *สามารถทำ “ในจิต” ของตนได้จริง ตามที่เข้าใจ ตามที่รู้ๆ นั้นๆ ด้วย จนถึงขั้นสำเร็จบริบูรณ์ ถูกต้องลงตัว* ก็จะไม่หลงเหลือ “เชื้อค้าง” ดังกล่าวนั้น ใน “จิต” ได้จริง

และยิ่งที่สุด **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** **ก็ยิ่งมีคุณอันใหญ่สุดนี้อย่างแท้จริง** คือ **ทรงมี “พระกรุณาธิคุณ”** ที่เรียกด้วยภาษาว่า “**กรุณาธิคุณ**” แทนที่จะเรียก “**เมตตาธิคุณ**” ก็เพราะว่า พระพุทธองค์ทรงทำอะไรทุกเรื่องทุกสิ่งนั้น **เป็นเพียงกิริยาแท้ๆ จริงๆ** แม้คุณธรรมอันสูงสุดขั้น “พรหมวิหาร๔” เช่นนี้ ก็ทรงทำเพราะ*เพียงเป็นกิจเป็นหน้าที่อันสูงสุดยิ่งเท่านั้น หาได้เกิดใจรักใจชอบแม้แต่ “ยินดี” ก็หามีแต่อย่างใดไม่*

“**เมตตา**” นั้น รากศัพท์มาจากคำว่า “**มต**” ซึ่งหมายความว่า รู้แล้ว

หรือ ดับแล้ว อันหมายถึงอาการของ "จิต" เท่านั้น *ในคำว่า "เมตตา" นี้ เราเอาสภาวะ "รู้แล้ว" มาใช้* หากแม้นยังรู้อยู่ มันก็ยังมีการเกี่ยวข้องกันอยู่นั่นเอง ถ้าเลิกเสีย วางเสีย ตัดเสีย ดับเสีย ทำให้ขาดลงเสีย มันก็ไม่มีการเกี่ยวข้องอยู่แน่ มันก็คือ ดับ แต่ "เมตตา" นี้ เราหมายเอาสภาพสืบต่อเกี่ยวข้อง *และเป็นคำเดาเดียวกันกับคำว่า* "**มิตต**" *ที่แปลว่า ความผูกพันเกี่ยวข้องอันดีกับคนอื่นๆ* "เมต" หรือ "เมตตา" จึงคือ **ความผูกพันเกี่ยวข้องอันดีกับคนอื่นๆ** เช่นกัน แต่เน้นหนักในทาง "ใจ" ที่เกื้อกูลที่เกี่ยวพัน

ส่วนคำว่า "**กรุณา**" นั้น รากศัพท์มาจาก "**กรณ**" อันหมายถึง "กิจ" การผลิตขึ้น การกระทำ (อันพึงควรทำ) หรือ *มีปกติให้สำเร็จลงเท่านั้น*

และ "**มุทิตา**" นั้น รากศัพท์มาจาก "**มุท**" อันแปลว่า *ความยินดี* หรือ มาจากคำว่า "**มท**" อีกที อันแปลว่า ความมัวเมา หรือ "ความหลง" ที่เหลืออยู่ หรือ ความติด ซึ่ง**ความยินดี**นั้นก็คือ การได้**ยิน**แล้วว่า "ดี" หรือ การได้**เห็น**แล้วว่า "ดี" หรือ การได้**รู้**ล่ะว่า "ดี" แล้ว ถ้าใครยังมีกิเลสตัว "หลง" *(ความมัวเมา, ความติด)* หรือ มี**ความหลง**ใน "ดี" นั้นอยู่ หรือ มี**ความติด** "ดี" นั้นๆ อยู่ เมื่อได้สัมผัส "ดี" เมื่อได้เห็น "ดี" เมื่อได้ยิน "ดี" เมื่อได้รู้ "ดี" ก็จะมีอาการ ชื่นชอบใจ ลิงโลดใจ ฟูใจ อยู่ ไม่คลาย ไม่หยุด ไม่เฉย ไม่นิ่งลง นั่นเอง เรียกว่า **อาการ "ดีใจ"** ถ้าหากใครรู้เท่าทันแล้ว ไม่เป็นคน "ลิงโลด" แล้ว ไม่มีกิเลสตัว "หลง" แล้ว ก็ไม่ต้องมีอาการ "ดีใจ" นั้นๆ ทรงสภาพ "ลิงโลด" หรือ ชื่นชอบ หรือ ฟู หรือ มีปฏิกิริยาเช่นนี้ อยู่ในใจ ก็เป็นอันเสร็จ ก็เป็นอันจบกัน **"ใจ" ก็จะเป็นจิตวาง–จิตเฉย** เข้าหาสภาพ "อุเบกขา" ดังนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านหมด "เมา" หมด "หลง" หมด "ติด" พระองค์ทรงรู้เท่าทันแน่ และทรงมีสภาพเป็น "อุเบกขา" แน่ สุดท้ายทั้ง "อุเบกขา" พระองค์ก็จะไม่ทรงติด ทรงหลง อีกด้วย

จะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์ทรงทำเพียงเป็นกิจ เป็น **การผลิตขึ้นในสิ่งที่ดียิ่งสูงยิ่ง**เท่านั้น หรือ **มีปกติให้สำเร็จลง เท่านั้นจริงๆ** ไม่ได้มี

ความผูกพันแม้ทางกาย ก็ไม่ผูกพันกับคนอื่นๆ ใดๆ และแม้ทางใจ ก็จะเรียกกันเพียงภาษาว่า "ด้วยความยินดี" ส่วนอาการ "ลิงโลด" อาการชื่นชอบ อาการฟู อาการกระเพื่อมสะเทือนด้วยรสอร่อยใน "ดี" นั้น **พระองค์ "ไม่มี"** โดยนัย เช่นนี้ พระองค์ทรงกิจ ทรงพฤติ ทรงประกอบกรรมทุกกรรม ตั้งแต่มโนกรรมไปจนกายกรรม **ด้วย "อโหสิ" ทุกขณะจิต** คือ เพียงให้เป็นไป เพียงให้มีขึ้นแล้วพระองค์ก็วางไปพร้อมๆ กัน (**อโหสิ** แปลว่า ได้เป็นแล้ว ได้มีแล้ว) "จิต" ทุกดวงจึงเป็น "**อุเบกขา**" ตลอดเวลาที่ทรงกิจ

"**อุเบกขา**" มาจากคำว่า อุป+เอก+ข "**อุป**" แปลว่า เข้าไป, ใกล้, มั่น "**เอก**" แปลว่า หนึ่ง, ความเป็นหนึ่ง "**ข**" แปลว่า ที่ว่าง, ไม่มีอะไร, กลางหาว จึงได้ความหมายว่า เข้าไปหาหนึ่ง หรือ ใกล้หนึ่งเข้าไปอย่างยิ่ง และ สุดท้ายจะว่างจะไม่มีอะไร *กล่าวคือ สภาพหนึ่ง นั้น นั่นแหละ คือ ความว่าง,ความไม่มีอะไร,ความอิสระของจิตแล้ว* เช่น ถ้า ๔ ก็ไกล ๑ อยู่มาก (หรือ ยิ่งกว่า ๔ ขึ้นไปเป็น ๕–๖–๗ ฯลฯ ก็ยิ่งไกล ๑ ออกไปอีกยิ่งขึ้น) ถ้า ๓ ก็เข้าไปใกล้ ๑ อีกหน่อย ยิ่งถ้า ๒ ก็ยิ่งใกล้ ๑ เข้าไปมากที่สุด และเมื่อเป็น ๑ อยู่ เรียกว่า ไม่มี ๒ หรือ ไม่มีอีกสิ่งหนึ่งมาเกี่ยวข้อง ก็ไม่มีปฏิกิริยา ไม่มีสิ่งเทียบเคียง หรือ ไม่มี "สังขาร" ก็อยู่เฉยๆ อยู่เดียว หรือ นิ่งๆ หรือ อิสระ ก็คือ ไม่มีอะไร, เป็นสิ่งนั้นว่างๆ อยู่ จึงแปลเอาความว่า "ความวางเฉย" **ผู้ไม่มีเรื่องที่มากกว่า ๑** หรือ ผู้ย่นย่อ ผู้ที่รวมความ กระจายความมีเรื่องมาก ลงมาให้มีน้อยเข้าๆ หรือ ผู้ทำความเป็นหนึ่งให้แท้เข้า ให้ยิ่งเข้าๆ จึงเรียกว่า "อุเบกขา" ดังนั้น **อีกนัยหนึ่งจึงเรียกว่า "เอกัคคตา" (เอก+อัคคะ)** ซึ่งก็หมายความว่า "*ความเป็นหนึ่งอย่างยิ่ง" นั่นเอง* อันเป็นอารมณ์สุดท้ายของ "จิต" ที่ได้เพ่ง ได้รวบรวมไม่ให้มีอารมณ์อื่นๆ มาแทรกปนได้อย่างสูงสุด ที่เราเรียกเป็นภาษาศัพท์บัญญัติเฉพาะในทางธรรมว่า "**ฌาน**"

ถ้ายังมีเรื่องราว มีเนื้อหา ในเรื่องเดียว *แม้จะเป็นการขบคิด พิจารณาวิจัยวิจาร ในเรื่องนั้นๆอยู่อย่างแน่วแน่ เป็นมนสิการ(ใส่ใจอย่างดิ่ง)* ก็ยังเรียกขานว่า "**ฌาน**" แต่นับเป็น "ฌาน" ขั้นต้น ขั้นยังมีงานในอารมณ์จิตอยู่ หว่าเป็นงาน

146

“วิตกวิจาร” หรือ “ธัมมะวิจัย” โดยเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องเดียวแท้ๆ จึงยังมี “สังขาร” พอดู จึงไม่นับเป็น “เอกัคคตา” ชัดๆ หรือ เป็น “อุเบกขา” จริงๆนัก แต่ก็นับว่า เป็นจิตที่ได้รูปร่าง ได้สัดส่วนจนเรียกว่า “เพ่งพิจารณา” แล้ว เหมาะควรแก่การงาน หรือ เหมาะสมกับสภาพที่จะทำงานนั้นๆดีแล้ว (ตามศัพท์คำว่า “ฌาน” แปลว่า เพ่ง, ความคิด, เผา) **จึงเรียกว่า “ฌาน” ขั้นต้น หรือ “ปฐมฌาน”** *เพราะมีความเป็นหนึ่ง (เอกัคคตารมณ์) แล้วขนาดหนึ่งเหมือนกัน* เพราะได้เผากิเลสหยาบจำนวนหนึ่งออกไปหมดสิ้นแล้วขั้นตอนหนึ่งจริงๆ เป็นแต่ว่า ขณะแรกนั้น **มันยังมีรสของ “เจตสิก” ต่างๆ** ที่เป็นบทบาทประกอบเรื่องอยู่เท่านั้น อันมีทั้งปีติ ทั้งสุข

และเมื่อทำ “จิต” ที่ยังมีบทบาทอยู่มากมายขนาดนี้ (คือ ปฐมฌาน) ให้ “สงบรำงับ” ลง เราก็เรียกว่า ได้ “**สมถะ**” สูงขึ้นไปอีก คือจิตยิ่งสงบมีรสชาตินัอยลงไปอีก *แต่ถ้าให้จิต***ทำงาน** *เพ่งอ่านพิจารณากาย–เวทนา–จิต–ธรรมารมณ์ หรือ ธรรมต่างๆ อันเป็นไปเพื่อรู้แจ้ง และปล่อยวาง* **ก็ยิ่งเป็นการเพิ่ม “ฌาน”** *แบบ* **“วิปัสสนา”** *เลยทีเดียว* ยิ่งถ้าแทงทะลุเป็น**ปัญญา**เป็น**ญาณ**ออกมาทีใด ก็จะเป็นการสัมผัสรู้ สัมผัสแจ้งขึ้นมาทีนั้น หรือ **ระงับดับกิเลสตัณหาใดลงได้ชัดๆ ทีใดแล้ว** ความ “ปีติ” มันก็จะเกิดตามติดมาเสมอๆ “ใจ” มันก็จะยินดีปรีดาลำพองอยู่ การปรุงกับกิเลส หรือ วิตกวิจาร หรือ ธัมมวิจัย ก็ลดลง ไปมีความ “ปีติ” มาก **จึงเรียก “จิต” ลำดับนี้ว่า “ฌาน” ๒ (ทุติยฌาน)** และกำลังเดินทางใกล้เข้าไปหาหนึ่ง หรือ ความหยุดลงจากเรื่องเปล่าประโยชน์ จาก “อกุศล” ความปรุงร่วมกับอารมณ์เสียหาย อารมณ์เฟ้อ มันก็น้อยลง ความกระเพื่อมไหวแห่งจิตหรือแรงงานที่ไร้ประโยชน์ มันลดอาการ ลดพฤติ (ชั่ว) ลด “กรรม” (การกระทำที่สูญเปล่า หรือ กิจของจิต ที่เป็น “อกุศล”) ลง ลดความเป็น “จิต” ที่มีบทบาทโลกียะลงเรื่อยๆจริงๆ

พอ “ระงับปีติ” ได้ก็**ยิ่งใกล้หนึ่ง**เข้าไปโดยจริง ระงับ “ปีติ” อันเป็นความกระเพื่อมไหวของจิตชั้นหยาบที่สูงขึ้นมาจาก “วิตกวิจาร” ได้แล้ว กล่าวคือ

147

"จิต" ที่มันยังอิ่มเอมเปรมปลื้มกับ "ดี" กับสภาพที่ "เจริญยิ่งๆขึ้น" ของตน ซึ่งมันก็ได้แต่ "ลิ้มรส" ได้แต่เสียเวลาเสพย์ ได้แต่จ่ายแรง "ซ้ำ" หลงชื่น – หลงชมปลื้มแล้วปลื้มอีกอยู่นั่นเอง และก็ "ปีติ" นั่นแหละ *ที่เป็น "อุปกิเลส" ตัวร้ายกาจ* ที่มันยึดผู้คนได้เก่งเยี่ยม สามารถยิ่งที่สุด **จนทำให้คนไม่เขยิบฐานะไม่เดินทางสูงขึ้นได้ง่ายๆ** เป็น "กิเลสขั้นผู้ดี" ที่หยาบกร้าน หรือเปรียบได้ว่า เป็น "ผู้ดีชั้นสวะ" ในเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผู้ดีชั้น "สุข" ชั้น "อุเบกขา" ซึ่งก็ยังมีอีกหลากหลายขนาด อันเป็นเรื่องที่จะฉุดให้ช้าเนานานแฝงซ้อนอยู่ในจิตทุกระดับเลยทีเดียว

ดังนั้น เมื่อลด "ปีติ" ลงได้ ไม่ว่าจะลดเพราะระบบ "สมถะ" หรือ ระบบ "วิปัสสนา" ก็ตาม สภาวะแห่ง**ความสงบ**ก็เกิดขึ้นอีกจริงๆ เจ้าของ "จิต" ก็จะมี**อารมณ์ที่เยี่ยมยิ่ง**เพิ่มขึ้น เพราะมีความดีใจอิ่มใจ (ปีติ) ที่เพิ่งได้มา หนึ่ง และเมื่ออิ่มใจดีใจมันดับลง มันก็สบาย ก็เบาก็ว่างขึ้นอีกโดยธรรม อีกหนึ่ง มันได้สภาพ "ดี" มาตั้ง 2 ดี จึงเรียกอาการนี้ว่า "สุข" **สุข** เช่นนี้ เป็นสุขที่เกิดขึ้นเพราะจิตที่สงบรำงับขึ้น เรียกว่า "**วูปสม**" หาใช่เป็นสุขแบบโลกๆ ที่เป็นรสของ "สังขาร" เป็นเรื่องของ "การดิ้น" ของ "การปรุงสร้าง" มากขึ้น นั้น ไม่ สุขชนิดนี้แหละ ที่เป็น**สุขที่สูงขึ้นทางธรรม** จิตก็ยิ่งสงบรำงับใกล้ ๑ หรือใกล้ว่างเข้าไปอีก จึงได้นับเป็น "อุเบกขา" กันได้ชัดๆ แล้วล่ะ (คือ อาการใกล้หนึ่งจริงๆ) **ขณะนี้ก็เรียกว่า "ตติยฌาน"** ขั้นนี้มันเท่ากับมีเลข ๒ กับเลข ๑ เท่านั้น

ถ้าดับ "สุข" นี้ *(อันยังเป็น "ภวตัณหา" ขั้น "วิภวตัณหา" ขึ้นไปเรื่อยๆ นับเป็นอารมณ์โลกียะขั้นละเอียด)* หรือ วาง "สุข" นี้ลงได้ด้วย ก็เหลือ ๑ ตัวเดียวแท้ๆ เลย จึงเรียกว่า "เอกัคคตา" แท้ๆจริงๆ คือ ความเป็นหนึ่งอันยิ่งเยี่ยม *ตอนนี้มันกลับไม่ใช่อาการ "ใกล้ความเป็นหนึ่ง" (ความหมายของ "อุเบกขา") แต่มัน "เป็นหนึ่ง" เอาจริงๆ เลยแหละ* ซึ่งมันก็ยังมี "อัตตา" !! ถ้าไม่มี "ญาณทัสสนะ" (วิปัสสนาญาณ) หรือ ความรู้เยี่ยมยอดปลดปล่อยมันซับซ้อนเข้าไปอีกเป็นชั้นสุดสูงสุดจริง อันมีในศาสนาพุทธเท่านั้น ก็จะรู้เรื่องของอารมณ์อันสุขุมลึกซ้อน ดังนี้ได้ยากยิ่ง

148

ดังนั้น แม้**จิตเป็น "อุเบกขา" (หรือ "เอกัคคตา" แท้ๆ)** ก็จะต้องรู้แจ้งเท่าทันมันให้ได้ว่า มันยังมี "อัตตา" ยังจะหลงยึดติดหลงเสพย์อยู่ ณ จุดนี้(คือ อุเบกขา) ไม่ได้เป็นอันขาด ต้องปล่อยวาง ๑ เสียด้วยเป็นที่สุด ให้ไม่เหลืออะไรเลย หรือ ต้องปล่อย ๑ ให้เลยไปเป็น ๐ ให้ได้ มันจึงจะเป็นที่สุดแห่งที่สุด นั่นคือ เรื่องจะยึดมั่นเอาอะไรไว้ไม่ได้เลยแม้ที่สุดจริงๆ เพราะยิ่งผู้ใดได้อารมณ์ "อุเบกขา" และรู้รสมันแท้ๆแล้ว มันยิ่งสบายยิ่งว่างยิ่งเบา **มันยิ่ง "สุข" ยิ่งยอด (วูปสม สุข) อีก** จะชวนติดยึดยิ่งกว่า "สุข" อื่น เดียรถีย์ หรือ ลัทธินอกพุทธ หรือ แม้**พุทธศาสนิกชนเอง นั่นแหละ** ในเดี๋ยวนี้ ก็วนมาหลงผิดเอา**อุเบกขา**ว่า **เป็น "นิพพานแบบพุทธ" เป็นที่สูงสุดกันแล้ว** เลยขึ้นสู่ภูมิที่สูงกว่านี้กันไม่ได้ จึงได้กลายเป็น "คนเฉยเด๋อ" เป็นคนเฉื่อยเนือย เป็นคนอยู่ว่างๆ เป็นคนไร้แรงงาน เป็นคนไม่สร้างสรร เป็นคนสัมผัสสัมพันธ์กับโลกย์ไม่ได้ เลยกลายเป็นคนหลับหูหลับตาส่งไปเลย เป็นคนตาบอดหูหนวกไม่รู้โลก (ซึ่งผิดอุดมคติ "โลกวิทู") เป็นคนหลงป่าหลงเขา หลงถ้ำ **ติด**สถานที่สงบ **ติด**"ความไม่มีแห่งวัตถุผู้คน" **เกลียด** "ความมีวัตถุและความมีผู้คน" ดังนี้ เป็นต้น ซึ่งยังผิดยังเป็น "มิจฉาทิฏฐิ" **มันยังไม่หมด "อัตตา"** ยังไม่สูงสุดแท้

พุทธแท้ๆนั้น**ไม่ติด**อะไร **ไม่ผลักไส**ไล่ขว้างอะไร ไม่ยึดมั่นอยู่จุดใดแบบ**ตายแข็ง**เลยจริงๆ แต่ "รู้" อารมณ์จิตทั้งจุด "สุขยิ่งยอด" (วูปสม สุข) นี้ก็รู้ดี หากแต่ไม่หลงยึดเสพย์ หรือ ไม่หลงติด และก็มิใช่ว่า จะไม่ยึดอะไรทรงอยู่ จะไม่อาศัยอะไรดำเนินกรรม ก็ไม่ได้ "โง่" (อวิชชา) เช่นนั้นด้วย

อารมณ์**พรหม** หรือ **จิตวิญญาณ ที่เป็นพรหมขั้นสูงเป็นที่สุดนั้น** คือ อารมณ์ดังได้กล่าวแล้ว เป็น "คุณธรรม" เป็นคุณงามความดีขั้นสูงสุดแท้ ถ้าจะไต่ขึ้นไปเป็น "พุทธ" หรือ เป็นพรหมชั้น "ชินะ" แล้วล่ะก้อ จะต้องเรียนรู้ให้แจ้งแล้วก็วางให้สิ้นให้ได้ แม้ที่สุด**ธุลีแห่งตัวตน(อัตตา)ใดๆ** จนกระทั่งจุดสุด*ซึ่งยึดเสพย์อยู่ที่ "อุเบกขา" ก็ต้องปล่อย* ต้องวางไปตามธรรม (อนัตตา) ทุกอย่างมันย่อมดำเนินบทบาทอยู่ตามความมี "อัตตา" ของมัน กับ ความมี "อนัตตา"

149

ของเรา แต่อย่าลืมว่า **ก็จะต้องทรงความเป็นพรหมในตนให้สูงให้บริสุทธิ์ให้มากที่สุดด้วยอย่างแท้จริง** คือ **มีความประพฤติเป็นพรหม (พรหมจรรย์) จริง ๆ** แต่จิตนั้น ไม่ยึดมั่น ไม่ติด ไม่ผลัก แม้ " อุเบกขา " อันเป็นพรหมขั้นสุดยอด และจะต้องสุขุมเก็บเศษเสี้ยวธุลีของ " **ความหลง** " เหลือ ใด ๆ (นิกันติ หรือ อกนิษฐาพรหม) ไม่ให้ซ่อน ไม่ให้แฝง กันอย่างมั่นใจ แจ้งใจ เป็นที่สุด จริง ๆ

เพราะฉะนั้น ผู้ใดยังไม่รู้ไม่แจ้งรอบจริง ก็จะยังวางจิตวางวิญญาณที่เป็นพรหม เป็น " ธรรมารมณ์ " แท้ ๆ เป็นกิเลสชั้นสูงเยี่ยมอันเป็น " ภวตัณหา " และ " วิภวตัณหา " ชั้นปลายสุดจริง ๆ นี้ ยังไม่ได้โดยจริง **และถ้าผู้ใดไม่มีกรรม ไม่มีอาการ ไม่มีนิมิตในความเป็นพรหมขั้นสูงสุดนี้ ในตนเลย แม้แต่น้อยนิด ในขณะที่ตนยังไม่ตายพ้นไปจากความเป็นสัตว์โลก ก็ได้ชื่อว่า เลวสุด หรือ ต่ำสุดอีกเช่นกัน**

เพราะเหตุฉะนี้เอง คนผู้ใดถ้าคุณงามความดีแม้แค่ชั้นรักลูก เอ็นดูลูกของตนด้วย **พรหมวิหาร ๔ (เท่านั้น)** ก็ไม่มี ก็เรียกได้ว่า เลวกว่าสัตว์เดรัจฉานบางจำพวกที่มันมีคุณธรรมอันนี้ในมันทีเดียว และโดยนัยเดียวกัน ตรงกันข้าม ถ้าผู้ใดมีคุณงามความดีนี้กับสัตว์โลกทุกตัว กับมนุษย์ทุกคนในโลก (ไม่จำเพาะแต่เพียงลูกแท้ ๆ ของตนเท่านั้น) คนนั้นก็ได้ชื่อว่า " ปิตมห " หรือ พ่อของโลก ผู้มีแต่**ให้**ที่ยิ่งใหญ่ในโลก พระบิดาของสัตว์โลกอันถ้วนทั่ว นั่นเอง ดังเราได้ยกย่องเทิดทูนตำแหน่งนี้ให้แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า **เป็นสมเด็จพ่อ เป็นสมเด็จมหาบิดาในโลก** นั่นแล จงเห็น " พรหม " ให้ออก และเข้าถึงความเป็น " พรหม " ให้จริง อย่าไปมัวหลง " พรหม " องค์ไหนยิ่งใหญ่กว่าผู้มี " พรหมจรรย์ " อันสูงสุดในร่างคนเป็น ๆ นี่กันอยู่นักเลย

และแม้คนผู้ใด หรือ แม้สัตว์โลกชนิดใด ๆ ที่มีคุณงามความดีเยี่ยงนี้ในตน จะเป็นเพียงแค่มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขากับเฉพาะลูกของตน ก็จึงได้ชื่อว่า **เป็น " ปิตโร "** หรือ *พ่อของลูก เป็นบิดรมารดาของบุตรโดยแท้ เป็นพรหม*

ของลูกโดยจริง มี **"พรหมจรรย์"** (**ความประพฤติที่ประเสริฐ**) **สำหรับลูกแล้ว** ซึ่งก็ยังดี แม้จะอยู่ในขอบข่ายแคบ ๆ แค่ลูกของตนเท่านั้น ก็ยังเรียกว่า เป็น "จิต" อันสูง เป็น "วิญญาณ" อันดียิ่ง เป็น "**โอปปาติกะ**" ที่มีคุณธรรมประเสริฐแล้ว จิตนั้น วิญญาณนั่นแหละ คือ สัตว์โลก *(ที่เรียกกันว่า "โอปปาติกะสัตว์")* ที่มีความเป็น "พรหม" ดังนี้

ถึงจะมี "คุณธรรม" นี้โดยอัตโนมัติ คือ ไม่รู้ไม่เข้าใจได้ว่าทำไมต้องมี ? หรือมันจะมีเพราะอะไร ? ก็ขอให้มันมีก็เป็นดีแล้วในโลก **และถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นก็จงมี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เผื่อแผ่แก่บุคคลอื่น หรือ สัตว์โลกอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ๆ ไปจนหาที่สุดบ่มิได้ นั้นเถิด จึงจะได้ชื่อว่า ยอดแห่งความเป็นพรหม ยอดแห่งความเป็น "พระเจ้า" หรือ เป็น "มหาปิตโร" หรือคือ "ปิตมห" นั่นเองในที่สุด**

ถ้ามีได้แค่จ้อย ๆ น้อย ๆ อยู่แค่วงรอบเพียงเฉพาะลูกของตนจริง ๆ แต่เป็น "พรหมวิหาร ๔" แท้ครบครัน ก็เป็นได้แค่ **พรหมลำดับที่** ๕ อันชื่อว่า **"ปิตโร"** เท่านั้นเอง

สรุปความ "คุณธรรม" ที่เรียกว่า เป็นเครื่องแสดง เป็นสุดยอดแห่งปัจจัยเครื่องอาศัยของ "พรหม" ที่สูงสุด ก็คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อันจะต้องฝึกให้เป็น มีให้ได้ในตน จนเป็น "ความประพฤติ" ของตนอย่างยิ่ง ก็เรียกว่า ตนเป็นผู้จบแล้วซึ่ง "พรหมจรรย์" คือ เป็นผู้ "มีความประพฤติที่ประเสริฐ"

ข้อควรทำ ทำตนฝึกตนให้มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทุกขณะจิตให้ได้ และเรียนรู้ชัดถึง อาการ–ลิงค์–นิมิต–อุเทศแห่ง "พรหม-วิหาร ๔" นั้นให้แจ้งทะลุให้ได้ เพื่อเราจะได้ทำ (ประกอบกรรมขึ้น) มันได้ อย่างน้อยที่สุดก็ต้องมีให้ได้แม้แค่กับลูกของตน ก็ยังได้ชื่อว่า "พรหมจรรย์" ขั้นต่ำสุดแล้ว ยิ่งมีกับผู้อื่นด้วยมากขึ้นๆ กว้างไกลเท่าไหร่ๆ ได้ ก็ยิ่งเป็น "พรหม" ปิตมห ยิ่ง ๆ ขึ้นเท่านั้นๆ แต่เราก็จะต้องไม่ยึดมั่นหลงใหลใฝ่

151

ติดไว้ที่ "จิต" ของเราในที่สุด จึงจะเป็น "พรหม" ชินะ

๖. **โมหคต** คือ จิตวิญญาณที่ยังไม่มี "ปัญญาแท้" ยังไม่รู้จริง(อวิชชา) ในความเป็นไปที่มันยึดมั่นถือมั่นอยู่ แม้อย่างต่ำสุดไปหาสูงสุด หรือ อย่างใหญ่สุดไปหาเล็กสุด

เราต้องแยกแยะ**สภาวะของธรรม** คือ ต้องเพ่งพิจารณา**ธรรมในธรรม**ให้ออก ให้ได้ชัดๆ ว่า จิตวิญญาณของตน ผู้ใดที่ยังเสพย์ "กาม" หรือที่เรียกว่า ผู้ยังหลงอารมณ์ของ "ฉกามาวจรจิต" ๖ ชั้น นั้นเป็น "จิต" ชนิดหนึ่ง ที่เขาเพ่งเล็งใน "กาม" เป็นความเสพย์ในรูป–เสียง–กลิ่น–รส–สัมผัสทั้งหลายทั้งปวง อันเนื่องมาแต่ตา–หู–จมูก–ลิ้น–กายเป็นทายของทวารทั้ง ๕ หรือ ยังนำมา "ปรุง" เป็นรส เป็นชาติ ยึดหลงเสพย์อยู่ใน "ทวารใจ" อีกเป็นทวารที่ ๖ ก็ยังได้ ดังนี้ เรียกว่า "เทวดายึดกามารมณ์" หรือ จิตวิญญาณของ "คน" (เป็นๆนี่แหละ) ที่เสพย์ "อารมณ์กาม"

แต่เทวดาชั้นพรหมอีก ๑๖ ชั้น หรือ ๒๐ ชั้น (รวมเอาเฉพาะพวกเสพย์อรูปของจิตในตนจริงๆอีก ๔ ชั้นที่นิยมเรียกกันว่า "อรูปฌาน")นั้น เป็นจิตเป็นวิญญาณ หรือ เป็นสภาวธรรมที่ไม่ใช่ "เสพย์กาม" หว่าเป็นอีกสภาวะหนึ่ง เป็นรสชาติอีกอย่างหนึ่ง เป็นความหลงรื่นเริงยินดี หลงใหลติดยึดอยู่ในอารมณ์อีกลักษณะหนึ่ง นอกเหนือไปจากอารมณ์อันเป็น "กาม"

ซึ่งเป็นจิตวิญญาณที่ยึดในการหลงตีค่าราคาของ "จิต" **โดยยกเอาสภาวธรรมทาง "นามธรรม" แท้ๆ มาปั้นเป็นรูปร่างที่เรียกว่า "มานะกิเลส"**

มันเป็นสภาพจิตที่หลงติด หลงยินดี หลงเสาะแสวงหา และหลงเสพย์

(ก) ในความอยากโก้ อยากหรู อยากเก่ง อยากมีฤทธิ์มีอำนาจ อยากมีอย่างมาก อยากอยู่อย่างใหญ่ อยากข่มขู่ผู้อื่น อยากกดผู้อื่นให้ต่ำ อยากเอาชนะคะคาน เอาเด่น เอาดัง อยากข่มอยากขู่ใครๆไปหมด จะไม่ยอมแพ้ใครง่ายๆ *นี่เป็นขั้นต่ำสุด*

152

(ข) ในความเด่น ความดีงามทุกชนิดที่โลกรับรอง *เป็นขั้นกลาง*

(ค) ในความสูง ความยิ่งที่เป็นคุณธรรมค้ำจุนโลกแท้ๆ ที่สุดแห่งที่สุด คือ หลงความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา *เป็นขั้นสูง*

(ฆ) ในความสูงสุดแห่งที่สุดเป็นเรื่องสุดท้ายจริงๆ ก็คือ หลง "นิโรธสมาบัติ" บ้าง และหลง "นิพพาน" บ้าง หรือ หลงใน "จิตว่างๆ" นั่นเอง มันเป็นอัตตาที่ไม่มีอารมณ์เลยจริงๆ หรือ ความไม่มีไม่เอาไม่เป็นอะไรเลยในจิต จะอยู่เฉยๆ เบาๆ ว่างๆ อยู่เท่านั้นให้ได้มากที่สุด *นี่เป็นความสูงสุดขั้นพิเศษ* ผู้สร้าง "ความมี" ใน "ความหมด" (อรูปฌาน)

ดังนี้ เรียกว่า "เทวดายึดธรรมารมณ์" หรือ เป็น "พรหมที่ยึดธรรม หลงธรรม" และก็คือ จิตวิญญาณของ "คน" (เป็นๆ นี่แหละ) ที่เสพย์ "อารมณ์ธรรม" (ซึ่งเป็นคุณธรรมชั้นสูงยอด)

จิตวิญญาณของผู้ใด ที่ยังยึดมั่นหลงเสพย์ "อารมณ์กาม" และ "อารมณ์ธรรม" อยู่ดังกล่าวแล้วนี้ทั้งหมด จะหลงเสพย์อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างสูงละเอียดสุดแม้ขนาดใดๆ ถ้ายังมีความหลง(โมหะ) ความไม่รู้แจ้ง(อวิชชา) ว่าสภาพธรรมทุกอย่าง มันก็เดินทางของมันอยู่ตามเหตุตามปัจจัย เราย่อมรู้จักสภาพธรรมทั้งปวงแจ่มแจ้ง สภาพธรรมใดเราควรเกี่ยวข้องร่วมปรุงด้วยเพื่อประโยชน์ท่านประโยชน์ตนเพียงอย่างดีที่สุด เราจึงจะร่วมปรุง ถ้าเกินขอบเขตไปเราจะไม่เอาด้วยจริงๆ **ถ้ายังเข้าใจไม่ได้ถ่องแท้ และทำไม่ได้ถูกตรงดังว่านี้** ก็**เรียกว่า ยังเป็น "โมหคต" อยู่ถ้วนทั่ว** คือ ยังเป็นผู้มี "อวิชชา" แต่ละระดับของ**ความหลง** หรือ แต่ละเศษเสี้ยวของ**โมหะ**ที่ผู้นั้นๆ มีอยู่ **พาเป็นไปพาเกิดอยู่ (คต)** ยังเป็นผู้ปล่อยให้โมหะกิเลสสืบต่อ "อายุ" หรือ ยังให้อาหารแก่โมหะกิเลสอยู่นั่นเอง แถม "ให้" อย่างหลงเลี้ยงหลงขุนมัน อยากให้มันหลงโลกอยู่ อยากให้มันมี "ชีวิต" ยืนนานตลอดไปอยู่ในภพในภูมิที่ตนหลงยึด หลงให้มี "อายุทิพย์" (ทิพเพน อายุนา) เอาด้วย

ขอกำชับกำชาอีกนิดเถิดว่า **เทวดา หรือ พรหม ดังที่ว่านี้ อยู่ในตัวคนเป็นๆ**

153

นี่เอง ขอให้สำรวจค้นคว้าทำ "ตาทิพย์" ทำ "ตาปัญญา" เข้าไปเห็นมันให้ได้จริงๆ โดยเฉพาะที่ในตัวตนของตนเอง จะต้องดูมันให้เห็น เข้าใจมันให้ออก รู้ทันมันให้ได้ ให้เป็น **"ตาพุทธ"** คือ *เห็นแจ้งแทงทะลุ เข้าใจขัดทั้งรูปทั้งนาม รู้อยู่ในสภาวะนั้นๆ เห็นอยู่ในอารมณ์นั้นๆ* จริงๆ เราจะได้ไม่หลง **"เทวดา"** ไม่งมงายใน**พระพรหม**

และสำหรับบุคคลผู้ยังเป็น**ปุถุชนนั้น** ย่อมยังมีทั้ง**วิญญาณเทวดาเสพย์กาม** มีทั้ง**วิญญาณพรหมเสพย์ธรรมารมณ์** เสพย์ความใหญ่ความโต ความเด่นความดี และความสูงความยิ่งอยู่ทั้งหมดจริงๆ หรือ ให้จริงให้แท้ยิ่ง ก็คือ **ปุถุชน***นั้น ยังมีความเป็นสัตว์นรก ความเป็นเทวดาเสพย์กาม และความเป็นพรหมเสพย์ธรรมารมณ์อยู่พร้อมสรรพ ยังแยกกันไม่ออกเลยในจิตวิญญาณของแต่ละคน มันยังหลงอยู่อย่างหนาแน่นมืดทึบอยู่ทั้งหมดทุก "อารมณ์"* จริงๆ *จึงได้ชื่อว่า* **"ปุถุ"** (อันแปลว่า นอกจาก, ต่างหาก, คนละฝ่าย หรือ แปลว่า หนา, ใหญ่) เพราะฉะนั้นเมื่อเป็น "ปุถุชน" จึงหมายความว่า คนอีกพวกหนึ่ง เป็นพวกที่**หนา** และก็หนาไปด้วยอารมณ์ทุกข์ อารมณ์กาม อารมณ์ธรรมเต็มอื้ออยู่นั่นเอง ซึ่งแตกต่างกับคนอีกพวกหนึ่ง ที่เรียกว่า "อริยชน" หรือ "อริยบุคคล" ซึ่งเป็นพวกที่**บาง**จากอารมณ์ทุกข์ อารมณ์กาม อารมณ์ธรรมกันออกไปเรื่อยๆ ตามลำดับชั้นแห่ง "อริยะ" นั้นๆ **"ปุถุชน" จึงเป็นคนละฝ่ายกับ "อริยชน" โดยความเป็นจริงในจิต** เพราะจิต**เห็น**กันคนละระดับอยู่

จงพยายามทำความเข้าใจสภาวะธรรม หรือ "จิต" ที่เรากำลังอธิบาย แยก "อารมณ์" ของมันออกไปเป็น **เทวดาเสพย์กาม** หรือ **พรหมเสพย์ธรรม** หรือ แม้**สัตว์นรกเสพย์ทุกข์** ให้ออกก็แล้วกันว่า มันมีลักษณะ หรือ คุณสมบัติคนละอย่าง หว่าในตัวปุถุชนนั้น ยังมีทุกอย่างหนาเตอะเต็มปรี่อยู่ โดยเฉพาะ "ทุกข์" จึงเป็นทั้งพรหมผู้งมงายในธรรมารมณ์อย่างยิ่ง เป็นทั้งเทวดาผู้ยังหลงดื่มด่ำในรสกาม เป็นทั้งสัตว์นรกผู้สร้างทุกข์ให้แก่ตนเอง ลำบากเหน็ดเหนื่อย หนักหนา ยากแค้น ดิ้นรน ใคร่อยากยึดเสพย์อยู่แล้วๆ เล่าๆ ไม่ผ่อนเพลาลงได้ **เพราะต้อง "เสพย์ของที่ตนติด" (สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา) ทุกอย่าง** ดังนี้เอง

154

เรื่อง *เทวดาติดกามารมณ์* ก็ได้กล่าวถึงมาแล้ว *สัตว์นรกผู้ไม่สบาย (อบาย) เพราะความโง่ความไม่รู้ มันหุ้มติดคลุมมิดอยู่* ก็ได้อธิบายอย่างยืดยาวผ่านมาแล้ว ยังเหลือก็แต่สภาพของ "พรหม" ผู้ติดธรรม อันเป็น "โมหคต" ชนิดสำคัญลึกซึ้งยิ่งกว่า "โมหคต" ในกาม และในนรกเสียอีก ก็จะพูดเฉพาะส่วนนี้

ความเป็น "พรหม" หรือ "เทวดาผู้เสพย์ธรรมารมณ์" นั้นก็คือ **การยังหลงรัก** *ความอยากโก้ อยากหรู อยากเก่ง อยากมีฤทธิ์มีอำนาจ อยากมีอย่างมาก อยากอยู่อย่างใหญ่ อยากข่มขู่ผู้อื่น อยากกดผู้อื่นให้ต่ำ อยากเอาชนะคะคาน เอาเด่น เอาดัง อยากข่มอยากขู่ใคร ๆ ไปหมด จะไม่ยอมแพ้ใครง่าย ๆ* **ที่ยึดถือชื่นชมยินดี เป็นสุข เมื่อมี เมื่อได้เสพย์สม** ซึ่งล้วนเป็นสิ่งไม่ใช่วัตถุ ไม่มีรูปร่างตัวตนอันจะจับต้องได้ แต่เชื่อว่าทุกคนก็คงรู้จักมันดี มันเป็น**อารมณ์ที่เกิดอยู่ในจิต**เท่านั้น และมันก็มี "ตัวตน" จริงๆ มันยังเป็น "อัตตา" ที่เรียกมันว่า "ธรรมารมณ์" หรือ "**มโนมยอัตตา**" (**รูปที่เกิดสำเร็จผลอยู่แต่ในจิตเป็นเพียงจิต**) และเมื่อละเอียดยิ่งเข้าก็คือ "**อรูปมยอัตตา**" (**เสพย์ตัวตนที่ไม่มีรูปหนักยิ่งขึ้นไปอีก**)

ความเป็น "พรหม" ก็มีขั้นต่ำ ขั้นกลาง ขั้นสูง อีกมากมาย **ขั้นต่ำสุด** ก็คือ การหลงความใหญ่ ความโต ความโอ่อ่ามากมี หลงความเก่ง หลงฤทธิ์เดช หลงอำนาจ หลงความเหนือเขาไปหมด อันเป็นลักษณะของความติด หรือความยึดมั่นถือดี **ที่ส่งผลเป็นร้ายกาจ** จนจะเรียกว่า "พรหม" ก็ออกจะไม่ค่อยยอมรับกัน หรือ บางคนก็เหมาเอามั่นเหมาะลงไปเลยว่า *ลักษณะอย่างนี้ผิดความหมายของ "พรหม"* ซึ่งก็ไม่เป็นไร ใครจะติวงแคบติวงกว้างเอากันแค่ไหน ๆ ก็ได้ ข้อสำคัญรู้จักมันให้จริง ๆ และเข้าใจมันให้ได้ว่า มัน**ยังเป็นความหลงอันยิ่งใหญ่**ของปุถุชน และยังเป็น "พรหม" หรือ เป็น "เทวดา" ผู้หลงเสพย์ "ธรรมารมณ์" คือ จะต้องมีอารมณ์อย่างที่กล่าวมาแล้วนั้นทรงอยู่ให้ได้เสมอ ๆ และจะแข็งกระด้าง จะไม่มียอมลด ยอมอ่อนง่าย ๆ จะไม่มี "ปัญญา" ในการอนุโลม โดยแท้จริง เช่น :–

155

ผู้**หลง**ความใหญ่ ความโต ความโก้โอ่อ่ามากมี **หลง**ฤทธิ์เดช **หลง**ความเก่งกาจ **ยึดมั่น**ในความมีอำนาจของตน เมื่อ**มีความหลง (โมหะ)** ถึงขีดสุด ก็อาจจะ **"ฆ่าคน"** หรือ **กดขี่ข่มเหงผู้อื่น กระทำทารุณโหดร้ายเอากับใครอื่น** เพื่อแสดงความใหญ่ เพื่ออวดเดชศักดาอำนาจของตน *ทั้งๆที่* **ไม่ได้โกรธ ไม่ได้โลภ** *ในสมบัติวัตถุ หรือ กามคุณอันใดเลยในขณะนั้น* **แต่โลภในอารมณ์แห่งความใหญ่ความโตจริงๆ** ดังนี้ ก็เป็นลักษณะของ**พรหมขั้นต่ำสุด** ที่ยังมีแอบแฝงซ่อนเร้นอยู่ในจิต ในวิญญาณของคนของสัตว์โลกอยู่จริง เรียกว่า เป็น**ขั้นนรกของ "พรหม"**ทีเดียว *เป็นชั้นผู้ร้าย เป็นความเห็นแก่ตัว หรือ เป็นความโลภใน " นามธรรม " ชนิดที่เลวร้ายที่สุด เป็นเทวดาเสพย์ธรรมารมณ์ชนิดที่เรียกว่า* "รักขส" (รากษส) *คือ จิตวิญญาณที่มันก่อกำเนิดขึ้นด้วยอารมณ์ (อันเป็นอาหารของจิตวิญญาณ) ที่ไม่ใช่จิตชั้นสูง ไม่ใช่อารมณ์อันประเสริฐ* (อมนุสส์) *เราเรียกกันในภาษาไทยๆว่า พวก* "ยักษ์" *หรือ* "อมนุษย์" (ผู้มีใจต่ำช้า) นั่นเอง เช่นเดียวกันกับ "ยักษ์" ๔ ตน ในเทวดาขั้นจตุมหาราชิกา แตกต่างกันอยู่เพียงยักษ์ในชั้น "ฉกามาวจร" นั้น หลงมี**ความโลภใน "กาม"** แต่นี่มี**ความโลภใน "ธรรมารมณ์"** *และมันจะใหญ่ จะโต จะมีฤทธิ์เดชอำนาจ เพื่อแผ่ศักดาให้ได้ไปทั่ว ๔ ทิศ หรือ ครอบโลกจักรวาล โน่นแหละ* เหมือนๆกัน มันจะต้องเป็น **"มหา"** **(ใหญ่)** ให้ได้จริงๆ ถ้าเป็นได้ มีฤทธิ์มาก มีเดชศักดาใหญ่จริงๆ ก็เป็น **"มหาพรหม"** กันเอาเลยทีเดียว **แต่เป็นความใหญ่ที่เลวร้ายต่ำช้าที่สุด** มันเป็นความเห็นแก่ตัวชัดๆ (" มานะกิเลส " ร้อยเปอร์เซ็นต์)

ถ้าใครรู้ตัวว่า เราเองมีจิต**รัก**ความใหญ่เช่นนี้ **หลง**ความโตที่เลวร้าย ความโก้โอ่อ่า ความมากมีที่จัดจ้านรุนแรง ความมีฤทธิ์เดชมีอำนาจแล้วกราดตะอย่างนี้ ก็จงระวังๆ ! **หัดเรียนรู้**จิตของตนเอง เข้าใจในสภาวะของความยึดมั่นในจิต และสภาพแม้ภายนอกที่เป็นอย่างนี้ให้ได้เกิด อย่าเผลอไปแสดงกายกรรม วจีกรรม มโนกรรม ออกมาในรูป **"ฆ่า–กดขี่–ข่มเหง–รังแก–กระทำทารุณโหดร้าย และขม้า–สวาปาม–ตะปบกลืน–โกงกิน–หลอกเสพย์–ประโลมสูบ–แฝงดูด–ซ่อนดื่ม หรือแม้เป็นการเบียดเบียนผู้อื่น ข่มท่านด้วยอาการ หรือคำพูด" เป็นอันขาด** นั่นคือ

156

เราสั่งสม**ความเป็น**"ยักษ์" **เป็น**"**อมนุษย์**" โดยแท้จริง มันเป็นที่"จิต"ซึ่งได้ก่อตัว **มันสั่งสมด้วย"กรรม"อย่างนี้ๆ** โดยแท้ ที่"วิญญาณ" ของทุกๆคน จงรู้ให้ได้ เห็นให้ได้

อย่างที่กล่าวมานี้ก็เรียกว่า "**พรหม**" เพราะเป็น**เทวดาที่หลงเสพย์ธรรมารมณ์**อย่างแท้จริง(โดยเฉพาะเสพย์อำนาจ–เสพย์ความใหญ่) แต่เป็น**เทวดา** หรือ **พรหม**ชนิดเลวร้าย จนคนไม่นิยมจัดอันดับเข้าอยู่ในหมู่ที่ใช้ชื่อว่า "**พรหม**" จึงเรียกว่า "**ยักษ์**" หรือ "**อมนุษย์**" หรือ "ผี"ไปเสีย ดังได้อธิบายแล้ว ก็จริงทุกประการ

จงทำความเข้าใจในสภาพธรรม เพ่งแจ้งแทงทะลุสภาวะแห่งจิตวิญญาณอย่างนี้ให้ออกเถิด **"ยักษ์" ก็อยู่ในร่างของคน "อมนุษย์" ก็อยู่ในร่างของมนุษย์ หรือ "ผี" ก็ตาม "เทวดา" (พรหม) ก็ดี ก็อยู่ในร่างสัตว์โลกที่เรียกว่า คนเดินดินกินข้าว แท้ๆ นี่แหละ** "สมมุติบัญญัติ" หรือ "ภาษาเรียก" เขาจะกำหนดกันอย่างไร ก็ไม่สำคัญนัก ขอให้รู้ "จิต" แท้ ๆ "วิญญาณ" จริง ๆ ที่มันแสดง**บทบาท** หรือ มี**อารมณ์**อย่างนี้ๆ กันให้ได้ชัดๆ เจนๆ อยู่ในตน นั่นเถิด แล้วฆ่าทำลาย เลิก ละ หยุด ดับจิต ประหารวิญญาณอย่างนี้ ๆ ในตนออกให้ได้เสมอ ๆ

อย่าไปหลง "ยักษ์" หรือ "อมนุษย์" นอกตนนอกตัวเราเองเลย ด้วยความไม่รู้จริงของคน แล้วชอบไปปั้น "โอฬาริกอัตตา" เป็นรูป เป็นตัวพิลึกกึกกือ พิกลพิการกันให้มากเรื่อง หรือไม่ก็ ปั้นเป็น "มโนมยอัตตา" อันไม่เป็นจริง อันไม่ถูกธรรม นั่นก็เป็น "**การเห็น**" ของ**คนหลง (โมหะคต)** จริง ๆ "ชาดก" (นิทาน) เขาเล่าไว้ ก็จริงทั้งนั้น แต่เป็น "ปุคคลาธิษฐาน" คือ เป็นตัวเป็นตนเอาเสียจริง ๆ จัง ๆ (หมายถึงเป็น "โอฬาริกอัตตา" จนเห็นชัดรู้ชัดสำหรับ "สิ่งที่เป็นความจริง" นั้น ๆ) ก็ย่อมเห็นได้ รู้ได้สำหรับผู้มี "ญาณ" แท้หยั่งถึง เมื่อเรายังเห็น "ปุคคลาธิษฐาน" ไม่ได้ ก็นำมาเพ่ง (ฌาน) พิจารณาอ่านให้ออก ใช้**ตาทิพย์ ตาปัญญาของเรา**มองให้เห็น "ยักษ์" หรือ "อมนุษย์" ในร่างของเราให้ออก เป็น

"ธรรมาธิษฐาน" คือ วิเคราะห์วิจัยเห็นเป็นนาม–รูปที่มีสภาวะแห่งอาการ–ลิงค์–นิมิต–อุเทสอย่างชัดเจน **เป็น "ตาพุทธ"** ก็เหมือนกัน นั่นแหละ กับ "ปุคคลาธิษฐาน" ผู้มี "ญาณ" สามารถรู้ตามเชิงของ "ธรรมาธิษฐาน" จนพ้น "วิจิกิจฉา" แล้ว จะเข้าใจแจ้ง และจะไม่สงสัยใน "ปุคคลาธิษฐาน" ทั้งจะไม่จำเป็นหลงเสาะหาเพื่อตามเห็นตามพบ "ปุคคลาธิษฐาน" ให้เหนื่อยยากอีกด้วย

อย่าเพิ่งไปเสียเวลาเพ่งอ่านหา "ยักษ์" หรือ หาสัตว์ใจต่ำ (อมนุษย์) ที่**ที่อื่น** จงค้นเอา "จิต" เอา "วิญญาณ" ต่ำๆ นี้**ในตน** ให้เห็นให้รู้ให้ได้ จะได้**เป็น "อัพภูตธัมม"** คือ เป็นธรรมะชั้นพิเศษ เป็นธรรมะอันเยี่ยมที่ทุกคนควรทำให้ได้ หรือ ควรแจ้งควรถึงควรรู้ควรเห็นให้ได้จริง ๆ

ผู้รู้แจ้งเห็นได้จริง ๆ นั่นแหละ คือ **ผู้เกิด "อัพภูตธัมม"** มันเป็นความอัศจรรย์ มันเป็นความยิ่งความใหญ่ (ที่เป็นจริงเอง โดยไม่ต้อง "อยาก" ก็จะได้เมื่อผู้นั้นทำถูกจริง ทำได้จนมี "ใหญ่" เท่านั้น ๆ จริง) เป็นสิ่งที่เราได้รู้ได้แจ้งชนิดที่เรายังไม่เคยรู้เคยเห็นเคยแจ้งมาก่อน ความรู้ดังนี้แหละ เรียกว่า **เกิด "อัพภูตธัมมะ" ในตน** ที่จริงเราก็เคยได้แว่วได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้วล่ะ เรียกว่า เคยมี "**อิติวุตตกะ**" ซึ่งหมายความว่า "ที่จริงมันก็ที่เคยเป็น เคยมีมาแล้ว" นั่นเอง แต่เพิ่งมาแจ้งมาทะลุมาเข้าใจแท้ ๆ มาเห็นได้รู้ได้เดี๋ยวนี้ จึงเรียกว่า เกิดความฉลาดเกิดอัจฉริยะ นี่แหละคือ เกิด "**อัพภูตธัมม**"

ถ้ายิ่งได้ศึกษาต่อไป เพ่งเพียรเรียนรู้ต่อไป จากอ่าน จากฟัง จากการรับรู้มา **(สุตตะ)** จากสรุปซ้ำแล้วซ้ำเล่าเป็นเนื้อแน่นๆ เป็นคำร้อยคำกรองเอาไว้แต่เนื้อๆ **(เคยยะ)** จากอธิบายแล้วอธิบายอีก ขยายคำ วิเคราะห์ความให้เห็นลึกซึ้ง เกี่ยวพันกันออกชัด **(เวยยากรณะ)** แล้วก็ได้รู้ได้จำได้ขึ้นใจได้ ค้นเอาเนื้อแท้อย่างย่นย่อได้บ้างแล้วจากบัญญัตินั้น ๆ **(คาถา)** เมื่อฟังอีกก็จะมีสิ่งใหม่ ๆ สิ่งแปลกขึ้น หรือจะได้รับคำขยายความใหม่ขึ้นทีละเล็กละน้อย จะได้รับสิ่งใหม่ หรือบางทีจนแปลกเพิ่มขึ้น นั่นเอง **(อุทาน)** แต่ก็อยู่ในรูปรอยเก่าที่เข้าใจได้ เห็นเป็นเรื่องสืบเนื่องติดต่อ และขยายกัน อ้างอิงกันยิ่งขึ้น **(อิติวุตตกะ)** ซึ่งมันล้วนเป็นเรื่องเก่า

เป็นเรื่องเล่าซ้ำของเดิม เป็นเรื่องปรัมปราที่ผูกร้อยกันไป ที่สืบต่อกันมา(**ชาตกะ หรือ ชาดก**) ตราบจนผู้ใส่ใจพากเพียรเรียนรู้ได้พยายามเพ่งในธรรม ทำตามในธรรมมาเรื่อย จนเกิดรู้แจ้งแทงทะลุ "บัญญัติ" ออก เป็น "สภาวะ" เห็นแจ้งในตัวตนของจิตของวิญญาณจริงๆ เป็นอัจฉริยะดังกล่าวแล้ว ก็เป็น "**อัพภูตธัมม**" และจะรู้แจ้งยิ่งขึ้นเรื่อยๆ จากการตามรู้ตามเรียนตามประพฤติจนเกิดผล โดยนัยนี้ (คือ จาก "สุตตะ" เรื่อยมา จนถึง "อัพภูตธัมม" ๘ ขั้น นี่แหละ) วนเวียนมีเพิ่มมีใหญ่ขึ้นสูงขึ้นๆ ก็จะทวีอัจฉริยะแก่ตนพอกเพิ่มขึ้นทุกๆที่ เรียกว่า "**เวทัลละ**" ซึ่งหมายความว่า มีความรู้ขั้นสูงยอด, เป็นความรู้แท้ๆจริงๆถึงที่, ความบรรลุผลสุด ขอนักปฏิบัติธรรมทั้งหลายจงตั้งใจพากเพียรให้เกิดผลตามรูปรอยดังนี้เถิด (การเรียนการสอนแบบนี้ มีรูปรอยอย่างนี้ล่ะ เรียกว่า "**นวังคสัตถุศาสตร์**" ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้สร้างศาสนามาตลอด)

การศึกษาจึงจะต้อง วนแล้ววนเล่า เป็น "สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน" จะต้องนำมาวิเคราะห์แล้ววิจัยอีก กะเทาะแล้วกะเทาะอีก เพราะมันมี**สภาพซ้อนแฝง** มันมีสภาพหมุนวนทั้งรอบกว้างไกล จนเราไม่อาจจะเห็น จุดเก่า จนหลงว่าโลกนี้ไม่มี ความเก่า และหรือ มันมีสภาพหมุนวนทั้งรอบเล็กละเอียดสุขุม จนเราไม่อาจจะมองเห็น จุดใหม่ หรือ ความใหม่ ได้ง่าย ๆ ในความเล็กละเอียดนั้น จนทำให้เราหลงว่า ในนั้นไม่มี ความใหม่ ที่จะให้เราได้รู้ได้เรียนรู้อีก ซึ่งที่จริงมันมีอีก ใน "ความเก่า" นั่นแหละ ยังมี "ความใหม่" และใน "ความใหม่" นั่นแหละ มันก็เต็มไปด้วย "ความเก่า" "**สภาพซ้อนแฝง**" **ยังมีอีกมากนักกว่านัก**

การซ้ำแล้ววนเล่านั้น จึงไม่ใช่ความเสียหายอะไรเลยในเรื่องของ "การศึกษา" แต่กลับจะเพิ่มภูมิให้แก่ตนยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย ถ้าเรารู้ให้ดี เรียนให้เป็น ดังระบบแห่ง "นวังคสัตถุศาสตร์" นั่นแล คือ **ระบบเยี่ยมยอดสูงสุด ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้** และเพราะ "ความประมาทใหม่" ของผู้ที่ "รู้ได้อยู่แต่เท่าเก่า" นั่นแหละ มันได้ฆ่าคนมาแล้วนักกว่านัก เพราะที่แท้ "ความประมาทใหม่" นั้น มันคือ ความเป็น "พรหม" ชนิดหนึ่ง อันคือ

ความหลงว่า **ตัวเองรู้แล้วน่า !** **(หลงความเก่งของตน)** จึงได้ประมาท จึงไม่ได้ใส่ใจ จึงไม่ได้เพ่งเพียร สำคัญที่สุดคือ **"จิตไม่เปิดรับ"** จึงจับสิ่งละเอียด **เก็บเอา "ความเล็กยิ่ง" ที่ซ้อนแฝงอยู่ใน "ความยิ่งเล็ก" นั้นไม่ได้** เพราะมันย่อมยากที่จะจับได้ ยากที่จะสัมผัสติดได้ ในความเล็กยิ่ง ที่ยิ่งเล็กขึ้นๆ เป็นธรรมดา

ความเห็นแก่ตัว หรือ **ความโลภชนิดซ้อนแฝงนี้** มันจะรู้แจ้งได้ยากขึ้นๆ ไปเรื่อยๆ เป็นลำดับๆ ถ้าผู้หลงความใหญ่ ความมีฤทธิ์มีเดชนั้นๆ ฉลาดเยี่ยม (เก่ง) บางทีก็จะดูประหนึ่งว่า คนผู้นี้ได้กระทำความดีงามอันโลกรับรองแล้วอย่างแท้ๆ จริงๆ ก็เป็นได้ ในบางโอกาส ซึ่งบางทีคนผู้นี้ฆ่าคน ฆ่าสัตว์อื่น หรือสั่งฆ่าคน สั่งฆ่าสัตว์อื่นเลยแท้ๆ แต่คนส่วนใหญ่เห็นไม่ได้ มองไม่ออกเลยว่า เขาผู้นี้กำลังเป็น **พรหมขั้นนรก เป็นยักษ์ เป็นอมนุษย์** ซึ่งที่จริง**เขากำลังสร้างอำนาจให้แก่ตน เขากำลังหลงยึดติดความใหญ่ ความโต ความมีอำนาจมีฤทธิ์เดช อยู่จริงๆ** ทว่าเขาฆ่าคนแล้ว ตัวเขาเองกลับได้รับความดีงามอย่างนี้ ก็มีได้ในโลก ตามสภาวะ ตามเหตุการณ์ นี่เรียกว่า **พรหมขั้นนรก** หรือ **ยักษ์** หรือ **อมนุษย์** *ที่มีปัญญามีความสามารถทางโลกย์* ก็เป็น ยักษ์ เป็นอมนุษย์ ที่สูงขึ้นมากว่าชั้นนรกชั้นแรกจริงๆ ที่กล่าวถึงแล้ว **แต่ด้วยความจริงแท้ทางธรรมนั้น นับเป็น "พรหม" ที่ยิ่งต่ำ เพราะยิ่งอำมหิตเลือดเย็น หรือ ยิ่งแฝงเร้นซับซ้อนยิ่งๆ ขึ้นไปอีก มันเป็นสภาพกลับกันอยู่ คือ เป็น "สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน"**

ความเห็นแก่ตัว ชนิดซ่อนเร้น แอบแฝงลำดับละเอียด สูงขึ้นมาอีก ก็หลงฆ่าคน ฆ่าสัตว์ โดยมีความคิดว่า ตนเมตตา ตนได้แสดงความกรุณา ตนมีมุทิตา อุเบกขาโดยแท้ๆ มันยิ่งดูเหมือนว่า ช่างเป็นการเอาคุณงามความดีชั้นสูงยิ่ง เข้ามาแก้เกี้ยวมากยิ่งขึ้น เช่น บางคนฆ่าคน หรือ ฆ่าสัตว์ที่กำลังได้รับความเจ็บป่วย หรือ บาดเจ็บทุกข์ทรมานเพื่อให้เขาพ้นทุกข์นั้น โดยคิดว่า เขาจะได้ไปสู่สุคติ จะได้พ้นทุกข์ทรมานนั้น เป็นต้น ก็ยังเป็นความหลง ที่เขาเข้าข้างตนว่า

160

ได้สร้างคุณงามความดี สร้างความมีฤทธิ์เดช มีอำนาจ ซึ่งที่จริงแล้วมันก็เป็นเพียงการทำอะไร ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลตามความคิดเห็นยึดถือของตนอยู่เท่านั้น มันเป็นการสร้าง "อัตตา" ชนิดหนึ่งที่จะทำให้ตนเพิ่มร้ายยิ่ง ๆ ขึ้น โดยตนหาเหตุผลให้แก่ตน เพื่อ*เราจะได้ "ฆ่า" ! !* มันยังเป็นความเข้าใจผิดอยู่ อย่าคิดอย่างนั้นเลย การ "ฆ่า" เป็นกรรมอันร้ายแรงสูงสุด **ไม่ใช่ "พรหม" มันเป็น "ยักษ์" ชัด ๆ** เราอย่าให้มีเลย โดยเฉพาะเหตุ–ผลแค่ตัวอย่างที่เรากำลังกล่าวถึงนี้ สัตว์โลกเขาเกิด เขาเป็นไปตาม "กรรม" (ของตน) เราอย่าไปร่วมบาปต่อเวร ผสมโรงสร้าง "กรรม" กับเขาเลย เพราะที่เขาต้องได้รับผลทารุณอย่างนั้น มันก็เป็น "กรรม" ของเขาส่งผลเอง อย่าใช้ความเมตตาของคุณ สร้าง "กรรม" ให้แก่คุณเองเป็นอันขาด ตีราคากันอย่างละเอียดแล้ว "การฆ่า" ของคุณ เป็น "กรรม" ชั่วหยาบมากหนักมาก "เมตตา" ของคุณ ถ่วงสมดุลย์นั้นไม่ไหวเลย **(สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน กลับกันยิ่ง ๆ ขึ้น โดยนัยเดิม)**

บางคนบางหมู่เหล่าถือว่า ฆ่าคน ฆ่าสัตว์ได้บุญ เป็นการส่งวิญญาณเขาขึ้นสวรรค์ เชื่อกันงมงายกันถึงขนาดนี้ ก็ยังมี "ความหลงผิด" อย่างนี้ เป็น**ความเห็นแก่ตัวชนิดซ่อนแฝงลำดับละเอียดสุด** *ที่แท้ ตนหวังลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุขในโลก* ไม่ว่าจะเป็นการ "ฆ่าคน" บูชายัญ อย่างเช่นในสมัยโบราณที่คนยังโง่มากอยู่ เขาทำ แต่กระนั้นเดียวนี้ แม้จะฉลาดขึ้นมากแล้ว ก็ยังฉลาดน้อยอยู่นั่นเอง เพราะยังฆ่าสัตว์อื่นเช่นกันอยู่ บูชากันอยู่ ก็ยังได้ ถ้าฉลาดจริงๆ ต้องไม่ฆ่าสัตว์ฆ่าคนด้วยประการทั้งปวงจริง ๆ ดังนั้น "ฆ่าสัตว์" ถวายเจ้าบ้าง บูชายัญบ้าง หรือ ฆ่ามากินแท้ ๆ บ้าง โดยคิดหลงไปว่า นั่นคือ *เขาได้ช่วยส่งวิญญาณสัตว์เหล่านั้นขึ้นสวรรค์* แต่ความจริง ตนฆ่าผู้อื่น เพื่อกินโดยตรงแท้ ๆ (คือ ยักษ์) หรือไม่ก็ เพื่อเป็นเครื่องแลกเปลี่ยนในการ**อ้อนวอนขอ**แท้ ๆ ฆ่าเป็นสินจ้าง เพื่อสังเวย "เจ้า" หรือ "พระเจ้า" หรืออะไรก็ไม่รู้ที่ตนเองก็ไม่เคยรู้เคยเห็น *โดยหวังว่า จะให้ "เจ้า" ประทานสิ่งที่ตนต้องการ* มันก็เป็นเรื่องของ "สินบน" ดี ๆ นี่แหละ ซึ่ง "สินบน" นี้ มันขนาดใช้ "ชีวิต" ผู้อื่นทีเดียว เป็นค่าจ้างรางวัล **มันเห็นแก่ตัว**

161

ร้ายกาจออกขนาดไหน ก็จงคิดดูเถิด และแล้วสิ่งที่ตนอยากได้ อันก็ไม่นอกเหนือไปจาก ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข และอำนาจในตน หรือ สั่งสมฤทธิ์เดชความใหญ่ความโตให้แก่ตน ด้วย "รูปธรรม–นามธรรม" ต่าง ๆ นั่นเอง คนผู้ "หลง" จริง ๆ เขาก็คิดว่า *เขามีจิตเมตตากันจริง ๆ* *ทั้งถือว่า เขาฆ่าอย่างได้สวรรค์ ได้บุญ ได้วิมาน ได้สร้างความเป็น*เทวดา *หรือ เป็น*พรหม*ให้แก่ตนเสียด้วย* แท้จริงที่สุดนั้น เขายังยึดความอยากใหญ่อยากโต **เป็นการเห็นแก่ตัวที่ยังเป็นพิษเป็นภัยร้ายแรงมาก** เป็นโทสแก่สัตว์ร่วมโลกอื่น ๆ อยู่อย่างหนักร้ายกว่า "ความหลงผิด" (โมหะ) ชนิดที่กล่าวถึงผ่านมาแล้ว เป็นการโลภเพื่อตัวอยู่ทั้งสิ้นหยาบคายที่สุด แต่เขากลับยิ่ง "หลง" (โมหะ) กลับกัน เป็นสภาพ "ตีกลับ" ซับ-ซ้อนขึ้นไปอีก ขนาดเชื่อว่า ได้บุญ ได้สวรรค์ แถมยึดกันเป็นจารีต ประเพณี ลัทธิกันเอาด้วย **มัน "โมหะคต" กันขนาดไหน ?** ก็คิดดูดี ๆกันเถิด ! ! (สภาพหมุนรอบเชิงซ้อน กลับกันยิ่ง ๆขึ้นโดยนัยเดิม)

แม้ที่สุดจะ**ฆ่าสัตว์มากิน** ก็คือ ความอยากให้ตัวให้ตนเราใหญ่ ให้ตัวตนเราโต หรือ เป็น**ความเห็นแก่ตัว**ชนิดที่ยัง**ไม่รู้ (อวิชชา)** ว่า "การฆ่า" ในโลกนั้นมันไม่ใช่คุณงามความดีเลย *(มี "การฆ่า" ที่เป็นบุญเป็นกุศล เป็นคุณงามความดีอันยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกอย่างแท้จริงอยู่เหมือนกัน นั่นคือ การฆ่ากิเลส ตัณหา อุปาทาน)* เมื่อถึงขั้นนี้ ก็เป็นสภาพสัจจะที่อ้างกันว่า มีความจำเป็นที่แท้จริง คือ แง่ของเหตุ–ปัจจัยแห่ง "ชีวิต" หรือ การตั้งอยู่แท้ ๆของ "ความเป็นชีวิต" มนุษย์เป็นชีวิตสูงสุด สัตว์เป็นชีวิตรองลงไป พืชก็ยิ่งเป็นชีวิตต่ำรองลงไปอีก ดังนั้น ถ้าเราจำเป็นจะต้อง "ฆ่า" ในโลก ก็ต้องหาทางฆ่า หรือ ทำลายสิ่งที่จะนับเนื่องว่า "เป็นชีวิต" น้อยที่สุด หรือ มีจิตวิญญาณต่ำที่สุดให้ได้ ตามความเป็นจริงของคนผู้มีปัญญา และมี**เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา** แท้จริง เพราะฉะนั้น แม้เราจะไม่ฆ่าสัตว์เอง แต่ยังรับช่วงเอาสัตว์ที่เขาฆ่ามากินอยู่ ก็เป็นการเห็นแก่ตัวอยู่ โดยไม่พยายามหลีกเลี่ยงบาปภัยอันนี้ให้ไกลออกไป ๆ จนห่างความสืบต่อจริง ๆ และถึงขั้นปลายที่สุด ที่เหมาะควรแล้วจริงๆ **จึงยังพ้นความเป็น "พรหมชั้นนรก" หรือการเป็น "ยักษ์" เป็น "อมนุษย์" ไม่ได้**

162

ถ้าใครเชื่อว่า กินพืช ผัก ผลไม้ ก็สามารถทำให้ตัวให้ตนอยู่ได้ ทำให้ตัวให้ตน (ร่างกาย และ จิตใจ) โตได้ ใหญ่ได้ หรือคือ ให้มัน "ตั้งอยู่" โดยไม่ต้อง ให้จิต(*อยาก*)มันใหญ่ ให้อำนาจมันใหญ่ หรือ ให้วิญญาณมันบาปใหญ่ขึ้นด้วยกิเลสหลงรูป หลงรส ฯลฯ หรือ ด้วยกิเลสหลงหนักซ้ำไปอีกว่า "*การฆ่านั้นได้สวรรค์ได้บุญ*" อันเป็นมิจฉาทิฏฐิที่เลวร้าย ถ้าใครเห็นได้จริงว่า กินพืชผักดีกว่าไปมัวติดยึดโยงบาป ต่อเวร เชื่อมภัยอยู่กับการหลงกินสัตว์ ก็ยิ่งดี เราจะพ้นความสืบต่อในบาปภัยแห่งการฆ่าสัตว์ทั้งหลายในโลกได้ โดยมีนัยมีเหตุมีปัจจัย เป็น "อิทัปปัจจยตา" (การสืบสาย เพราะมีสิ่งนี้จึงมีสิ่งนั้น เพราะมีสิ่งนั้นจึงมีสิ่งโน้น ฯลฯ) เห็นๆ กันได้อย่างนี้เอง

ถ้า **"จิต" ตัวใดของเรา** ยังเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่ได้อธิบายมานี้ ก็จงรู้ไว้เถิดว่า เรายังเป็น **พรหมขั้นผู้ร้าย** อยู่ ยังเป็น **ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสืบสายโยงใยกับนรกอยู่** ได้ชื่อว่า ยังเป็น "**รากษส**" หรือ **ยักษ์** หรือ เป็น **อมนุษย์**อยู่ ดังนี้เอง

ทีนี้ **พรหมขั้นสูงขึ้นมากว่าขั้นที่กล่าวแล้ว** ก็ยังมีอีกมากระดับนัก แต่ก็จะขออธิบายโดยแบ่งออกไปเพียง ต้น–กลาง–ปลาย หรือ ๓ ระดับเท่านั้น ผู้มีญาณได้จริง แม้เพียงขั้นต้น ก็จะค่อยๆ รู้ขั้นกลาง แยกแยะความละเอียดออกเองได้หรอก **ขอให้ใส่ใจจริง เพ่งจริง เพียรจริง ทำตนจริงๆ เถิด**

ความเด่น ความดีงามที่โลกรับรอง อันเป็น "สมมุติสัจจะ" ส่วนหนึ่งนั้น ก็มีจริง และก็เป็นประโยชน์ เป็นของจำเป็นอยู่ สำหรับโลกที่ยังมีความไม่ดับไม่นิโรธ อันเป็น "**ความหลง**" **ชั้นกลางของพรหม** หรือ จะนับเป็น "**คุณธรรม**" **ขั้นต้นอย่างจริงอย่างแท้ของ "พรหม"** ก็ได้ โดยเรานับเอา "ธรรมารมณ์" ชนิดแรกที่อธิบายผ่านมาเมื่อกี้นี้นั้น เป็นจิต เป็นวิญญาณของ "ยักษ์" ของ "อมนุษย์" ไปเสีย อย่าไปเรียกว่า เป็น "จิตของพรหม" เลยก็ได้ และต้องเข้าใจให้จริงก็แล้วกันว่า มันเป็นเรื่องของ "จิต" หรือ "วิญญาณ" แท้ๆ เป็น**ความหลงเสพย์อัตตา**ที่เป็น

163

"มโนมยอัตตา" หรือ "อรูปมยอัตตา" เป็น "ธรรมารมณ์" โดยส่วนเดียว ไม่เกี่ยวกับ "กาม" จริง ๆ *เป็น "ภวตัณหา" โดยตรง* ไม่ใช่ "กามตัณหา" เลย *อย่าไปมัวหลงเข้าใจอยู่แต่เพียงว่า* "ภวตัณหา" นั้น เป็นเรื่องของผู้นั่งหลับตาทำสมาธิ-ฌานอยู่เท่านั้น เป็นอันขาด *จงทำความเข้าใจให้ได้ว่า* "ภวตัณหา" นั้น คือรูปจิต–อรูปจิตของทุก ๆ คน ใครหลงยึด หลงให้มีฤทธิ์บงการเรา ดั่งอธิบายมานี้ ทั้งลืมตา หลับตา ก็ล้วนเป็น "ภวตัณหา" อยู่ทั้งสิ้น มันเป็น "ตัณหา" อีกชนิดหนึ่ง ที่ไม่ใช่ "กาม" แต่มีความอยากได้ อยากมี อยากเป็นอยู่ในตัวคนทุกคนจริง ๆ

ความใหญ่ ความโต ความโก้โอ่อ่า ความมากมี ความทรงฤทธิ์เดชทรงอำนาจ ความเด่น ความดีอะไรล่ะ ที่ในสังคมเขายกย่องเชิดชูกัน ก็อันนั้นนั่นแหละ *เป็น "คุณธรรม" ขั้นหยาบ เป็นความหลงที่ยึดง่าย หลงกันอยู่มากในหมู่ "ปุถุชน"* ตัวอย่างง่ายที่สุด ชัดที่สุด ก็เช่น มี "วัตถุ" เป็นสมบัติแล้วตนก็ใหญ่ หรือ มีความโตเพราะมีสมบัติทางวัตถุ มีความโก้โอ่อ่าเพราะมี "วัตถุ" แสดงบอกชัด ๆ ทันทีทันใดเลยก็ได้ เป็นต้นว่า มีเงินมาก มีเพชรประดับตนหลากหลาย มีความใหญ่ความโตในเครื่องตกแต่งประกอบ มีของที่โลกตีราคาไว้แพง ๆ ประดับประ-กอบในตนทั้งมวล อย่างนี้ ก็เป็นความเด่น ความมีฤทธิ์เดชมีอำนาจ จนเรียกกันว่าเป็น "ความดีงาม" ก็ได้ สำหรับในหมู่ปุถุชน **ก็ถูกตาม "สมมุติสัจจะ" แต่ยังไม่ถูกตาม "ปรมัตถสัจจะ"** หรือ ยังไม่ถูกตามความจริงอันแท้จริงชั้นสูงเลย เพราะแท้ ๆ คนผู้มี "วัตถุ" ต่าง ๆ นั้น ไม่ได้ใหญ่ ไม่ได้โต ไม่ได้ดี ไม่ได้เด่น **เนื่องมาจากมี "คุณธรรม"** แต่ใหญ่ โต มีฤทธิ์ มีอำนาจ เนื่องมาจาก "วัตถุ" ประกอบ **ไม่ใช่ใหญ่ โต มีฤทธิ์ มีอำนาจ เป็นความเด่นความดีความสูงความยิ่ง ที่เนื่องมาจากกายกรรม–วจีกรรม–มโนกรรมอันสุจริต สุภาพ สุปฏิปันโน** *(แปลว่า ปฏิบัติแล้วปฏิบัติอีกจนดี หรือผู้ที่ดีเพราะการปฏิบัติจนเข้าถึงแล้ว)* **ของคนผู้นั้นดอก** จึงเป็นความใหญ่ ความโต ความมีฤทธิ์ มีอำนาจ เนื่องมาจากหมู่ "ปุถุชน" **ผู้เป็นทาสวัตถุด้วยกัน**

164

เขากลัวอำนาจของ "วัตถุ" ที่คนผู้นั้นมีเท่านั้นเอง ลองคนผู้นั้นหมดสมบัติวัตถุลงไปสิ ขี้คร้านจะไม่มีฤทธิ์ ไม่มีอำนาจ หมดใหญ่ หมดโตลงอย่างเห็นได้ทันตาเลยทีเดียว และ "วัตถุ" มันเป็นของนอกกายนอกใจ ฉิบหายแปรปรวนหลุดหายตายจากลงง่ายกว่า "คุณธรรม" แท้ ๆ เสียด้วย **แต่ถ้าผู้ใดมี "คุณธรรม" แฝงซ้อนอยู่ในตัวผู้นั้นจริง แม้วัตถุภายนอกจะหมดไป ก็จะยังมีฤทธิ์ มีอำนาจอยู่จริงได้แท้**

แม้ผู้ใดจะไม่หลง "วัตถุ" ออกปานนั้น แต่ยังมาม้วงมโข่ง **หลง "ยศ"** หลงชั้นหลงฐานะแห่งการยกย่องชูเชิดแต่งตั้งอันใดก็ตาม ก็ล้วนเป็น "ความหลง" ในศักดิ์ในเกียรติ อันเป็นความใหญ่ ความโต ความโก้โอ่อ่าอยู่ทั้งสิ้น ยิ่งโลกในปัจจุบันนี้ ตั้งยศ ตั้งชั้นกันเอาเอง ด้วยศักดิ์ ด้วยอำนาจของผู้ยิ่งใหญ่ตาม "อัตตโนมัติ" แห่งผู้ยิ่งใหญ่นั้นๆ ซึ่งไม่ใช่ยศ หรือ ศักดิ์ฐานะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรม อันเนื่องมาแต่คุณธรรมที่แท้จริงที่ตนมี จนประชาชนคนเขารู้เขาเห็น แล้วเขาถึงค่อยน้อมใจ พร้อมใจกัน ยกขึ้น ชูขึ้นเอง โดยสุจริตธรรม โดยสัจธรรม จึงเป็นเรื่อง "ความปลอม" ความไม่จริง ความไม่ตรงตามธรรมมากขึ้นๆ ตามฤทธิ์ตามแรงของกิเลสตัณหา ผู้ฉลาดผู้มีปัญญาย่อมรู้ย่อมแจ้งเข้าใจได้จริงๆอยู่ แต่แม้กระนั้นก็ดี ยศชั้นศักดิ์ฐานะอะไรก็ตาม มันก็หาได้เป็นของน่าหลงน่าใคร่น่ายินดี จนเห็นเป็นสิ่งที่น่ายึดมั่นถือมั่นจริงในมันไม่ **มันเป็นเพียง "สัจธรรม" ที่บอกแจ้ง "สัจธรรม" เท่านั้น** ถ้าเราไม่ใช่ตัว "สัจธรรม" อันนั้น โดยถูกตรงและแท้จริง แต่ไปได้รับแต่งตั้งเป็น "สมมุติธรรม" มา เช่น คนผู้หนึ่งไม่ได้มีภูมิธรรม ไม่ได้มีความเก่ง ความดีจริงพอจะได้รับตำแหน่งเป็นนายตำรวจเลยจริงๆ จิตก็ยังโสมม เป็นผู้เสียสละน้อยยิ่งไปกว่าชั้นนายสิบ หรือ พลตำรวจบางคนด้วยซ้ำ ดังนี้ เป็นต้น ผู้ที่ได้รับ "อุปโหลก" (อุปโลกน์) หรือ รับโดยการแต่งตั้งจาก**ธรรมอันยังไม่ถูกต้องตรงธรรมแท้** หรือ จากคนที่ยังไม่มีปัญญาชาญฉลาดแท้จริงจนถูกธรรม ตรงธรรมจริง กำหนดตำแหน่งมอบอำนาจอย่างนั้นอย่างนี้ให้กัน ไม่ว่ายศใด ฐานะใดๆทั้งนั้น แล้วผู้ได้รับ "สมมุติธรรม" นั้น ก็มาหลงใหลใช้อำนาจนั้นๆ *ก็นั่นแหละ คือ โลกถูกผลาญสันติถูกทำลายลงโดยแท้จริง* ดังนี้ เป็นตัวอย่าง เพียง ๑ แท้จริงมีมากเหลือเกิน

165

ในโลก เพราะความไม่จริงอย่างนี้ มันเกิดขึ้นในโลกนั่นเอง การจะมองให้ทะลุความจริงในเรื่องนี้ไม่ใช่ง่าย มันยากลึกซึ้งนักกว่านัก เป็นวิสัยของบัณฑิตจึงจะพึงรู้พึงแจ้ง และไม่ใช่ "บัณฑิต" ที่เป็น "บัณฑิต" ด้วยใบบัตร ใบรับรอง จากสถาบันหรือ สถานเล็กสถานใหญ่ไหนๆด้วย แต่เป็น "บัณฑิต" โดยธรรม โดยมี "ดวงปัญญา" อันแท้จริง ถ้าไม่เข้าใจได้อย่างแท้จริง ก็อาจจะพาลเพ่งโทษจับผิดเอาแม้คำอธิบายตอนนี้เอาด้วย ก็เป็นได้

และแม้จะเป็น "**สรรเสริญ**" เป็นเสียงแซ่ซ้อง เป็น "**นามธรรม**" ที่ฟุ้งกระจายไป เป็นคุณงามความดี หรือ เป็นความใหญ่ ความโต *ที่ยังไม่ได้ตั้งขึ้น* จนเรียกได้ว่า **ยศชั้น** จนชื่อว่า **ฐานะ** จน **เป็นศักดิ์ เป็นศรี** ที่แน่นอน กระทั่งเป็น "**รูปธรรม**" ก็ตาม มันก็ยังเป็น "*สมมุติสัจจะ*" **ที่เกิด** อยู่ในโลก ถ้าเป็น "**สัจจะ**ธรรม" ก็ดีไป ถ้าเป็น "**สมมุติ**ธรรม" ก็ยังไม่ดีแน่ และแม้จะเป็น "สัจจะธรรม" แต่เป็น "สรรเสริญ" ที่เรียกว่า เป็นเพียง "ความดัง" หรือ "ความ-เด่น" เท่านั้น หว่าไม่ใช่ "ดัง" หรือ "เด่น" เพราะ "**ความดีงาม**" **ที่แท้** (ซึ่งในโลกปัจจุบันมีกันออกเต็มไป) ก็ยิ่งนับว่าเลว และเป็นการล้างผลาญโลกอย่างร้ายเลย เพราะมันหลอกคนได้สนิทแนบเนียนขึ้น จนสามารถลากจูงคน ให้เอาอย่างให้หลงตาม ได้มากขึ้นทุกวินาที ถ้าไม่ใช่ "บัณฑิต" จริงๆ จะรู้ได้ยากยิ่งจริงๆ ดังจะได้เห็นจากในโลก หรือ จะแม้ในเมืองไทยเรา ที่เห่อใน "สรรเสริญ" ผิดๆ เลวๆ กันหนาตา หนาหู กันมากขึ้นทุกวันๆ และล้วนคิดด้วยเล่ห์ด้วยปัญญาอันแสนกล จะสร้างความดัง ความเด่นกัน ให้ได้ ด้วยวิธีการ อันไม่ชอบมาพากล อย่างไร ก็เอากันทั้งนั้น ในทุกขณะแห่งวินาที ของโลก ปัจจุบันนี้

และที่สุด "**คุณงามความดี ที่โลกรับรอง**" **ขั้นละเอียดสุด** คือ "**สุข**" ก็ยังเป็น**ความหลง**ชนิดลึกซึ้งสุดสุขุมยิ่งจริงๆ ที่ "บัณฑิต" ชั้นต้น หรือแม้ชั้นกลาง ก็**จะยังเห็น**ว่า มันเป็น "ความหลง" เป็นของไม่น่ายึดถือ เป็นของไม่จริง เป็น "สมมุติสัจจะ" **ยังไม่ได้ง่ายๆ เป็นอันขาด** ผู้มีดวงปัญญาแทงทะลุแจ้งใน "อนัตตา" ชั้นที่ ๓ หรือ ปริวัฏฏ์ ๓ เท่านั้นที่จะไม่หลง "สุข" ที่จะเริ่มปล่อยทิ้ง "สุข" ได้

166

"**ความสุข**" เพราะได้เสพย์ "**กาม**" เป็นเรื่องหยาบที่สุด ที่ท่านผู้มีดวงปัญญาจะทิ้งจะลดลงก่อนให้ได้จริง ๆ และ "**ความสุข**" เพราะได้**เสพย์สมในโลกธรรม** อันมี ลาภ–ยศ–สรรเสริญ ก็เป็นเรื่องหยาบใหญ่ ที่มีส่วนเกี่ยวพันกัน อยู่ในชีวิต ของผู้ยังไม่รู้แจ้งโทษของ "กาม" เพราะเจ้า ลาภ–ยศ–สรรเสริญ พวกนี้ จะเป็นพาหนะนำไป**เสพย์** "**กาม**" อยู่นั่นเองแหละ สำหรับปุถุชนและแม้พระอริยะเจ้าขั้นต้น ก็ดี "**ความสุข**" เพราะ**หลงวิชชา หลงความรู้ หลงในคุณงามความดี** เป็นขั้นกลาง ซึ่งเป็นเรื่องของ "ธรรมารมณ์" กันแล้ว เบื้องปลาย "**ความสุข**" เพราะได้**เสพย์สมใน "ความสงบ" ในความหยุด ความนิ่งเฉย(อุเบกขา) และความดับ (นิโรธสมาบัติ)** เป็นเรื่องละเอียด และสุดท้ายลึกซึ้งสุด แม้ "บรมสุข" ที่ได้เสพย์สม ในสภาวะผู้หยั่ง "นิพพาน" หรือ ผู้ทำ " สัญญาเวทยิตนิโรธ " ให้แก่ตน ได้แล้ว ก็ตาม ผู้แจ้ง "นิโรธอริยสัจ" ผู้แทงทะลุแท้จริงในวิชชาชั้นสูงสุด ก็จะไม่ติด ไม่หลงเสพย์

เพราะ**เข้าใจด้วยปัญญาอันยอดยิ่ง** ย่อมรู้ในจักรวัฏฏะ แห่งโลก แห่งสมมุติ และปรมัตถ์ทุกอย่าง จึงปล่อยวางให้เป็นไปตาม "อนัตตาธรรม" แล้วยังโลกไว้ด้วยปัญญาอันยิ่ง จับยึดตามความเหมาะควร แต่ละกาละ เทศะ เกื้อกูลโลก เกื้อกูลตน ไปให้ดีที่สุด ตามภูมิปัญญาของท่านผู้รู้แจ้งแทงทะลุนเอง จนกว่าท่านจะสิ้นชีพดับขันธ์ เท่านั้น

ต้องรู้แจ้งในสภาพของ "**ความดีงามที่โลกรับรอง**" ดังได้แยกอธิบายมาเป็นชั้น ๆ ต้น–กลาง–ปลาย ดังนี้แหละ รู้ด้วยพึ่ง แล้วก็ต้องประพฤติ เพื่อ "รู้" อีก และประพฤติ เพื่อลด เพื่อละ ไปตามลำดับ ๆ **จะต้องไม่ติดไม่ยึดมั่น ไม่หลงใหล** ความใหญ่ความโต ความมาก ความดี ความเด่น ความสูง ความยิ่ง อันยังนับเป็น "โลก" หรือ เป็น "โลกียะ" **จะต้องไม่ติดไม่ยึดมั่น ไม่หลงใหล** แม้ที่สุดขั้น "พรหมโลก" ชั้นลึกละเอียดสุดเท่าใด ๆ จึงจะได้ชื่อว่า เป็นผู้พ้น "โลกียะ" สู่ "โลกุตตระ" สูงขึ้น สูงขึ้นตามสภาพแห่งความเป็นจริง

สรุปความ นอกจาก "กาม" แล้ว คนยังมีความหลงที่ยังมีทั้งต่ำ

167

ทั้งสูงสุดอยู่อีกชนิดหนึ่ง คือ หลงสร้างจิตก่อวิญญาณเป็นผู้มักใหญ่ ใฝ่โต ปรารถนา ความโก้โอ่อ่ามีฤทธิ์มีอำนาจ ตลอดจนหลงความเด่น ความดีทั้งหลาย นี่เรียก "*ภวตัณหา*"

ข้อควรทำ จงเรียนรู้ อ่าน "จิต" ของตน ที่มี "อารมณ์" เป็น "พรหม" ไม่ว่าชนิดไหนๆ ให้ออก แล้วให้เร่งเพียรเลิก ละ หยุดจิต ดับวิญญาณอย่างนั้นๆ ให้ได้ด้วย

จิตที่ **หลง "พรหม"** ระดับที่เป็นคุณงามความดี ซึ่งเป็นความสูง ความยิ่ง อันเป็นคุณธรรมค้ำจุนโลกแท้ๆ คือ จิตที่เป็น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และที่สุดถึง ขั้น "นิพพานพรหม" อันเป็นพรหม ซึ่งยังมีความละเอียดอยู่อีกถึง ๕ ชั้น ที่เรียกว่า ชั้น "สุทธาวาส" **ก็ยังเป็น "พหุสัจจะ"** ที่ผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องเพ่งเพียรเรียนรู้ให้แจ้งให้ทะลุ และเลิก ละ วาง อย่าหลงภาคภูมิ หลงยินดี หลงเสพย์อยู่ อย่ายึดมั่นถือมั่น ให้ได้อีกด้วย จะไม่หลงยึดติด หลงเสพย์ หลงพักอาศัย จนสำคัญผิดคิดว่า เป็น "อาวาส" เป็นแดนที่ตนจะต้องอยู่ต้องสิงสู่ ติดใจไม่ยอมจาก ก็จะต้องทำตนไม่ให้เกาะเกี่ยวให้ได้จริงๆ

ดังที่ได้อธิบายกล่าวถึงมาแล้ว ในหัวข้อ**พรหม**ชนิด "ปีติโร" อันเป็น "อารมณ์พรหม" หรือ เป็น "ธรรมารมณ์" ที่เป็นคุณงามความดีอันสูงสุดแท้ แต่ก็เป็น "อารมณ์พรหม" ที่มีให้ ได้อยู่แค่เพียง "ลูกของตน" ก็ดี หรือ เป็นพรหมชนิด "ปิตมห" ซึ่งนักปฏิบัติธรรมชั้นสูงสุดก็จะต้องเรียนรู้ เพ่งให้แจ้ง จับ "จิต" ที่ปรุงแต่งเป็น "อารมณ์" เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ให้ออก รู้ให้ชัดแท้ๆ ว่า ถ้าไปหลงยึดอารมณ์นั้นๆ อยู่ มันก็ยังเป็น "อัตตา" มันยังเป็นตัวเป็นตนที่ยังไม่หมดตัวหมดตน อย่างสิ้นรอบขั้นสุดท้ายปลายโต่งจริงๆ

ผู้ยังไม่รู้สิ่งใดจะไปฆ่ามัน หรือ ทิ้งมัน เลิกจากมัน ละวางจากมันนั้น ย่อมไม่ได้ เราต้องรู้ให้ชัด ทำให้ได้ แต่อย่าหลงมัน หรือ ชื่นชมอิ่มเอมเป็นรสชาติในมัน นั่นเอง *และ ขอร้องอย่างยิ่งว่า อย่าพาลเข้าใจผิดว่า ข้าพเจ้ากำลังบอกคุณ ให้เป็นผู้ไม่มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นอันขาดนา ! จงทำความเข้าใจให้ดีๆ เทอญ*

168

เปรียบเทียบชัดๆ ก็เช่น คนผู้ใดเริ่มเรียนรู้ ฝึกฝนประดิษฐ์อะไรสักอย่างให้ตนรู้ ตนเป็น ตนมี ตนทำสิ่งนั้น เรื่องนั้นให้ได้ สมมุติว่า จะประดิษฐ์ฝึกฝนตนให้เป็น**ศิลปิน**ให้ได้ ดังนี้ เป็นต้น คนผู้นั้นก็จะต้องเรียนรู้ว่า '**ศิลป**ที่ตนจะทำ' คืออะไร ? ประกอบไปด้วยอะไรบ้างทั้งหมด ? จะทำให้ดีที่สุดทำอย่างไร ? แล้วก็ฝึกฝนประดิษฐ์ตบแต่งดัดแปลง ทำเรื่องนี้ สิ่งนี้ จนเป็น จนได้ชื่อว่า "ศิลปิน" แขนงนั้นได้ ผู้ที่เริ่มรู้ เริ่มทำเป็น เริ่มทำได้ ก็จะหลงอร่อยในรูป ในแบบ ในท่าที ในลีลา จะอร่อยในเสียง อร่อยในรส อร่อยในสัมผัสต่างๆ **นี่คือ "กามารมณ์"** พร้อมๆ กันนั้น ก็จะ**หลงภาคภูมิ** ใน "ความเป็น" ใน "ความทำได้" ของตน ก็จะ**หลงยินดีปีติใจ ยึดมั่น นี่แหละคือ "ธรรมารมณ์" หรือ "อารมณ์พรหม" เป็นเรื่องที่เรียกกันว่า "ภวตัณหา"** อันคือ ความอยากเป็น อยากมี อยากได้ เมื่อเป็น เมื่อมี เมื่อได้ ก็เกิด**รสภาคภูมิ อิ่มเอมใจ**ในความเป็น–ความมี–ความได้ ยิ่งรู้มาก ก็เป็นมาก ฝึกทำมาก แนบเนียนมาก ก็ยิ่งจะ **หลงภาคภูมิ–อิ่มเอมใจ**ในความเป็นมาก ได้มาก เก่งมาก มีมากยิ่งขึ้นๆ และยิ่งเมื่อมีผลตอบแทนมาให้ตนทั้งรูปธรรม นามธรรมมาอีก เท่าใด ก็**ยิ่งจะหลง**ยินดีปีติใจมากยิ่งขึ้น **หลงอื่น**ยิ่งๆ ขึ้นไปตามลำดับๆ ถ้า "ไม่รู้" *(อวิชชา หรือ โมหะ)* ถึงสภาพแห่ง "จิต" เลย จริงๆ ก็จะยึดมั่นเอาจริงๆ จังๆ ใหม่ๆ ก็จะอยากแสดง อยากโอ่ อยากอวด และจะภาคภูมิใจ **ปีติ**ใจ **สุข**ใจ ไม่มีลาภ–ยศอะไรตอบแทน ก็ได้ ก็จะทำ จนนานเข้ามากเข้า ทำจนอิ่ม จนเต็ม จนพอแล้ว มันก็จะไม่ปีติ และจะไม่สุขล่ะ มันจะเฉยๆ ชินๆ ชาๆ ไม่ตื่นเต้นอะไร ไม่กระเพื่อมใจอย่างไร จะ "**อุเบกขา**" ในใจขึ้นเรื่อยๆ ทำงานนั้นที่ใด ทำที่ไหน ก็เฉยๆ ไม่ตื่นเต้นอะไร ทั้งไม่ยินดี บางทีจะยินร้ายเอาด้วย คือ "ออกเบื่อ" **แต่ถ้าผู้ใดยังหลงภาคภูมิใน "งานศิลป" นั้นอยู่ ภูมิใจหลงยิ่ง หลงใหญ่ หลงเด่น หลงดัง หลงดีในความเป็น "ศิลปิน" นั้นๆอยู่ ไม่เสื่อมคลาย** *ก็นี่แหละคือ เจ้า "ภวตัณหา" ขั้นหลงวิชชา หลงภูมิธรรมแห่งตน เจ้า "อารมณ์พรหม" แท้ๆ* มันคือ เรื่องที่เราจะต้อง "**ทำฌาน**" เรียนรู้กับ *รูปจิต–อรูปจิต* พวกนี้ตรงๆ แท้ ๆ

มันไม่ใช่สภาวะของ "กามคุณ" หรือ "กามตัณหา" สังเกตกันดีๆ

169

แล้วจะเข้าใจ "ภวตัณหา" เข้าใจ "อารมณ์พรหม" หรือ **อารมณ์ฌาน** ได้ และจะ "เห็นรู้" **(วิตกวิจาร)** ว่า มี**ปีติ** มี**สุข** แม้แต่**อุเบกขา** ก็ล้วนเป็น "**อารมณ์**" **ของจิต**ที่เป็นจริงๆ มีจริงๆ เป็นตัวเกิด เป็นตัวตน เป็น**รส** เป็น**ชาติ**อยู่จริงๆ ที่จะต้อง "พินิจรู้" (ฌายติ) แล้วจะต้องทำ "การเผา" (ฌาปน) ให้สำเร็จ จึงจะสมกับ**ผู้เป็น "ฌาน" ผู้มี "ฌาน" ผู้สำเร็จ "ฌาน"**

ไม่เช่นนั้นก็มัวงมโข่งอยู่แต่กับ คำว่า "รูปฌาน–รูปจิต–อรูปฌาน–อรูปจิต" ในแบบ "**นั่งหลับตาสมาธิ**" กันอยู่ เท่านั้น **เป็น "ภวตัณหา" ที่ไม่อาจเข้าใจแจ้งใน "ภวตัณหา"** อันเป็น "สภาวะจิตเสพย์" จิตยึดติด จิตหลงมั่นเอาเป็นเอาตายชนิดหนึ่งได้กันสักที และถ้ายิ่งใครหลงในลาภ–ยศ–สรร-เสริญ–สุข ที่ได้จากการเป็น "ศิลปิน" นั้นอยู่ ก็ยิ่ง**เป็น "พรหม" ชั้นต่ำ** และ ถ้า "ทำ" โดยไม่เอาสิ่งตอบแทน ทำช่วยคนอื่น ทำเพื่อให้ ๆ ๆ ๆ เป็นเมตตา เป็นกรุณา เป็นมุทิตา ก็นั่นแหละ **เป็น "พรหมชั้นสูง" ขึ้นมา** และเป็น "พรหม" ชั้น "สุทธาวาส" ยิ่งมีแต่ความเฉยๆ "ทำ" ให้ใครก็ทำให้ได้ไม่นึกรังเกียจ ไม่นึกรำคาญใจแต่อย่างใด ไม่หลงตัวหลงตนว่า ข้าเก่ง ข้ามีวิชา ข้ามีความสามารถ ไม่ยึดในคุณงามความดีที่ตนได้ประกอบนั้นๆ อีกด้วย และทั้งไม่มี "สุข" ไม่หลงยึดเสพย์ในการทำนั้นๆแต่อย่างใดอีกชั้น เป็นการกระทำเฉยๆ (อุเบกขา) สักแต่ว่า "ทำ" ถ้าวางอารมณ์ทำ "จิต" ให้ได้ดังนี้ ได้มากเท่าใด **ก็ยิ่งเป็น "พรหม" ชั้นสูงสุดมาก**เท่านั้นๆ แต่จะไม่ใช่ "ความเฉย" แบบไร้ปัญญา ไร้ความรู้ เฉยเพราะชินๆ ชาๆ หรือ เฉยแบบ "**อุเบกขา**" **ไม่รู้ทุกข์ไม่รู้สุข** "**อุเบกขา**" **มีโมหะ** ด้วย *เฉย คือ ว่างจาก โลภะ โทสะ โมหะต่างหาก*

ผู้ทำการ '**งานศิลปะ**' นี้ ถ้า*เทียบกับ* "*ใจที่เป็น* **เมตตา**" ก็เท่ากับผู้นั้น รู้แจ้ง (มต) และ ทำ "ศิลปะแขนงนั้นๆ" ได้แล้ว (กต) ก็**ปรารถนาจะแจกสิ่งที่ตนมี สิ่งที่ตนเป็น** นี้ ถ้า*เทียบกับ* "*ใจที่เป็น* **กรุณา**" ก็เท่ากับผู้นั้น**ทำ** "**ความช่วยเหลือเกื้อกูล** ด้วยงานศิลปะนี้ๆ ของตนได้แล้ว" ถ้า*เทียบกับ* "*ใจที่เป็น* **มุทิตา**" ก็เท่ากับผู้นั้น "ทำงานนี้ให้เขาแล้ว ก็มีใจ **ยินดีอิ่มเอมกับเขาผู้นั้น**ซึ่งได้รับผลงานนั้นๆ ไปสมใจแล้วด้วย" ถ้า*เทียบกับ* "*ใจที่เป็น* **อุเบกขา**"

170

ก็เท่ากับ **วางเฉยจากอารมณ์หลง–อารมณ์มัวเมา–อารมณ์ติดเสพย์ ลงหมด แม้จะติดจะหลงความรู้ความเก่งในการเป็นศิลปิน ก็ไม่มี ยึดหลงตัวตนว่า เราได้ช่วยเกื้อกูลเขา ก็ไม่มี หลงติดหลงเสพย์แม้แต่ความอิ่มเอมใจยินดีที่เห็นเขาผู้ซึ่งได้รับการช่วยเกื้อกูลของเราแล้วเขาก็มีความสุข ก็ไม่มีด้วย** อย่างนี้เรียกว่า "รู้" ความละเอียดของทุก ๆ จุดของระดับ "จิต" และ "วางเฉย" ได้ทุก ๆ จุดกันแล้ว

ถ้าผู้ใดยังมี "จิต" หลงยึด "อัปปมัญญา" คือ คุณงามความดีอันมีแต่ให้ ๆ ๆ ๆ นี้ ซึ่งเรียกว่า เป็นยอดของ "พรหม" แล้ว เป็นถึง "ปิตมห" แท้ เป็น "พระเจ้า" จริง ๆ โดยหลงยึดมั่นถือมั่น "จิต" ที่เป็นพรหมวิหาร ๔ อยู่ทั้งหมด แต่ทว่าจุดใดก็ยังไม่รู้ละเอียด แม้ในจิตที่ว่า "เมตตาจิต" ต่างกับ "กรุณาจิต–มุทิตาจิต–อุเบกขาจิต" หรือ แต่ละ "ธรรมะ" แต่ละ "จิต" แต่ละ "อารมณ์" นั้นแตกต่างกันอย่างไร ? ก็ไม่สามารถแยกออก มีแต่ยึดหลง ยึดติดไว้หมด ผู้นั้นก็ยังเป็นพรหมสุทธาวาส ชั้น **"อวิหา"** เต็มรูป *(ถ้าผู้นี้ไม่มี "กามราคะ" แล้ว ไม่มี "รูปราคะ–อรูปราคะ" อื่น พร้อมทั้ง "มานะ–อุทธัจจะ" อื่น คงเหลือแต่ "อัปปมัญญา" นี้จริงๆ)* ถ้ารู้จัก "เมตตาจิต" ดี วาง "จิต" เช่นนี้ของตนได้ มาหลงยึดอยู่ใน "กรุณา มุทิตา อุเบกขา" ก็ยังเป็นพรหมชั้น **"อตัปปา"** ถ้ารู้จักจิตละเอียดขึ้น และวางได้สูงขึ้นไปอีก แม้ "กรุณาจิต" ก็วางได้ ก็เป็นพรหมชั้น **"สุทัสสา"** และสูงขึ้นไปอีก จนรู้จักแม้ "มุทิตาจิต" ดี ทั้งวางได้อีก คงเหลือแต่ "อุเบกขาจิต" ก็เป็นพรหมชั้น **"สุทัสสี"** แล้ว ผู้ใดสามารถ **รู้แจ้ง "อุเบกขาธรรม" ชัดเจน**ยิ่งเท่าใด จึงจะอาจสามารถ "วาง" ได้สนิทเท่านั้น ๆ ก็ยิ่งจะเป็นผู้มี "วิมุติธรรม" ได้สนิทแนบเนียนยิ่งขึ้น ก็เรียกว่า เป็นการหลุดพ้นได้อย่างสูงสุดยิ่งขึ้น เป็นที่สุดยิ่ง เท่านั้น ๆ เหลือความเป็น**อกนิษฐาพรหม** น้อยลง ๆ

แต่ก็ยังมีอีกระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นยอดแห่งที่สุดอีก เป็นจุดยอดจริง ๆ คือ :–

ในอารมณ์แห่ง "ความวางเฉยนิ่ง" (คือ อุเบกขา)อยู่นี่แหละ เป็น "ยอดแห่งสุข" ถ้าผู้ใดยังไม่รู้เท่าทัน ยังรู้ไม่เท่าตามไม่ทัน "อารมณ์สูงสุดยอด" นี้ ก็จะ**หลงติด หลงยึดมั่น** จะ**เสพย์**แต่ "สุขยอดสุข" หรือ "สุขสุดยอด" อันนี้ *"สุข"*

ชนิดนี้ เป็นของผู้มี "ปัญญา" เป็น **ผลของผู้รู้** *นั้นๆ ทั้งๆ ที่ลืมตาโพลงๆ* มีอิริยาบถปกติ ทำงานทำการอยู่ธรรมดามนุษย์ แม้แต่ทำงาน "ศิลปะ" ใดๆ อยู่ ดั่งตัวอย่างที่ยกมาอธิบายประกอบนี้ เป็นต้น ซึ่งจะต้อง **วาง ไม่ติด "สุข"** นี้

ส่วน**สุข**ที่ได้จาก "ฌานหลับตา" ก็เสพย์อารมณ์ดับดิ่งนิ่งเฉย ในระหว่างที่หยุดอยู่นิ่งๆ นั่นแหละ ก็สูงไปตามระดับขั้น จะเรียกว่า "อุเบกขา" จะเรียกว่า "เฉย" ก็มีจริงๆ เมื่อ "เฉย" เมื่อ "ว่าง" มากๆ เข้า ก็**จะไปหา** "ความดับจิต–ดับ**ความรับรู้**ในจิต" กันต่อไป เขาเรียกการดับชนิดนั้นว่า "อากิญจัญญายตนะ" (ซึ่งที่จริงมันคือ "อสัญญี" หรือ "อสัญญายตนะ") คือ การดับอย่างสนิท ก็ถึงขั้น "นิโรธฐิติ" ("นิโรธสมาบัติ" เต็มตัว) อันเป็น "อภิสัญญานิโรธ" แบบ**เจโตสมถะ**โดยตรง ซึ่งต่างกับนัยะของ "นิโรธอริยสัจ" แบบ**โลกุตตระ**อยู่

อย่างนี้ นั้น เป็นลัทธิของพวกฤาษี และ เดียรถีย์ต่างๆ ซึ่งมีมาก่อนพุทธศาสนา และมีติดต่อมาแม้กระทั่งเดียวนี้ ทำได้สูงสุดแค่พรหมขั้นที่ ๑๑ คือ "อสัญญี" หรือ "อสัญญายตนพรหม" หมดแรงสมาบัติ แล้วก็วนกลับมาเกิดอีกตามอำนาจกรรม จะไม่สามารถขึ้นสูงมาถึงขั้น "สุทธาวาส" นี้ได้เลย ถ้าจะขึ้นได้ต้องมี "ญาณ" มีปัญญา คือ ต้องมี "วิปัสสนา" ที่เป็น **สัมมาทิฏฐิ** จริงๆ จึงจะเข้าใจ "อัปปมัญญา" หรือ "พรหมวิหาร ๔" และมีกันในขณะปกติลืมตาธรรมดาๆ นี่เอง ซึ่งมี เมตตา–กรุณา–มุทิตา และ "อุเบกขา" แท้ๆ จริงๆ ตามนัยะที่อธิบายมาแล้ว มิใช่ไป "อุเบกขา" แบบ **เฉยหยุดนิ่ง – เฉยตายๆ เด๋อๆ** ซึ่งเป็น "อุเบกขา" ที่ไม่สัมพันธ์กับ "เมตตา–กรุณา–มุทิตา" เลย อันเป็นคุณธรรมของ "พรหม" แท้ๆ อย่างนั้น ไม่! แต่จะหมายเอา "อุเบกขา" ที่มีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งก็ได้พยายามอธิบายมาแล้วนี้ อันมีนัยะที่แตกต่างกันอยู่จริงๆ คิดตามดีๆ

ดังนั้นใครจะเอา "อุเบกขา" แบบใด ก็จงเรียนรู้ให้ดีๆ ทำให้ถูกให้ตรง

ในขณะนี้ เรากำลังเรียน "อุเบกขา" อันเป็น "อารมณ์พรหม" เป็นคุณธรรมของ "พรหม" กันจริงๆ ตามที่ได้พยายามวิเคราะห์วิจัยมาสู่ฟังอย่างแสนยากนี้ ที่จริงมันไม่ยากเลย แต่ที่มัน "ยาก" เพราะอาจารย์เก่าแก่ อธิบายแต่ "อุเบกขา" อันเป็นอารมณ์ที่ไม่ใช่ "พรหม" และไม่สัมพันธ์กับ เมตตา–กรุณา–มุทิตา กันมามากเหลือเกิน ความเข้าใจเดิม หรือ การยึด "ความเห็นเก่า" มันมีขวางใจ ขัดใจอยู่

172

จึงไม่มีใจมาพึ่ง "อุเบกขา" แบบเป็น "**พรหม**" **แท้ ๆ** นี้ ให้เข้าใจได้ง่าย ๆ

ทีนี้ก็หันมาหา "อุเบกขา" ที่เป็น "**อารมณ์พรหม**" **แท้ ๆ** กันต่อไป ผู้ยังไม่รู้ "อุเบกขา" จิตตัวนี้ ก็จะทำตนให้ยึดอยู่แต่ในอารมณ์นี้ (อุเบกขาเวทนา) ไม่ยอมปล่อย ไม่ยอมวาง แม้จุดสุดยอดสุดนี้ นี่แหละคือ ยังเป็นผู้หลงยึด "นิพพาน" (ลำลอง) เป็นผู้ยังเหลือ "อัตตา" ตัวที่เรียกชื่อกันว่า เป็น **อกนิฏฐาพรหม** อยู่กันอย่างแท้จริง *พระอนาคามี หลงอารมณ์นี้กันมากที่สุด ผู้ทำตนบรรลุหลุด "จิต" ตัวนี้ได้ จึงได้ชื่อว่า* "**อุทธังโสโตอกนิฏฐคามี**" *ก็จะเป็นพระอรหันต์*

เราจะไปหลงแช่อิ่ม ติดอาศัยเสพย์เป็น "สุข" อยู่ ณ ที่ใด ๆ ก็ไม่ควรอย่างยิ่งจริง ๆ มิฉะนั้นจะกลายเป็นผู้มี "**อาวาส**" **โดยแท้จริง** จริง ๆ แม้จะเป็นอารมณ์ที่ "บริสุทธิ์หมดจดแล้ว" (**สุทธ**) ถึงขั้นสุดยอดออกปานนี้ ก็ยังไม่ใช่สิ่งที่จะต้องไปหลงยึดหลงเสพย์ "สุข" มันเป็น "อารมณ์โลก" "สุข" ยังเป็น "โลกิยธรรม" เป็น "โลกธรรม" คือ ยังมีเชื้อแห่งอารมณ์โลกีย์อยู่ ยังมีความวน ยังมีความเวียนกลับ แม้สุขที่สุดสูงที่สุดปานใด ๆ ก็ยังคือ "เชื้อแห่งอามิส" (ธุลีแห่งสิ่งเสพย์ติด) อยู่ **สิ่งนี้เรื่องนี้แหละ "สูงสุด" เป็นเรื่องท้ายปลายสุดจริง ๆ ที่จะต้องทำ "พหุลังจะ" ให้เกิดให้ได้** จึงจะได้ชื่อว่า ผู้วางได้อย่างสิ้นเกลี้ยงเป็นที่สุด *ผู้รู้แจ้งใน "นิพพาน" และทำ "นิพพาน" ให้แก่ตนได้แล้ว แต่ไม่เสพย์นิพพาน ไม่หลงนิพพาน ไม่ติดนิพพานได้ เป็นที่สุดนั้นแล คือ พระอรหันต์แท้ ๆ ของพุทธศาสนา*

เราย่อมรู้ เราย่อมทำ "งานศิลปะ" ให้แก่ใคร ๆ ในโลกได้ และทำเสมอ ๆ นั่นคือ เราย่อมทำ "พรหมวิหาร ๔" นี้ ให้แก่ใครๆ ในโลกก็ได้ และทำเสมอๆ แต่**ไม่หลงเผลอไผลยึด**ว่า เป็นความสุข เป็นความเสพย์อย่างใดเลยเป็นอันขาด โดยเฉพาะจะไม่ถือสาว่า เป็น "ทุกข์" ด้วย เพราะถ้ามีการ "ทำ" มันก็ต้องมีการเหนื่อย หรือ มี "การปรุง" (สังขาร) ก็เป็นธรรมดา ๆ ถ้า "ทำ" มันก็มีการ "ไม่ว่าง" เป็นธรรมดา เรียกว่า เราต้องมี "กรรม" (แต่ดังกล่าวแล้ว ต้องให้เป็น "กรรม" ที่สักแต่ว่า ทำ เป็น "อโหสิ" ให้ได้ทุกขณะ) เรา "ไม่ว่าง" ในงานที่เรา "ทำ" อยู่ เพราะต้องมี "กายสังขาร" หรือไม่ก็ มี "วจีสังขาร" อันเป็น

173

"สังขาร" ได้ ก็เนื่องมาแต่ มี "มโนสังขาร" ปรุงมาก่อน และการปรุงทั้งหมด เรียกว่า **"วิสังขาร"** คือ *ปรุงอย่าง "รู้ยิ่ง"* แต่แม้จะ "ทำ" ด้วยกาย ด้วยวาจา **ส่วน "ใจ" นั้น เรา "ทำ" อย่างไม่ติด** **ที่สำคัญที่สุด ก็คือ ทำอย่างไม่เสพย์ ไม่มีอารมณ์ "อร่อย" ไม่มีอารมณ์ "ไม่อร่อย" ทั้ง ๒ ประเภท มีแต่จิตรู้ความจริงในสิ่งในเรื่องที่ทำนั้น เท่านั้นจริงๆ** ทำอย่าง "วางใจ" ทำอย่าง "ว่าง" คือ "รู้" ให้ชัด และ เข้าใจให้ดีใน ความดี ความไม่ดี ทุกอย่างในขณะทำแล้ว "วาง" ให้เรียบร้อยที่สุดให้ได้ที่ "ใจ" (มโน)

ทำเช่นนี้ให้จริง ให้ได้เสมอๆ บ่อยที่สุด เราก็จะพึ่ง "ทำ" (งาน) เท่าที่เราทำได้จริงที่สุด และใช้ปัญญาควบคุมความเหมาะสม ความควรที่สุด ประกอบไปด้วยทุกอย่าง ทุกขณะ ทุกอารมณ์

เราจะมีการ "ทำ" (งาน) มีการ "พักผ่อน" ให้สมดุลย์ ให้มีความพอดีอย่างรู้แจ้งรู้จริงในชีวิต นี่เรียกว่า ทำ "มัชฌิมา" ให้แก่ตน ในเรื่องของการทรงไว้ซึ่งสังขารร่างกาย (ที่มันยังไม่ตาย) นี้คือประโยชน์ตน เรามี "ตน" แต่เพียงกายทำเพื่อตน(กาย) แต่พอดี (มัชฌิมา) หว่าเราไม่มี "ตน" ในเรื่องของใจ (มานกิเลส) นี้ เรายึดถือใจอยู่เพียงมันเป็นเครื่องคำนวณชั้นยอดจริงชนิดหนึ่งเท่านั้น ที่เรียกว่า "ปัญญา" และจะใช้มัน เราจะทำอะไรก็ได้ ที่ได้คำนวณแล้วว่า ดี (กุศล) ใช้ใจให้มากที่สุด ใจ (มาน) นั้น ก็มีแต่ "สัมมาทิฏฐิ" ที่เราใช้ภาษาเรียกอีกอย่างว่า **"ปัญญาอันเป็นอริยะ"** ประโยชน์เกื้อกูลโลกเกื้อกูลผู้อื่นนั้น จึงคือ "งาน" ที่เราทำทั้งหมดนั่นแหละ จะเพื่อเขา เพื่อคนทั้งหลาย เพราะ "งาน" ของตน "ภาระ" ของตนนั้น ผู้บรรลุถึงขั้นนี้นั้น ได้จบลงแล้ว หมดสิ้นลงแล้ว "วาง" เป็นหมดแล้ว "ว่าง" ได้ถึงสุดท้ายแล้ว **เพราะ "จิต" อื่น ที่เราหลงยึดหยาบกว่านี้ ไม่มีจริงๆ** ถ้าเรายังหลงเสพย์ว่า เป็น "สุข" ก็เพียงแต่เสพย์ความว่างหรือ ความวางเฉยของเราในเรานี้เท่านั้น ที่มันจะยังเป็น "ความหลง" ขั้นสุดท้ายปลายโต่ง อันเรากำลังพูดถึงมันอยู่ขณะนี้ และกำลังจะ "วาง" จะทิ้งมัน เป็นอันดับสุดท้ายให้ได้ **จึงจะไม่มี การ "ทำงาน" (ซึ่งคือ ความ "ไม่ว่าง") เพื่อแลกลาภ**

174

แลกยศ แลกสรรเสริญ หรือ แม้แต่แลก "สุข" (ด้วยความ "ไม่ว่าง") ก็จะไม่มีจริงๆในเรา จึงไม่มีการเอาเปรียบโลกเลยในเรา จะเป็นแต่ผู้ให้ "คุณงามความดี" อันสูงยิ่งให้แก่โลกให้มากที่สุดตามโอกาส ตามฐานะอันควร และเราจะทำเสมอๆ จะทำทีเดียว ถ้าเป็นโอกาส และ "งาน" นั้นอยู่ในฐานะที่ควรทำ เพราะเรา "ทำ" แล้ว เราก็**อาจสามารถ "วางใจ"** อันมันเหน็ดเหนื่อยบ้าง อันที่ต้องเป็น "วิสังขาร" *(คือ มีการปรุงอย่างยิ่ง ปรุงอย่างพิเศษด้วย "ปัญญา" หรือ ด้วยความมี "วิชชา" ในขณะนั้นๆ* **วิ** *แปลว่า ยิ่ง, แจ้ง, พิเศษ,* **สังขาร** *แปลว่า ปรุง)* บ้างนี้ **ลงได้แล้ว** เราทำการ "วาง" เป็นแล้ว เราก็ควรจะทำให้มากที่สุดเท่าที่มันจะมีผลดีที่สุด จนไม่เกิดการ "ทนได้ยาก" ให้แก่ตน ได้เท่าใดๆ ก็พึง "ทำ" เพื่อโลก เพื่อเกื้อกูลโลกให้ได้สูงยิ่งเก่งยิ่งเท่านั้นๆเถิด เรียกว่า เป็นผู้ "พ้นทุกข์" หรือ มี "สุขอันแนบเนียนที่สุด" อย่างจริง อย่างมาก หลักแหลมเป็น "ยอดอริยะ"

ข้อสำคัญผู้เป็น "ยอดอริยะ" นี้ จะไม่มีความโลภ ไม่มีความหวงแหน ไม่มีการสั่งสมอย่างแท้จริงๆ จึงจะได้ชื่อว่า **เป็นผู้ถึงแล้วซึ่ง "สอุปาทิเสสนิพพาน"** เป็นผู้ยังไม่ตาย ยังมีขันธ์ ๕ เหลืออยู่ เพื่อ "ทำ" คุณงามความดีให้แก่โลก "ใจหรือ จิต" (มาน) นั้น ตายสิ้นแล้วจริงๆ เหมือนรถยนต์คันหนึ่ง หรือ เหมือนท่อนไม้ท่อนหนึ่ง หรือ เหมือนเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ใครจะใช้ใครจะนำไปทำอะไรก็จะประกอบประโยชน์อันเหมาะควรให้แก่เขา ไปตามฤทธิ์ตามความสามารถ และตามอายุแห่งขันธ์ที่จะพึงเป็น แตกต่างจากรถยนต์ ท่อนไม้ ฯลฯ อยู่ ก็ตรงที่ท่านมี "ปัญญา" รู้เหมาะควรที่จะ "ทำ" ในสิ่งที่ควรทำเท่านั้น จนที่สุด ก็จงเป็นฟืนติดไฟให้เป็นประโยชน์ขั้นสุดท้ายให้แก่โลกนั่นเถิด

ผู้รู้แจ้งจริง และทำ "ความว่าง" ได้เก่งได้ละเอียดสุดจริง จึงคือ ผู้ทำประโยชน์แก่โลกได้มากที่สุด และเป็น "คุณประโยชน์" ชนิดที่มี "คุณภาพ" หรือเป็น "งาน" ที่มีค่าสูงสุด อันเรียกว่า "สัจจกรรม" หรือ "สัจจธรรม" เพราะมีแต่ "ทำ" ด้วยความซื่อตรง บริสุทธิ์ ไม่ได้เป็นไปเพื่อหวังการตอบแทนใดๆ แม้แต่ "ทางอ้อม" นิดน้อยเพียงธุลีก็ไม่มีจริงๆ จึงเรียกว่า **"สัจจะแท้"**